

ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่
สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1

โดย

นายเฉลิมพงศ์ สิทธิชัย

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารจัดการสาธารณะ)
สาขาวิชาการบริหารจัดการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่
สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1

โดย

นายเฉลิมพงศ์ สิทธิชัย

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารจัดการสาธารณะ)
สาขาวิชาการบริหารจัดการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

THE STUDY OF THE PERSONAL INCOME TAX DELINQUENT
PAYMENT IN THE NAKHONPATHOM AREA REVENUE OFFICE1

BY

MR. CHALERMPONG SITTICHAJ

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF POLITICAL SCIENCE (PUBLIC AFFAIRS)
EXECUTIVE PROGRAM IN PUBLIC AFFAIRS
FACULTY OF POLITICAL SCIENCE
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2015
COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์

การค้นคว้าอิสระ

ของ

นายเฉลิมพงศ์ สิทธิชัย

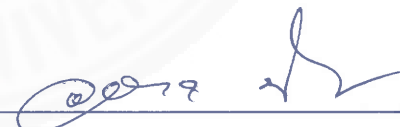
เรื่อง

ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชน
ในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารจัดการสาธารณะ)

เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2559

ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

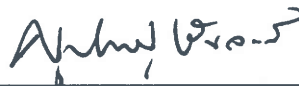
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรฤกฏ ปังฉิมนันท์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์)

คณบดี

(รองศาสตราจารย์.ดร.ศุภสวัสดิ์ ชัยวาลัย)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1
ชื่อผู้เขียน	นายเฉลิมพงศ์ สิทธิชัย
ชื่อปริญญา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารจัดการสาธารณะ)
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	การบริหารจัดการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	รองศาสตราจารย์ ดร.ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1” นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้ประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และไม่ใช้สิทธิในการผ่อนชำระหนี้ดังกล่าวตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 ทั้งนี้เพื่อหาข้อเสนอแนะที่เหมาะสมสำหรับสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และกรมสรรพากรในการดำเนินการให้ประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาน้อยลง และเกิดความกระตือรือร้นในการใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ดังกล่าวตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545มากขึ้น โดยสาเหตุที่ทำให้การศึกษาเรื่องนี้เนื่องมาจากปรากฏข้อมูลสถิติการเร่งรัดหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ว่าตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2556-2558 สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาค้างชำระเฉลี่ยทั้งสิ้น 81,555,511.73 บาท แต่สามารถเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างได้เฉลี่ยเพียง 36,748,077.31บาท หรือคิดเป็นเพียงร้อยละ 45.06 อีกประการหนึ่งคือ ในปีงบประมาณ 2559 ณ วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2559 สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีผู้ค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจำนวนทั้งสิ้น 226 ราย ซึ่งรวมเป็นจำนวนหนี้ภาษีอากรค้างทั้งสิ้น 40,593,260.29 บาท แต่ปรากฏว่าไม่มีผู้ค้างภาษีอากรรายใดใช้สิทธิผ่อนชำระภาษีอากรค้างตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545เลย ซึ่งหากสถานการณ์ยังเป็นเช่นนี้ต่อไปก็จะทำให้ภาครัฐจัดเก็บภาษีอากรได้ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย ส่งผลให้เงินงบประมาณที่จะได้มาจากการจัดเก็บภาษีอากรลดน้อยลงจนไม่สามารถนำไปใช้ในการบริหารและพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษาเรื่องนี้ได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research Method) เพื่อให้สามารถเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาได้ในเชิงลึกและตรงกับสภาพความเป็นจริง โดยทำการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิด้วยการสัมภาษณ์ผู้ค้าชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 จำนวน 10 ราย โดยคัดเลือกด้วยวิธีสุ่มเลือก(random)จากบัญชีรายชื่อผู้ค้าชำระภาษีอากรของอำเภอเมืองนครปฐม อำเภอกำแพงแสน อำเภอดอนตูม อำเภอบางเลน และอำเภอนครชัยศรี รวมทั้งเจ้าหน้าที่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 จำนวน 2 ราย เจ้าหน้าที่รับชำระภาษีอากรประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมืองนครปฐมจำนวน 1 รายและสาขากำแพงแสนจำนวน 1 ราย และเจ้าหน้าที่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างประจำสำนักงานสรรพากรภาค 6 จำนวน 1 ราย นอกจากนี้ยังได้ศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิคือ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ค้าชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและสถิติการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดนครปฐมเพื่อประกอบการวิเคราะห์หาข้อสรุปในการศึกษาวิจัยอีกด้วย

ผลการศึกษาพบว่า ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าสาเหตุที่ทำให้ประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและไม่ใช้สิทธิในการผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างดังกล่าวตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ. 2545 นั้นเกิดจากปัจจัยหลัก 2 ประการ ประการแรกคือ ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรและระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 อีกประการหนึ่งคือ ผลของสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจทำให้ความสามารถในการชำระภาษีอากรของประชาชนลดลง

จากผลการศึกษาดังกล่าวผู้ศึกษาจึงได้เสนอแนะแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และกรมสรรพากรไว้ 4 แนวทางคือ ปรับปรุงวิธีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรให้ประชาชนสามารถทำความเข้าใจได้ง่ายขึ้นและแพร่หลายยิ่งขึ้น ปรับปรุงแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้ประชาชนสามารถใช้ในการคำนวณเพื่อเสียภาษีได้ง่ายขึ้น เพิ่มสิทธิหักค่าลดหย่อนในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่ผู้เสียภาษีที่มีภาระต้องอุปการะเลี้ยงดูบุคคลในครอบครัวหลายคน พิจารณาผ่อนคลายระเบียบการผ่อนชำระภาษีอากรค้างให้ประชาชนผู้ค้าชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสามารถผ่อนชำระภาษีอากรได้เป็นระยะเวลานานขึ้น และควรปรับปรุงบทลงโทษทางอาญาสำหรับผู้ค้าชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้มีเฉพาะโทษปรับในอัตราต่ำเท่านั้น ไม่ควรมีโทษจำคุก ทั้งนี้เพื่อสร้างความสนใจในการเสียภาษี

คำสำคัญ: ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา, หนี้ภาษีอากรค้าง, การผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้าง

Independent Study Title	The study of the Personal Income Tax delinquent payment in the Nakhonpathom Area Revenue Office1
Author	Mr. Chalermpong Sittichai
Degree	Master of Political Science (Public Affairs)
Major Field/Faculty/University	Executive Program in Public Affairs Political Science Thammasat University
Independent Study Advisor	Assoc.Prof.Dr. Trairat Pokapalakorn,Ph.D.
Academic Years	2015

ABSTRACT

The study of the Personal Income Tax delinquent payment in the Nakhonpathom Area Revenue Office1 aims to study the causes of the people's default of paying debt and the people's lack of tax installment rights according to the Revenue Department regulation of tax installment (2545 B.E.) in order to overcome the problems, suggestions from people in the Nakhonpathom Area Revenue Office1 has been studied. This would reduce the responsibility for the Revenue Department and would trigger the people to pay their debts according to the Revenue Department regulation of tax installment (2545 B.E.).The motivation of this study is from the statistical data of the Personal Income Tax delinquent accumulation of the Nakhonpathom Area Revenue Office1 from 2013 to 2015. The average of the Personal Income Tax delinquent is 81,555,511.73 baht; however, the Nakhonpathom Area Revenue Office1 can accumulate only 36,748,077.31 baht or 45.06% of total. In fiscal year 2016 on February 11, 2016, the number of the Personal Income Tax delinquent is 226 people, which totaled up to 40,593,260.29 baht of debt. Furthermore, the tax installment rights of people have not been reserved according to the Revenue Department regulation of tax installment (2545 B.E.). If these problems have not been solved, the government would not be able to completely collect the Personal Income Tax and the budgets from the Personal

Income Tax would be lessen. This would also affect the administration and the development of the country.

This study utilizes the qualitative research method for understanding the actual cause of these problems. The data are collected by the following using the primary data from 10 tax debtors that have The Personal Income Tax delinquent payment problems in the Nakhonpathom Area Revenue Office¹. The data are randomly collected from the list tax debtors in the Office of Tax and Revenue MueangNakhonPathom, KamphaengSaen, Don Tum, Bang Len, and Nakhon Chai Si . This also includes tax debt collectors in the Nakhonpathom Area Revenue Office¹ (2persons), tax debt collector of the Office of Tax and Revenue MueangNakhon Pathom Branch (1 person), tax debt collector of the Office of Tax and Revenue KamphaengSaen Branch (1 person), and tax debt collector of Regional Revenue Office 6 (1 person). In addition, the personal data about the income tax of debtors and statistics of the Personal Income Tax delinquent accumulated from the Nakhonpathom Area Revenue Office 1 have also been studied. Related laws and regulations are used to conclude this research work.

From the result, the majority of population thinks that the causes which make people in the Nakhonpathom Area Revenue Office¹ do not pay their taxes and do not use their rights according to the Revenue Department regulation of tax installment (2545 B.E.) are firstly, the lack of people's knowledge and understanding about tax law and Revenue Department regulation of tax installment (2545 B.E.) and secondly, the problem related to the economic revolution that decreases the potential for people to pay the debts.

From this finding, the researcher suggests four ways to improved administration of Nakhonpathom Area Revenue Office¹ and Revenue Department. Firstly, to improve the processes of giving people knowledge and understanding about tax law. Secondly, to improve the Personal Income Tax return for taxpayer in order for people to calculate the taxes easier. Thirdly, the Personal Income Tax breaking rights is given for taxpayer with many children support and ease of tax installment regulation to given longer times for tax installment. Lastly, the penalty

for tax debtors should be indulgent to have only fine penalty and no imprisonment for making the willingness of tax payment.

Keywords: Personal Income Tax, Tax Delinquent, Tax Installment

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระเรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1” นี้เริ่มต้นจัดทำและได้รับการขัดเกลาแนะนำจนกระทั่งสำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์ ผู้เป็นทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ ซึ่งผู้เขียนต้องขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ในคำแนะนำอันมีค่าและความเป็นกันเองที่ท่านอาจารย์ได้มอบให้ตลอดมา

นอกจากนี้ผู้เขียนต้องขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อรรถกฤต ปัจฉิมพันธ์ ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ ที่ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการค้นคว้าอิสระเรื่องนี้ให้สมบูรณ์แบบมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์ คณบดี คณาจารย์ทุกท่าน รวมทั้งคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้เขียนจนกระทั่งมีภูมิความรู้เพียงพอที่จะทำการค้นคว้าอิสระเรื่องนี้ให้สำเร็จลงได้

และที่จะลืมกล่าวถึงไม่ได้คือ ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่รำพรรณ-คุณพ่อเฉลิม สิทธิชัย มารดาและบิดาผู้ล่วงลับของผู้เขียนเป็นอย่างสูง ที่ได้อุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่ผู้เขียนเป็นอย่างดีมาจนกระทั่งวาระสุดท้ายของท่าน ขอขอบใจ นางสาวภูษณิศา แซ่ลี ที่คอยเป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนมาโดยตลอด และขอขอบใจ นางสาวนิตยา บ้านโก๋ น้องสาวและเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่แสนดีที่คอยให้ความช่วยเหลือทั้งทางด้านข้อมูลข่าวสารและวิชาการจนกระทั่งจบหลักสูตร รวมทั้งขอขอบคุณกรมสรรพากร สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และประชากรที่ศึกษาทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาเอื้อเฟื้อข้อมูลอันมีค่าให้แก่ผู้เขียนจนกระทั่งสามารถทำการค้นคว้าอิสระเรื่องนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้หากการค้นคว้าอิสระเรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1” นี้จะเป็นประโยชน์ในทางวิชาการแก่ผู้ใดหรือหน่วยงานใด ผู้เขียนขอมอบคุณค่าทั้งหมดให้แก่บุคคลทุกท่านและสถาบันทุกแห่งที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่หากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียวและพร้อมจะรับฟังคำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

นายเฉลิมพงศ์ สิทธิชัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(6)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
1.3 ขอบเขตการศึกษาวิจัย	7
1.4 วิธีการศึกษาวิจัย	7
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
1.6 นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	8
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับภาษีอากร	10

11

2.1.1	ลักษณะของภาชีอากร	
2.1.2	ประเภทของภาชีอากร	15
2.1.3	ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาชีอากร และสาเหตุของการหลีกเลี้ยงภาชีอากร	15

	หน้า
2.2 การจัดเก็บภาษีอากรในประเทศไทย	18
2.2.1 หน้าที่ในการเสียภาษีอากรตามรัฐธรรมนูญ	18
2.2.2 หน้าที่ในการเสียภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร	19
2.2.3 ลักษณะสำคัญของภาษีประเภทต่างๆ ตามประมวลรัษฎากร	22
2.2.4 หลักเกณฑ์การผ่อนชำระภาษีอากร	25
2.2.5 ขั้นตอนการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้าง	28
2.3 ข้อมูลหน่วยงานและพื้นที่ศึกษาวิจัย	28
2.3.1 กรมสรรพากร	28
2.3.2 สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1	31
2.3.2.1 หน้าที่ตามโครงสร้างการบริหารราชการของ สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1	33
2.3.2.2 อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1	34
2.3.2.3 ข้อมูลหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาค้างชำระของสำนักงาน สรรพากรพื้นที่นครปฐม 1	35
2.3.3 ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดนครปฐม	36
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	41
3.1 กรอบแนวคิด	41
3.2 วิธีการศึกษาวิจัย	44
3.3 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)	46
3.4 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)	47
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	48
4.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้ค้างชำระภาษีอากร	48
4.2 ผลการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สรรพากร	60
4.3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66

	หน้า
4.4 สรุปผลการศึกษา	69
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	73
5.1 คำถามวิจัย	77
5.2 การทดสอบสมมติฐาน	78
5.3 ข้อเสนอแนะ	79
5.3.1 แนวทางเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบ	79
5.3.2 แนวทางปฏิบัติในสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ	80
5.3.3 แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับบทลงโทษตามประมวลรัษฎากร	80
5.4 ข้อจำกัดของงานวิจัย	81
รายการอ้างอิง	82
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	87
ภาคผนวก ข	91
ภาคผนวก ค	94
ประวัติผู้เขียน	149

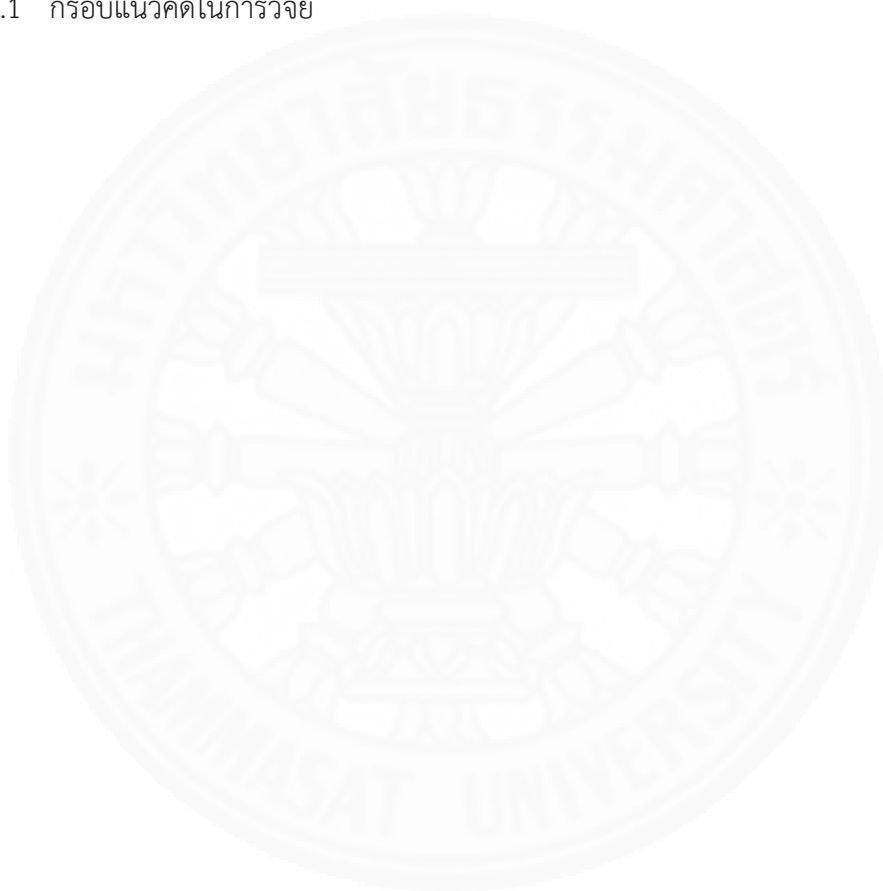
สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1	35
2.2	ข้อมูลหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาค้างชำระของสำนักงาน สรรพากรพื้นที่นครปฐม 1	36

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ผลของการผ่อนชำระและไม่ผ่อนชำระภาษีอากรต่าง	28
2.2 โครงสร้างการบริหารราชการกรมสรรพากร	30
2.3 โครงสร้างการบริหารราชการสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1	33
3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	43

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภารกิจหลักของรัฐบาลในการบริหารประเทศคือ การบริหารกิจการบ้านเมืองให้เป็นไปโดยเรียบร้อยต่อเนื่อง และการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาชาติ การบริหารกิจการบ้านเมืองให้เป็นไปโดยเรียบร้อยต่อเนื่องนั้นคือ การขับเคลื่อนกระบวนการทำงานภาครัฐทุกด้านให้ดำเนินไปตามระบบและกลไกที่วางไว้โดยกฎหมายอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เช่น การจัดบริการด้านสาธารณสุข ปลอดภัย สาธารณูปการ การศึกษา สาธารณสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การรักษาความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร และการต่างประเทศ เป็นต้น ซึ่งกิจการดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับความเป็นขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของประชาชนทุกคนในประเทศ หากหยุดชะงักไปก็จะส่งผลให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนและอาจมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงของประเทศได้ ส่วนการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาชาตินั้นคือ การสร้างความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านวัตถุ เทคโนโลยี และเศรษฐกิจให้เกิดขึ้นภายในประเทศเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น สร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนทั้งภายในและภายนอกประเทศ อีกทั้งเป็นการสร้างความเชื่อถือบนเวทีโลกโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคสมัยปัจจุบันซึ่งเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการติดต่อสื่อสาร ทำธุรกรรม และเคลื่อนย้ายประชากรข้ามประเทศอย่างไร้พรมแดน ความเจริญก้าวหน้าของประเทศถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเสริมศักยภาพในการแข่งขันของประเทศได้เป็นอย่างดี

แต่การบริหารประเทศก็เช่นเดียวกับการบริหารกิจการทั่วไปที่จำเป็นต้องมีปัจจัยพื้นฐานทางการบริหาร 4 ประการได้แก่ บุคลากร งบประมาณ การบริหารจัดการ และวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งปัจจัยพื้นฐานทางการบริหารของภาครัฐมีที่มาดังต่อไปนี้

- (1) บุคลากร ได้มาจากการสรรหาและการคัดเลือกโดยวิธีการตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- (2) งบประมาณ ได้มาจากการจัดเก็บภาษีอากรของกรมจัดเก็บภาษีทั้งสามกรมเป็นหลักคือ กรมสรรพากร กรมศุลกากร และกรมสรรพสามิต นอกจากนั้นก็เป็นรายได้จากรัฐวิสาหกิจและกิจการอื่นๆของรัฐบาล
- (3) การบริหารจัดการ เป็นไปตามกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งกฎหมายและระเบียบของส่วนราชการต่างๆ

(4) วัสดุอุปกรณ์ ได้มาจากการจัดซื้อจัดจ้างตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ

ปัจจัยด้านงบประมาณซึ่งมีที่มาจากการจัดเก็บภาษีอากรเป็นหลักดังกล่าวถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้การขับเคลื่อนประเทศเป็นไปอย่างเรียบร้อยและรุดหน้าโดยเปรียบเสมือนเป็นเส้นเลือดที่ช่วยหล่อเลี้ยงให้ส่วนประกอบต่างๆ ของประเทศเจริญเติบโตและสามารถทำงานได้ตามปกติ

สำหรับประเทศไทยการเสียภาษีอากรเป็นหน้าที่ของชนชาวไทยตามได้มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแทบทุกฉบับ โดยมีประมวลรัษฎากรเป็นกฎหมายที่กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ หลักเกณฑ์ และวิธีการเสียภาษีอากรที่สำคัญที่สุดเนื่องจากภาษีอากรที่จัดเก็บตามประมวลรัษฎากรถือเป็นภาษีที่เป็นรายได้หลักของประเทศโดยมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 70 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี และมีกรมสรรพากรซึ่งเป็นส่วนราชการสังกัดกระทรวงการคลังทำหน้าที่ในการบริหารจัดการจัดเก็บภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรสำหรับพื้นที่ทั่วประเทศ ซึ่งมีภาษีอากรที่อยู่ในความรับผิดชอบจัดเก็บคือ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์ โดยตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2555-2558 กรมสรรพากรสามารถจัดเก็บภาษีอากรได้ดังนี้

ปีงบประมาณ พ.ศ.2555 จัดเก็บภาษีอากรทุกประเภทได้รวมทั้งสิ้น 1,617,283.03
ล้านบาท

ปีงบประมาณ พ.ศ.2556 จัดเก็บภาษีอากรทุกประเภทได้รวมทั้งสิ้น 1,647,003.25
ล้านบาท

ปีงบประมาณ พ.ศ.2557 จัดเก็บภาษีอากรทุกประเภทได้รวมทั้งสิ้น 1,729,980.11
ล้านบาท

ปีงบประมาณ พ.ศ.2558 จัดเก็บภาษีอากรทุกประเภทได้รวมทั้งสิ้น 1,729,444.87
ล้านบาท¹

การบริหารราชการของกรมสรรพากรในส่วนกลางแบ่งออกเป็นกลุ่มงานใหญ่ๆ 4 กลุ่มงาน

---

¹ สำนักวิชาการแผนภาษี , “ผลการจัดเก็บภาษีสรรพากรทั้งประเทศ ปีงบประมาณ 2550 - 2558,” กรมสรรพากร , <http://www.rd.go.th/publish/310.0.html> (สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2559).

และสำนักซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากอง 14 สำนัก ในเขตกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาคมีสำนักงานสรรพากรภาคจำนวน 12 ภาค สำนักงานสรรพากรพื้นที่จำนวน 119 พื้นที่ และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาจำนวน 850 สาขา

การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมสรรพากร² จะจัดเก็บจากบุคคลธรรมดาผู้มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากรในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเนื่องจากหน้าที่การงานหรือกิจการที่ทำในประเทศไทย กิจการของนายจ้างในประเทศไทย หรือทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย รวมทั้งผู้ที่อยู่ในประเทศไทยที่มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากรในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเนื่องจากหน้าที่การงานหรือกิจการที่ทำในต่างประเทศ หรือทรัพย์สินที่อยู่ในต่างประเทศ หากมีการนำเงินได้พึงประเมินนั้นเข้ามาในประเทศไทย บุคคลผู้นั้นก็มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากรด้วยเช่นกัน

บุคคลธรรมดาผู้มีเงินได้พึงประเมินเข้าตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติไว้ดังกล่าวมีหน้าที่จะต้องยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีอากรภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไปตามแบบที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด³ หากบุคคลดังกล่าวไม่ยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีอากรภายในกำหนดหรือยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีอากรภายในกำหนดแต่ชำระไว้ไม่ครบถ้วนถูกต้อง เจ้าพนักงานประเมินของกรมสรรพากรก็จะทำการวิเคราะห์และประเมินภาษีอากรให้บุคคลดังกล่าวชำระเพิ่มเติมให้ครบถ้วนถูกต้องต่อไป โดยกำหนดระยะเวลาให้ชำระภาษีอากรเพิ่มเติมภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน และหากบุคคลผู้นั้นไม่เห็นด้วยกับการประเมินภาษีอากรของเจ้าพนักงานก็มีสิทธิที่จะยื่นอุทธรณ์การประเมินต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ซึ่งในท้องที่กรุงเทพมหานครจะประกอบด้วยอธิบดีกรมสรรพากรหรือผู้แทน ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ส่วนในท้องที่จังหวัดอื่นจะประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้แทน สรรพากรภาคหรือผู้แทน และอัยการจังหวัดหรือผู้แทน โดยจะต้องยื่นอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลา 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน ยกเว้นแต่เป็นกรณีและผู้เสียภาษีไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกของเจ้าพนักงานประเมิน กรณีจึงต้องห้ามอุทธรณ์ ส่วนภายหลังจากยื่นอุทธรณ์แล้วหากคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ออกมาไม่เป็นที่พอใจของผู้เสียภาษี บุคคลนั้นก็สามรถจะอุทธรณ์คำวินิจฉัยดังกล่าวต่อศาลภาษีอากรกลางได้ภายในกำหนดระยะเวลา 30 วันนับ

² ประมวลรัษฎากร , มาตรา 40-41, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1.

³ ประมวลรัษฎากร , มาตรา 18-27, 30(1), 56 , ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1.

แต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์⁴ และหากศาลภาษีอากรกลางมีคำพิพากษาออกมาไม่เป็นที่พอใจของผู้เสียภาษีอากรอีก ผู้นั้นก็ยังสามารถยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลภาษีอากรกลางดังกล่าวต่อศาลฎีกาได้ภายในกำหนดเวลา 1 เดือนนับแต่วันที่ศาลได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง ซึ่งคำพิพากษาของศาลฎีกาในกรณีนี้ให้ถือว่าเป็นที่สุด แต่หากผู้เสียภาษีอากรไม่อุทธรณ์การประเมินของเจ้าพนักงานภายในกำหนด หรือได้ยื่นอุทธรณ์ภายในกำหนดแล้วแต่ถูกวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ บุคคลดังกล่าวก็มีหน้าที่ต้องชำระภาษีอากรตามที่ถูกประเมินให้ครบถ้วนถูกต้องภายในกำหนดเวลา มิฉะนั้นกฎหมายจะถือว่าหนี้ภาษีอากรดังกล่าวเป็นหนี้ค้างซึ่งนอกจากจะต้องเสียเงินเพิ่ม(ดอกเบี้ย)ตามมาตรา 27 แห่งประมวลรัษฎากรในอัตราร้อยละ 1.5 ต่อเดือนหรือเศษของเดือนของเงินภาษีที่ต้องเสียหรือนำส่งโดยไม่รวมเบี้ยปรับแล้วยังจะต้องถูกเจ้าหน้าที่ส่วนกฎหมายและเร่งรัดภาษีอากรค้างของกรมสรรพากรดำเนินการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างตามมาตรา 12 แห่งประมวลรัษฎากร⁵ โดยการยึดอายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินโดยไม่ต้องขอให้ศาลออกหมายยึดหรือสั่งอีกด้วย นอกจากนี้หากหนี้ภาษีอากรค้างดังกล่าวรวมเป็นจำนวนเงินตั้งแต่ 1,000,000.-บาทขึ้นไป ผู้ค้างภาษีอากรก็อาจจะถูกกรมสรรพากรฟ้องร้องให้ตกเป็นบุคคลล้มละลายตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 ได้ ซึ่งมาตรการบังคับทางกฎหมายเหล่านี้ย่อมส่งผลให้ผู้ค้างภาษีอากรได้รับความเดือดร้อนทั้งทางทรัพย์สิน การประกอบอาชีพ และสถานภาพทางสังคมเป็นอย่างมาก

อย่างไรก็ตามเพื่อเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ค้างภาษีอากรจากการที่จะต้องถูกเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างและดำเนินคดีดังกล่าว กรมสรรพากรก็ได้ออกระเบียบกรมสรรพากรว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 ขึ้น⁶ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ค้างภาษีอากรที่มีศักยภาพในการชำระภาษีอากรน้อยสามารถใช้สิทธิขอผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างเป็นงวดๆ ได้โดยไม่จำเป็นต้องชำระภาษีอากรค้างที่เป็นเงินจำนวนมากให้เสร็จสิ้นในคราวเดียว โดยผู้ค้างภาษีอากรมีสิทธิผ่อนชำระภาษีอากรค้างเป็นงวดรายเดือนโดยเฉลี่ยงวดละเท่าๆกันทุกเดือน ซึ่งในการผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างนั้นผู้ขอผ่อนชำระต้องยื่นคำร้องขอผ่อนชำระพร้อมกับแนบเอกสารที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์

⁴ ประมวลรัษฎากร , มาตรา 30(2) , ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1.

⁵ -ประมวลรัษฎากร , มาตรา 12 , ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1.

-พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 , มาตรา 7, 9 , ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 57 (30 ธันวาคม 2483) : 958.

⁶ ระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 , ข้อ 6-8 , ประกาศ ณ วันที่ 10 ตุลาคม 2545.

หรือสถานะทางการเงิน และจะต้องมีหลักประกันการผ่อนชำระอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนด เป็นหลักประกันการชำระหนี้ ซึ่งหากผู้ค้ำภาษีอากรรายได้ได้รับอนุมัติให้ผ่อนชำระหนี้ตามระเบียบดังกล่าวแล้วเจ้าหน้าที่เร่งรัดภาษีอากรค้างของกรมสรรพากรก็จะชะลอการเร่งรัดภาษีอากรค้าง และการฟ้องร้องดำเนินคดีล้มละลายไว้จนกระทั่งบุคคลนั้นผ่อนชำระหนี้เสร็จสิ้นก็จะทำการยุติเรื่อง แต่หากบุคคลนั้นไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการผ่อนชำระเจ้าหน้าที่ก็จะดำเนินการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างตามระเบียบ และกฎหมายต่อไปจนกว่าจะถึงที่สุด⁷

อนึ่ง การผ่อนชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่กล่าวมาแล้วนี้เป็นกรณีนอกเหนือไปจากการผ่อนชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา 64 (1) แห่งประมวลรัษฎากร⁸ ที่เกิดจากการยื่นแบบแสดงรายการโดยถูกต้องตามกฎหมายภายในเดือนมีนาคมหรือกันยายนของทุกปี ซึ่งกฎหมายกำหนดให้สามารถผ่อนชำระได้โดยไม่ต้องมีหลักประกัน ไม่ต้องเสียเงินเพิ่มตามมาตรา 27 แห่งประมวลรัษฎากร และยังไม่อยู่ในบังคับของการเร่งรัดภาษีอากรค้างตามมาตรา 12 แห่งประมวลรัษฎากรอีกด้วย

แม้ว่าประมวลรัษฎากรจะได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งยังให้อำนาจเจ้าพนักงานสรรพากรในการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างเป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากกฎหมายทั่วไปแล้ว แต่จากข้อมูลหนี้ภาษีอากรค้างของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม⁹ กลับปรากฏว่าตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2556 สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาค้างชำระจำนวน 2,378 ราย เป็นจำนวนเงิน 87,039,998.04 บาท แต่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างได้เพียง 1,793 ราย เป็นจำนวนเงิน 40,748,678.92 บาท หรือคิดเป็นเพียงร้อยละ 46.82 ส่วนในปีงบประมาณ พ.ศ.2557 มีหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาค้างชำระจำนวน 1,802 ราย เป็นจำนวนเงิน 74,003,870.02 บาท แต่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างได้เพียง 1,276 ราย เป็นจำนวนเงิน 29,931,776.48 บาท หรือคิดเป็นเพียงร้อยละ 40.45 และในปีงบประมาณ พ.ศ.2558 มีหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาค้างชำระจำนวน 2,290 ราย เป็นจำนวนเงิน 83,622,667.13 บาท แต่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างได้เพียง 1,770 ราย เป็นจำนวนเงิน 39,563,776.52 บาท หรือคิดเป็นเพียงร้อยละ 47.31

⁷ ระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการเร่งรัดจัดเก็บภาษีอากรค้าง พ.ศ.2545 , ข้อ 11-23 , ประกาศ ณ วันที่ 10 ตุลาคม 2545.

⁸ ประมวลรัษฎากร , มาตรา 64, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1.

⁹ ส่วนบริหารงานทั่วไป , “ผลการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1,” สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 , [http://www .rd.go.th/nakhonpathom/2789.0.html](http://www.rd.go.th/nakhonpathom/2789.0.html) (สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2559).

ซึ่งจากข้อมูลสถิติดังกล่าวเห็นได้ว่าในรอบสามปีงบประมาณที่ผ่านมาสำนักงานสรรพากรพื้นที่ นครปฐม 1 ไม่สามารถเร่งรัดหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนหนี้ภาษีอากรประเภท นี้ที่ค้างชำระทั้งหมด

นอกจากนี้แม้ว่ากรมสรรพากรจะได้ออกระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระ ภาษีอากร พ.ศ.2545 มาเพื่อช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ค้างภาษีอากรที่มีศักยภาพในการชำระ ภาษีอากรน้อยดังกล่าวแล้วก็ตาม แต่จากข้อมูลการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างของสำนักงานสรรพากร พื้นที่นครปฐม 1¹⁰ กลับปรากฏว่า ณ วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2559 จากจำนวนผู้ค้างชำระภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดาทั้งสิ้น 226 ราย ซึ่งรวมเป็นจำนวนหนี้ภาษีอากรค้างทั้งสิ้น 40,593,260.29 บาท ไม่มีผู้ค้าง ภาษีอากรรายใดใช้สิทธิผ่อนชำระภาษีอากรค้างตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษี อากร พ.ศ.2545เลย ซึ่งส่งผลให้หนี้ภาษีอากรค้างจำนวนมากไม่ได้รับการชำระและทำให้รัฐบาลต้องขาด รายได้ที่จะนำไปใช้ในการบริหารและพัฒนาประเทศ ทั้งยังต้องมีค่าใช้จ่ายในการเร่งรัดหนี้ภาษีอากร ค้างเพิ่มขึ้นด้วย ดังนั้นงานวิจัยเรื่องนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว อันส่งผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษีอากรของรัฐบาล รวมทั้งหาข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาที่ เหมาะสมต่อไป

ส่วนสาเหตุที่เลือกพื้นที่ในความรับผิดชอบของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 เป็น พื้นที่ในการศึกษานั้นก็เนื่องมาจากเป็นเขตจังหวัดปริมณฑลที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างชุมชนเมือง และชุมชนชนบทซึ่งจะช่วยสร้างความสมดุลให้แก่ผลการศึกษได้เป็นอย่างดี โดยจะทำให้ได้ข้อมูล จากประชากรที่ศึกษาซึ่งมีความหลากหลายทั้งในด้านฐานะทางเศรษฐกิจ อาชีพ สถานภาพทางสังคม และการเข้าถึงเทคโนโลยี

สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 เป็นหน่วยงานสังกัดกรมสรรพากรที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค มีอำนาจและหน้าที่ในการบริหารจัดการเก็บภาษีอากรในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอบางเลน อำเภอกำแพงแสน อำเภอดอนตูม และอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม แบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น 4 ส่วนงานและ 5 ทีมงาน

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- (1) เพื่อศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้ประชาชนในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1

---

¹⁰ ส่วนบริหารงานทั่วไป , “ผลการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1,” สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 , [http://www .rd.go.th/nakhonpathom/2789.0.html](http://www.rd.go.th/nakhonpathom/2789.0.html) (สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2559).

ค้ำชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และไม่ใช้สิทธิในการผ่อนชำระหนี้ดังกล่าวตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545

(2) เพื่อหาข้อเสนอแนะที่เหมาะสมสำหรับสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และกรมสรรพากร ในการดำเนินการให้ประชาชนในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ค้ำชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาน้อยลง และใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ดังกล่าวตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545มากขึ้น

1.3 ขอบเขตการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้มีขอบเขตที่มุ่งเน้นในการค้นหาสาเหตุของการค้ำชำระเฉพาะภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ซึ่งได้แก่ อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอบางเลน อำเภอกำแพงแสน อำเภอดอนตูม และอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม รวมทั้งสาเหตุที่ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ไม่ใช้สิทธิในการผ่อนชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาดังกล่าวตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 ว่าเกิดจากปัจจัยใดบ้างและมีแนวทางแก้ไขปัญหาอย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำข้อสรุปของผลการศึกษาวิจัยมาใช้ในการเสนอแนะแนวทางที่จะทำให้ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ค้ำชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาน้อยลงและเกิดความกระตือรือร้นในการใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาดังกล่าวมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้ค้ำชำระภาษีอากรไม่ต้องได้รับความเดือดร้อนจากการถูกเร่งรัดภาษีอากรค้าง และจะทำให้รัฐบาลได้รับชำระภาษีอากรอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย รวมทั้งยังเป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างของรัฐบาลอีกด้วย

1.4 วิธีการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) เพื่อให้สามารถเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาการค้ำชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและปัญหาการไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามระเบียบของกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 ของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ได้ในเชิงลึกและตรงกับสภาพความเป็นจริง โดยทำการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิด้วยการสัมภาษณ์ผู้ค้ำชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 จำนวน 10 ราย โดยคัดเลือกด้วยวิธีสุ่มเลือก (random) จากบัญชีรายชื่อผู้ค้ำชำระภาษีอากรของอำเภอเมืองนครปฐม อำเภอกำแพงแสน อำเภอดอนตูม อำเภอบางเลนและอำเภอนครชัยศรี รวมทั้งเจ้าหน้าที่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 จำนวน 2 ราย เจ้าหน้าที่รับชำระภาษีอากรประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมืองนครปฐมจำนวน 1 รายและสาขากำแพงแสนจำนวน 1 ราย และเจ้าหน้าที่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างประจำสำนักงานสรรพากรภาค 6 จำนวน 1 ราย นอกจากนี้ยังได้ศึกษาจากข้อมูลทุติย

ภูมิคือ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ค้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและสถิติการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องรวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดนครปฐม เพื่อประกอบการวิเคราะห์หาข้อสรุปในการศึกษาวิจัยอีกด้วย

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(1) ได้ทราบถึงสาเหตุที่ทำให้ประชาชนในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและไม่ใช้สิทธิในการผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545

(2) ได้ข้อเสนอแนะที่เหมาะสมสำหรับสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และกรมสรรพากรในการดำเนินการที่จะทำให้ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบค้างชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาน้อยลง และเกิดความกระตือรือร้นในการใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างมากขึ้น ซึ่งจะทำให้กรมสรรพากรได้รับชำระภาษีอากรอย่างครบถ้วนถูกต้องและประหยัดค่าใช้จ่าย อีกทั้งยังเป็นการช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนผู้ค้างชำระภาษีอากรที่ไม่ต้องถูกเร่งรัดภาษีอากรค้างหรือฟ้องร้องดำเนินคดีล้มละลายอีกด้วย

1.6 นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

“ภาษีอากร”ในที่นี้หมายถึง ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรที่อยู่ในอำนาจความรับผิดชอบของกรมสรรพากรได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์

“ผู้ค้างภาษีอากร”หมายถึง บุคคลผู้มีหน้าที่ต้องชำระหนี้ภาษีอากรค้างตามกฎหมาย

“การผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้าง”หมายถึง การชำระหนี้ภาษีอากรค้างเป็นงวดรายเดือนๆ ละหนึ่งครั้ง โดยได้รับอนุมัติตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545

“หลักประกัน”หมายถึง บุคคล พันธบัตรรัฐบาล ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง อาคารชุด และเช็ค ซึ่งผู้ค้างภาษีอากรนำมาค้ำประกันการผ่อนชำระภาษีอากรค้างตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 และกรมสรรพากรสามารถใช้สิทธิตามกฎหมายฟ้องร้องบังคับคดีต่อศาลเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ภาษีอากรค้างได้ในกรณีที่มีการผัดนัดชำระหนี้

“การเร่งรัดภาษีอากรค้าง”หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่สรรพากรทำการทวงหนี้ ยึดอายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ค้างภาษีอากรเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ภาษีอากรตามมาตรา 12 แห่งประมวลรัษฎากร

“คดีล้มละลาย”หมายถึง การฟ้องร้องดำเนินคดีเพื่อขอให้ศาลสั่งแต่งตั้งเจ้าพนักงาน

พิทักษ์ทรัพย์เข้าควบคุมจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัวเพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้
ทั้งหลายตาม กระบวนการแห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1” ได้มีการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับภาษีอากร

ไตรรัตน์ โภคผลากรณ์¹ ได้อธิบายความหมายของภาษีอากรไว้ว่า การจัดเก็บภาษีอากรเป็นวิธีการหารายได้อย่างหนึ่งของรัฐบาลเพื่อนำมาใช้จ่ายในการบริหารและพัฒนาประเทศ รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการป้องกันประเทศ คำนิยามของ“ภาษีอากร” (Tax) ในทางเศรษฐศาสตร์แบ่งออกเป็น 2 แนวทาง ได้แก่

(1) แนวทางของการบังคับจัดเก็บ หมายถึง“ภาษี”คือ สิ่งที่รัฐบาลบังคับจัดเก็บจากราษฎร และนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวมโดยไม่มีสิ่งตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษี ภาษีที่รัฐบาลจัดเก็บได้จากประชาชนจะเป็นลักษณะการบังคับเก็บจากรายได้ สิ่งของ ผลประโยชน์ หรือบริการ จากตัวผู้เสียภาษีอากร โดยตัวผู้เสียภาษีไม่ได้รับประโยชน์จากรัฐบาล เช่น การป้องกันประเทศ การสวัสดิการสังคม เป็นต้น

(2) แนวทางการเคลื่อนย้ายทรัพยากรจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล หมายถึง ทรัพยากรที่เคลื่อนย้ายจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล แต่ไม่รวมถึงการกู้ยืม การขายสินค้าหรือบริการ ในราคาทุนของรัฐบาล เมื่อรัฐบาลเก็บภาษีไปใช้จ่ายในกิจการของรัฐ ทรัพยากรที่จะมีหรือมีไว้ใช้ในภาคเอกชนย่อมจะต้องลดลงซึ่งจะมีผลกระทบต่อการใช้บริโภค การออม และการลงทุนของเอกชน

จากคำนิยามดังกล่าวข้างต้น สรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับ“ภาษีอากร”ได้ดังนี้ ภาษีอากรมีลักษณะเป็นการบังคับจัดเก็บจากประชาชนทั้งในรูปของภาษีทางตรง (Direct Tax) และภาษีทางอ้อม (IndirectTax)

---

¹ ไตรรัตน์ โภคผลากรณ์, *การบริหารการคลังและงบประมาณสาธารณะ: แนวคิดและทฤษฎี*, (กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์, 2556), 73-74.

- ภาษีอากร เป็นการเคลื่อนย้ายทรัพยากรจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาลเพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจการของรัฐบาลเพื่อการพัฒนาประเทศ
- ภาษีอากร ถือเป็นเครื่องมือทางการคลังในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและมาตรการกระตุ้น
- ภาษีอากร ไม่มีผลตอบแทนโดยตรงต่อประชาชนผู้เสียภาษี และถือเป็นหน้าที่ตามกฎหมายที่พึงปฏิบัติ
- ภาษีอากร ไม่จำเป็นต้องเรียกเก็บเป็นเงินสดเสมอไป

2.1.1 ลักษณะของภาษีอากร

Adam Smith² ได้สร้างทฤษฎี “หลักเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษีที่ดี” ไว้ 4 ประการดังนี้

- (1) ประชาชนในแต่ละประเทศทุกคนจะต้องเสียสละรายได้หรือประโยชน์ทางเศรษฐกิจตามฐานะของแต่ละคนเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของรัฐบาล เนื่องจากประชาชนแต่ละคนได้รับประโยชน์และความคุ้มครองจากรัฐ
- (2) ภาษีที่จัดเก็บจากประชาชนจะต้องมีความแน่นอน ไม่เคลือบคลุม และมีลักษณะหรือรูปแบบที่ชัดเจน คือ ผู้เสียภาษีจะต้องรู้ว่าชำระภาษีเท่าใด เมื่อใด และที่ใด รวมทั้งทราบว่าหากไม่ชำระภาษีแล้วจะมีบทลงโทษอย่างไร
- (3) การจัดเก็บภาษีจะต้องจัดเก็บตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด รวมทั้งต้องมีการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เสียภาษีอากรตามสมควร
- (4) ภาษีที่จัดเก็บจะต้องเป็นภาระแก่ผู้เสียภาษีน้อยที่สุด แต่จะต้องทำให้รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้ได้มากที่สุด

ต่อมาทฤษฎีของ Adam Smith ดังกล่าวได้มีนักวิชาการรุ่นหลังทำการต่อยอดจนวิวัฒนาการเป็นหลักการจัดเก็บภาษีที่ดีในยุคสมัยปัจจุบันดังนี้

หลักความแน่นอน การบริหารจัดการเก็บภาษีอากรที่ดีจะต้องมีกฎหมายที่ใช้ในการจัดเก็บที่มีความแน่นอนและชัดเจนพอที่จะทำให้ผู้เสียภาษีสามารถเข้าใจได้ และเกิดความสมัครใจ

---

² เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม , การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย , (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2552) , 182-186.

รวมทั้งสามารถปฏิบัติการชำระภาษีได้อย่างถูกต้อง

หลักความประหยัด การจัดเก็บภาษีอากรที่ดีจะต้องเป็นภาระแก่ผู้เสียภาษีน้อยที่สุด และมีต้นทุนในการจัดเก็บภาษีต่ำที่สุด เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากรสูงสุด

หลักความเสมอภาค การจัดเก็บภาษีที่ดีจะต้องยึดหลักความยุติธรรมแก่ผู้เสียภาษีทุกคน รวมทั้งคำนึงถึงความเป็นธรรมทางด้านภาษีโดยจัดเก็บภาษีตามประโยชน์ที่ได้รับและความสามารถในการเสียภาษี

หลักการยอมรับ การจัดเก็บภาษีอากรจะสามารถจัดเก็บได้อย่างสะดวกหากผู้เสียภาษีให้ความร่วมมือ ซึ่งการที่จะได้รับความร่วมมือในการเสียภาษีนี้นั้นรัฐบาลจะต้องสร้างความยุติธรรมในการจัดเก็บภาษี จึงจะได้รับการยอมรับจากผู้เสียภาษีอากร

หลักความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ การจัดเก็บภาษีอากรที่ดีนั้นภาษีอากรทุกประเภทที่จัดเก็บจะต้องสามารถบริหารจัดการได้ในทางปฏิบัติ เช่น ในประเทศที่ด้อยพัฒนาบางประเทศไม่มีระบบฐานข้อมูลหรือระบบการตรวจสอบที่ดีจึงทำให้การจัดเก็บภาษีอากรอย่างถูกต้องเป็นไปได้ยาก เป็นต้น

หลักการอำนวยความสะดวก ภาษีอากรที่ดีจะต้องช่วยสร้างรายได้ให้แก่รัฐบาลอย่างเพียงพอ เช่น เมื่อเศรษฐกิจเจริญเติบโตทำให้ฐานภาษีมีขนาดใหญ่ขึ้นก็จะต้องสามารถทำให้รัฐบาลมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากรมากขึ้นโดยไม่ต้องเพิ่มอัตราภาษี

ความยืดหยุ่น ภาษีอากรที่ดีจะต้องเป็นภาษีที่มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนไปตามภาวะเศรษฐกิจของประเทศ เช่น เมื่อรายได้ของประชาชนเพิ่มขึ้นก็จะสามารถจัดเก็บภาษีได้มากขึ้น แต่หากรายได้ของประชาชนลดลงก็จะจัดเก็บภาษีได้น้อยลงเพื่อเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม³ ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับโครงสร้างของระบบภาษีที่ดีว่า

(1) ภาระของภาษี หรือค่าใช้จ่ายของรัฐบาลจะต้องกระจายแก่ผู้เสียภาษีอากรทุกคนอย่างกว้างขวางและยุติธรรม

(2) การเลือกเก็บภาษีแต่ละชนิดต้องพยายามให้มีผลกระทบหรือผลเสียหายต่อการตัดสินใจในทางเศรษฐกิจหรือการทำงานของกลไกตลาดน้อยที่สุด และควรใช้ภาษีเป็นเครื่องมือเพื่อ

---

³ เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, “ภาษีมูลค่าเพิ่มทำให้เกิดความเป็นธรรมในระบบการจัดเก็บภาษีอากรหรือไม่,” *วารสารสรรพากรศาสตร์* ปีที่ 9 , ฉบับที่ 37 (2533) : 106-107.

แก้ไขการใช้ทรัพยากรที่ไร้ประสิทธิภาพของภาคเอกชน

(3) โครงสร้างภาษีควรเอื้ออำนวยต่อการใช้นโยบายของรัฐเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

(4) ระบบภาษีที่ใช้ต้องมีความชัดเจนต่อผู้เสียภาษีและมีการบริหารจัดการเก็บอย่างมีประสิทธิภาพ

(5) ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีอากรและภาระของผู้เสียภาษีควรอยู่ในอัตราต่ำ

นอกจากนี้ เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสวีธรรม ยังได้กล่าวถึงความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีอากรว่า การจัดเก็บภาษีเป็นเรื่องที่สามารถจะพิจารณาได้อย่างกว้างขวาง กล่าวคือมีหลักความเป็นธรรมในการบริหารจัดการเก็บภาษีและความเป็นธรรมในประเภทของภาษีที่จัดเก็บ ซึ่งอาจพิจารณาโดยสังเขปได้ดังนี้

(1) ความเป็นธรรมในด้านการบริหารจัดการเก็บภาษี หมายถึง เมื่อกฎหมายได้กำหนดให้มีการจัดเก็บภาษีประเภทใดแล้ว การบริหารจัดการเก็บภาษีประเภทดังกล่าวจะต้องทำการจัดเก็บอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ ซึ่งจะทำให้ผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีทุกคนได้เสียภาษีตามสัดส่วนที่ควรเสียและทำให้ทุกคนได้รับความเป็นธรรมจากการจัดเก็บภาษีของรัฐบาล

(2) ความเป็นธรรมในประเภทของภาษีที่จัดเก็บ หมายถึง การจัดเก็บภาษีประเภทต่างๆ ในระบบของการจัดเก็บภาษีทั้งหมดได้ให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชนทุกคนในการมีส่วนร่วมแบกรับภาระค่าใช้จ่ายของประเทศโดยการเสียภาษีให้แก่รัฐ โดยอาจจะพิจารณาจากความสามารถในการเสียภาษีของแต่ละคนหรือพิจารณาจากผลประโยชน์ที่แต่ละคนได้รับจากการใช้จ่ายของรัฐบาล เช่น การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นการจัดเก็บภาษีโดยคำนึงถึงความสามารถในการเสียภาษีอากรของบุคคล หรือการเก็บค่าทางด่วนเป็นการจัดเก็บภาษีอากรโดยคำนึงถึงการได้รับผลประโยชน์ของผู้เสียภาษี เป็นต้น

ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์⁴ ได้อธิบายขยายความหมายของทฤษฎี “หลักการจัดเก็บภาษีอากรที่ดี” 4 ประการ ในหนังสือ “The Wealth of Nations” (ค.ศ.1776) ของ Adam Smith ไว้พอสรุปได้ว่า ประกอบไปด้วยหลักการ 10 ประการคือ

---

⁴ ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์, *การบริหารการคลังและงบประมาณสาธารณะ: แนวคิดและทฤษฎี*, (กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์, 2556), 77-80.

(1) หลักความยุติธรรม (Equity) คือ ภาษีที่ดีต้องเก็บอย่างยุติธรรมทั่วถึง ไม่เลือกปฏิบัติ และเป็นไปตามกำลังความสามารถของผู้เสียภาษี

(2) หลักความแน่นอน (Certainty) คือ ภาษีที่ดีจะต้องมีความแน่นอนชัดเจน และไม่เปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง

(3) หลักความสะดวก (Convenience) คือ ภาษีที่ดีจะต้องเก็บได้ง่ายและง่ายต่อประชาชนที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย

(4) หลักความประหยัด (Economy) คือ ภาษีที่ดีจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บน้อย แต่เก็บภาษีได้มาก

(5) หลักความเป็นกลางในทางเศรษฐกิจ (Neutrality) คือ ภาษีที่ดีต้องไม่มีความลำเอียงในทางเศรษฐกิจ ไม่แทรกแซงกลไกตลาด

(6) หลักการใช้นโยบายทางเศรษฐกิจได้ คือ ภาษีที่ดีต้องเอื้ออำนวยต่อการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐได้

(7) หลักการยอมรับได้ของสังคม (Acceptability) คือ ภาษีที่ดีต้องได้รับการยอมรับจากประชาชนในการที่จะปฏิบัติตาม

(8) หลักการบังคับใช้ได้ (Enforceability) คือ ภาษีที่ดีจะต้องเป็นภาษีที่สามารถบังคับจัดเก็บได้

(9) หลักความยืดหยุ่นได้ (Flexibility) คือ ภาษีที่ดีจะต้องปรับตามเศรษฐกิจได้

(10) หลักการอำนวยความสะดวก คือ ภาษีที่ดีต้องก่อให้เกิดรายได้ที่เพียงพอแก่รัฐบาล มีฐานกว้าง และสามารถขยายตัวตามภาวะเศรษฐกิจได้ กล่าวโดยสรุปการจัดเก็บภาษีอากรที่ดีจะต้องมีความสอดคล้อง และสามารถสนับสนุนการแข่งขันในเชิงเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ (International Competitiveness) ภายใต้ระบบเศรษฐกิจโลกสมัยใหม่ด้วย (Trends in Globalization) หลักการนี้เชื่อมความรู้ทางระบบภาษีและมุมมองของเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศเข้าด้วยกัน การเกิดและแพร่หลายของบริษัทข้ามชาติ (Multi-National Corporation) ที่เชื่อมโยงเรื่องราวการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศให้ใกล้ชิดกัน การเกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ทางเทคโนโลยี ธุรกิจการเงินระหว่างประเทศ มีองค์ระหว่างประเทศเพื่อใช้เป็นเวทีการค้าระหว่างประเทศ จึงเกิดระบบภาษีที่เรียกว่า Tax Competition ซึ่งหมายถึงการที่ประเทศต่างๆ พยายามแข่งขันกันลดอัตราภาษีหรือยกเว้นภาษีภายในประเทศเพื่อดึงดูดทุนจากต่างประเทศ ปัญหาที่ตามมาพบว่าการแสวงหาการลงทุนข้ามชาติปัจจุบันนี้มักอยู่ชั่วคราว หากมีสิทธิประโยชน์ในทางภาษีและด้านอื่นที่ดีกว่าก็จะเคลื่อนย้ายทุนไปยังที่นั่น อันเป็นการทำลายความมีประสิทธิภาพในเชิงเศรษฐศาสตร์ระหว่างธุรกิจ

ต่างประเทศและธุรกิจภายในประเทศอีกด้วย ซึ่ง OECD(Organization for Economic Corporation) และสหภาพยุโรปได้วิเคราะห์กรณีนี้ไว้เมื่อปี 1988 ดังนั้นระบบภาษีที่ดินนอกจากหลัก 4 ประการ ของ Adam Smith ดังกล่าวแล้วยังต้องคำนึงถึง Tax Competition เพื่อความมั่นคงของเศรษฐกิจในประเทศไทยด้วย

2.1.2 ประเภทของภาษีอากร

ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์⁵ อธิบายว่า การจัดเก็บภาษีอากรของรัฐมักจะถูกกล่าวถึงภาษีทางตรง (Direct Tax) และภาษีทางอ้อม (Indirect Tax) ซึ่งภาษีทั้งสองประเภทดังกล่าวจะมีผลด้านภาระภาษีไม่เหมือนกัน โดยมีหลักเบื้องต้นในการพิจารณาในแง่ของการรับภาระภาษีดังนี้

(1) ภาษีทางตรง คือ ภาษีที่ผู้เสียภาษีเป็นผู้รับภาระภาษีทั้งหมดหรือเป็นส่วนใหญ่ ไม่สามารถผลักภาระภาษีให้แก่ผู้อื่นได้ เช่น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Personal Income Tax) ภาษีเงินได้นิติบุคคล (Corporation Income Tax) ซึ่งจัดเก็บจากฐานรายได้

(2) ภาษีทางอ้อม คือ ภาษีที่ผู้เสียภาษีมิได้เป็นผู้แบกรับภาระภาษีทั้งหมด แต่สามารถผลักภาระภาษีให้แก่ผู้อื่นได้ โดยจัดเก็บจากฐานการใช้จ่ายไม่ว่าจะเป็นการซื้อขายสินค้าหรือบริการ เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax) ที่จัดเก็บจากการซื้อขายสินค้าและบริการ ภาษีสรรพสามิต (Excise Tax) ที่จัดเก็บจากการขายเหล้าและบุหรี่ อากรแสตมป์ (Stamp Duty) ที่จัดเก็บกรณีมีการทำสัญญา เป็นต้น

2.1.3 ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากรและสาเหตุของการหลีกเลี่ยงภาษีอากร

ชาญชัย มุสิกนิศากร และ สุพรรณณี ตันติศรีสุข⁶ มีความเห็นว่า การจัดเก็บภาษีอากรให้ได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยและลดจำนวนการหลีกเลี่ยงภาษีอากรให้น้อยลงขึ้นอยู่กับปัจจัย 5 ประการ ได้แก่

- (1) ความสำนึกในหน้าที่เสียภาษีของผู้เสียภาษีอากร
- (2) ลักษณะของกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร

⁵ เรื่องเดียวกัน , 83.

⁶ ชาญชัย มุสิกนิศากร และ สุพรรณณี ตันติศรีสุข , การบริหารการจัดเก็บภาษีอากร เอกสารการสนชชติวิชา การคลังและงบประมาณ , (นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2528), 274.

- (3) ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษี
- (4) บรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร
- (5) โครงสร้างภาษีอากร

การจัดเก็บภาษีอากรจะมีประสิทธิภาพมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เป็นเครื่องกำหนดประสิทธิภาพ 5 ประการดังกล่าว คือ จะต้องมึลักษณะที่ว่าประชาชนมีความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีค่อนข้างสูง ลักษณะกฎหมายภาษีอากรจะต้องง่ายและสะดวกต่อการประเมินภาษีของผู้เสียภาษี พนักงานผู้จัดเก็บภาษีต้องเอาใจใส่ในการปฏิบัติตัวเป็นเยี่ยงอย่างแก่ผู้เสียภาษีอากรทั่วไปและพยายามมิให้มีการหลบหนีภาษี เนื่องจากการหลบเลี่ยงภาษีอากรเป็นช่องทางของความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี และมีส่วนทำให้ผู้ที่เสียภาษีโดยถูกต้องเกิดความท้อแท้ไม่มีกำลังใจในการเสียภาษี ประการสุดท้ายคือ โครงสร้างภาษีอากรนั้นถือว่ามีความสำคัญมากเพราะโครงสร้างภาษีอากรเป็นสิ่งเอื้ออำนวยในแง่ความสะดวกและเข้าใจง่ายในทางปฏิบัติแก่ทั้งเจ้าพนักงานผู้จัดเก็บและผู้เสียภาษี รวมทั้งก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เสียภาษีอีกด้วย

วิโรจน์ เลาหพันธ์⁷ ได้อธิบายความแตกต่างของการหลบหนีภาษีอากรและการหลีกเลี่ยงภาษีอากรไว้ดังนี้

การหลบหนีภาษีอากร หมายถึง การไม่เสียภาษีหรือเสียภาษีน้อยกว่าที่ควรจะเป็นตามที่กฎหมายกำหนด ไม่ว่าจะเป็ผลมาจากการกระทำโดยเจตนา หรือจากความเพิกเฉย หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เช่น ไม่ยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษี ยื่นแสดงรายการไม่ครบถ้วน ซึ่งการหลบหนีภาษีอากรจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ

- (1) ความสมัครใจในการเสียภาษีอากร
- (2) ระบบภาษีอากรมีความเป็นธรรมสำหรับประชาชนโดยทั่วไป
- (3) การจัดเก็บภาษีอากรที่มีประสิทธิภาพ
- (4) ความเหมาะสมของบทลงโทษตามกฎหมายภาษีอากร

การหลีกเลี่ยงภาษีอากร (tax avoidance) หมายถึง การไม่ชำระภาษีหรือพยายามชำระแต่น้อยโดยอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายภาษีอากร ระเบียบปฏิบัติ หรือข้อวินิจฉัยของส่วนราชการที่

---

⁷ วิโรจน์ เลาหพันธ์ , การหลีกเลี่ยงและหลบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา , (กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร , 2523) , 11.

รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษี ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้ถือว่าถูกต้องตามกฎหมาย สำหรับการหลีกเลี่ยงภาษีนั้นเจ้าพนักงานจะสามารถประเมินเรียกเก็บภาษีเพิ่มเติมได้เพียงภายในระยะเวลา 5 ปีนับแต่วันยื่นแสดงรายการเท่านั้น และโดยผลแห่งกฎหมายหรือมรยาบทก็ไม่ถือว่าเป็นเรื่องเสียหายในการที่จะพยายามเสียภาษีอากรให้น้อยลง หรือไม่เสียภาษีเลยโดยถูกต้องตามกฎหมาย

ศุภรัตน์ ควณิกกุล มีความเห็นว่า ปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีอากรเกิดจากสาเหตุดัง

ต่อไปนี้

(1) ประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรว่า จะต้องเสียภาษีอย่างไร และเหตุใดจึงต้องเสียภาษี ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความรู้สึกว่าการเสียภาษีอากรเป็นการบังคับของรัฐที่จะเก็บเงินจากประชาชน ซึ่งผู้เสียภาษีไม่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทน ความเข้าใจเช่นนี้เป็นสาเหตุที่จะไม่ร่วมมือกับรัฐและต่อต้านด้วยการหลีกเลี่ยงภาษีอากร

(2) การหลีกเลี่ยงภาษีอันเกิดจากฐานะทางเศรษฐกิจ เมื่อประชาชนมีรายได้ต่ำไม่เพียงพอแก่การครองชีพ การหลีกเลี่ยงภาษีย่อมมีมาก การประกอบกิจการในระดับเล็กที่กระทำโดยบุคคลคนเดียวหรือบุคคลในครอบครัวก็เป็นสิ่งที่จูงใจให้เกิดการหลีกเลี่ยงภาษีอากร เนื่องจากกระทำได้ง่าย

(3) ประชาชนยังเห็นว่ายังไม่มีความยุติธรรมในการเสียภาษีอากร เนื่องจากผู้มีรายได้มากและมีอิทธิพลยังเสียภาษีน้อย หากจะต้องเสียภาษีอย่างถูกต้องก็จะเกิดความเสียเปรียบ จึงเป็นปัจจัยทำให้ความสมัครใจในการเสียภาษีของประชาชนลดลงอย่างมากและต่างก็จะพยายามหลีกเลี่ยงและหลบหนีภาษีอากร

(4) ประชาชนบางส่วนยังสามารถอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายเป็นเครื่องมือในการหลีกเลี่ยงภาษี นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่สำคัญอันเกิดจากบทกฎหมายที่ใช้ลงโทษผู้หลีกเลี่ยงภาษียังไม่รุนแรงเพียงพอที่จะทำให้ผู้เสียภาษีที่ซื่อสัตย์สุจริตไม่เสียเปรียบผู้ที่ทุจริตในการหลบหนีภาษี ก็เป็นสิ่งที่จูงใจให้ผู้เสียภาษีจงใจหลีกเลี่ยงได้ เนื่องจากสังคมปัจจุบันยังไม่รังเกียจบุคคลที่หลบหนีภาษีอากร

(5) บทบัญญัติของกฎหมายภาษีอากรเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการหลบหนีและหลีกเลี่ยงภาษีอากร หากกฎหมายภาษีอากรมีช่องโหว่มากก็จะส่งผลให้ผู้เสียภาษีพยายาม

---

⁸ ศุภรัตน์ ควณิกกุล , *การบริหารภาษีอากร ในเอกสารการสอนชุดวิชา เศรษฐศาสตร์สาธารณะ*, (นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2527) , 167-168.

หลีกเลี่ยงภาษีโดยอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายมากขึ้น

(6) บทลงโทษทางภาษีอากรก็ถือว่ามีส่วนสำคัญต่อการพยายามหลบหนีภาษีอากร กล่าวคือ หากบทลงโทษทั้งทางอาญาและทางแพ่งไม่รุนแรงเพียงพอก็จะทำให้ผู้เสียภาษีหลบหนีภาษีอากรมากขึ้นเนื่องจากผลประโยชน์ที่ได้รับจากการหลบหนีภาษีอากรคุ้มค่ากับการเสี่ยงต่อบทลงโทษ

(7) สภาวการณ์ทางเศรษฐกิจก็มีผลกระทบต่อหลบหนีและการหลีกเลี่ยงภาษีอากร เช่นกัน หากเศรษฐกิจตกต่ำมีการว่างงานในอัตราสูง ธุรกิจการค้าหลายแห่งประสบกับภาวะขาดทุน แรงกดดันทางด้านหลบหนีภาษีอากรก็จะมีมากขึ้น

การบริหารภาษีอากรที่ไม่มีประสิทธิภาพจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จูงใจให้ผู้เสียภาษีพยายามหลบหนีภาษีมากขึ้น ซึ่งลักษณะด้อยประสิทธิภาพทางการบริหารภาษีอากรอาจเนื่องมาจากการจัดองค์กรของหน่วยงานจัดเก็บภาษียังไม่ดีพอ สมรรถนะในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีอากรยังอยู่ในระดับต่ำ อุปกรณ์เครื่องใช้ยังไม่พอเพียงและยังไม่รวดเร็วพอต่อการปฏิบัติงานที่เร่งด่วน ตลอดจนอัตราค่าจ้างโดยรวมของเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งคือ ความซื่อสัตย์สุจริตของเจ้าหน้าที่ภาษีอากร หากมีการฉ้อราษฎร์บังหลวงเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย ในหมู่เจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่จัดเก็บภาษีอากร ภาษีที่จะจัดเก็บได้ก็จะไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย

2.2 การจัดเก็บภาษีอากรในประเทศไทย

2.2.1 หน้าที่ในการเสียภาษีอากรตามรัฐธรรมนูญ

การเสียภาษีอากรเป็นหน้าที่ของปวงชนชาวไทยตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแทบทุกฉบับ⁹ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 บัญญัติไว้ในมาตรา 50 ให้บุคคลมีหน้าที่เสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 บัญญัติไว้ในมาตรา 69 ให้บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ รับราชการทหาร เสียภาษีอากร ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม พิทักษ์ป้องกัน

⁹ -รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521, มาตรา 50, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 95 ตอนที่ 146(22 ธันวาคม 2521) :1-66.

-รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, มาตรา 69, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 114 ตอนที่ 55ก(11 ตุลาคม 2540): 1-99.

-รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, มาตรา 73, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 124 ตอนที่ 147(24 สิงหาคม 2550):1-127.

และสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

หรือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ก็ได้บัญญัติเรื่องนี้ไว้ในมาตรา 73 ให้บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหาร ช่วยเหลือในการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติสาธารณะ เสียภาษีอากร ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม พิทักษ์ป้องกันและสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ส่วนรัฐธรรมนูญบางฉบับที่มีลักษณะเป็นธรรมนูญการปกครองชั่วคราวซึ่งมักจะประกาศใช้ในภาวะที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างฉุกเฉิน เช่น การกระทำรัฐประหาร อาจจะไม่ได้กล่าวถึงรายละเอียดในส่วนนี้ไว้ แต่อย่างไรก็ตามหลักการดังกล่าวนี้ก็ได้รับการยืนยันและสานต่อโดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญฉบับถาวรที่ประกาศใช้ในเวลาต่อมาโดยตลอด

2.2.2 หน้าที่ในการเสียภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

ประมวลรัษฎากรถือได้ว่าเป็นกฎหมายที่กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ หลักเกณฑ์และวิธีการเสียภาษีอากรที่สำคัญที่สุด เนื่องจากภาษีอากรซึ่งจัดเก็บตามประมวลรัษฎากร ถือเป็นภาษีที่เป็นรายได้หลักของประเทศซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 70 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ประมวลรัษฎากรมีผลบังคับใช้โดยพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร พุทธศักราช 2481 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 หน้า 1 ลงวันที่ 1 เมษายน 2482 โดยมีภาษีอากรที่อยู่ในขอบเขตของการจัดเก็บคือ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต และอากรแสตมป์ นอกจากนี้ประมวลรัษฎากรยังได้บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการจัดเก็บภาษีอากรและเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างไว้โดยเฉพาะอีกด้วย

หน้าที่ในการเสียภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรอาจจำแนกได้ตามความแตกต่างของฐานภาษีดังนี้

(1) **ฐานเกี่ยวกับรายได้ (Income Base)** คือ การกำหนดจัดเก็บภาษีอากรจากการมีเงินได้ ได้แก่

(1.1) **ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา**¹⁰ หน้าที่ในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา 41 แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งบัญญัติให้ผู้มีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเนื่องจากหน้าที่การงานหรือกิจการที่ทำในประเทศไทย หรือเนื่องจากกิจการของนายจ้าง

¹⁰ ประมวลรัษฎากร , มาตรา 41, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1.

ในประเทศไทย หรือทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไม่ว่าเงินได้นั้นจะจ่ายในหรือนอกประเทศ ส่วนผู้อยู่ในประเทศไทยที่มีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเนื่องจากหน้าที่การงานหรือกิจการที่ทำในต่างประเทศ หรือเนื่องจากทรัพย์สินที่อยู่ในต่างประเทศ ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเมื่อนำเงินได้พึงประเมินนั้นเข้ามาในประเทศไทย

(1.2) ภาษีเงินได้นิติบุคคล¹¹ หน้าที่ในการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา 66 แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งบัญญัติให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย หรือที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศและกระทำการกิจการในประเทศไทยต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ส่วนบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศและกระทำการในที่อื่น ๆ รวมทั้งในประเทศไทย ให้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในกำไรสุทธิจากกิจการหรือเนื่องจากกิจการที่ได้กระทำในประเทศไทยในรอบระยะเวลาบัญชี

(2) **ฐานเกี่ยวกับการบริโภค(Consumption Base)** คือ การกำหนดจัดเก็บภาษีอากรจากการจับจ่ายใช้สอยหรือการบริโภค ได้แก่

(2.1) ภาษีมูลค่าเพิ่ม¹² หน้าที่ในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา 82, 82/1 และ 82/2 แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งบัญญัติให้ผู้ประกอบกิจการดังต่อไปนี้ในประเทศไทยมีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มคือ

- ผู้ประกอบการขายสินค้าหรือให้บริการ
- ผู้นำเข้าสินค้า
- ตัวแทนของผู้ประกอบการซึ่งอยู่นอกราชอาณาจักร และได้ขายสินค้าหรือให้บริการในราชอาณาจักรเป็นปกติธุระ
- ผู้รับโอนสินค้าหรือรับโอนสิทธิในบริการในกรณีการขายสินค้าหรือการให้บริการที่ได้เสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 0 หากภายหลังได้มีการโอนกรรมสิทธิ์ในสินค้าหรือโอนสิทธิในบริการนั้นไปให้กับบุคคลที่มีชื่อการค้าสหประชาชาติ ทบวงการชำนัญพิเศษของสหประชาชาติ สถานเอกอัครราชทูต สถานทูต สถานกงสุลใหญ่ หรือสถานกงสุล

¹¹ ประมวลรัษฎากร , มาตรา 66, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1.

¹² ประมวลรัษฎากร , มาตรา 82, 82/1, 82/2, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1

- ผู้ที่มีความรับผิดชอบตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรหรือรับโอนสินค้าในกรณีสินค้านำเข้าที่จำแนกประเภทไว้ในภาคว่าด้วยของที่ได้รับยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรซึ่งได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ถ้าภายหลังสินค้านั้นต้องเสียอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร

- ในกรณีที่มีการควบเข้ากัน ได้แก่ผู้ที่ควบเข้ากันและผู้ประกอบการใหม่
- ในกรณีโอนกิจการ ได้แก่ผู้โอนและผู้รับโอน
- ในกรณีผู้ประกอบการอยู่นอกราชอาณาจักร ให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการประกอบกิจการ รวมตลอดถึงลูกจ้างหรือผู้ทำการแทนซึ่งมีอำนาจในการจัดการแทนโดยตรงหรือโดยปริยายที่อยู่ในราชอาณาจักรเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มร่วมกับบุคคลดังกล่าวด้วย

(2.2) ภาษีธุรกิจเฉพาะ¹³ หน้าที่ในการเสียภาษีธุรกิจเฉพาะเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา 91/2 ประกอบด้วย 91/7 แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งบัญญัติให้ผู้ประกอบกิจการดังต่อไปนี้ในประเทศไทยต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะคือ

- ธนาคารตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์หรือกฎหมายเฉพาะ
- ธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์
- รับประกันชีวิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกันชีวิต หรือการรับประกันวินาศภัยตามกฎหมายว่าด้วยการประกันวินาศภัย
- รับจํานำตามกฎหมายว่าด้วยโรงรับจํานำ
- ประกอบกิจการโดยปกติเยี่ยงธนาคารพาณิชย์ เช่น การให้กู้ยืมเงิน ค้าประกัน แลกเปลี่ยนเงินตรา ออก ซื่อ หรือขายตั๋วเงิน หรือรับส่งเงินไปต่างประเทศด้วยวิธีต่างๆ
- ขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางค้าหรือหากำไร ไม่ว่าจะอสังหาริมทรัพย์นั้นจะได้มาโดยวิธีใดก็ตาม ทั้งนี้เฉพาะที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่ได้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

¹³ ประมวลรัษฎากร , มาตรา 91/ 2 , 91/ 7, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1.

- ชายหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในตลาดหลักทรัพย์
- ประกอบกิจการอื่นตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา
- ในกรณีผู้ประกอบกิจการอยู่นอกราชอาณาจักร ให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการประกอบกิจการ รวมตลอดถึงลูกจ้าง ตัวแทน หรือผู้ทำการแทน ซึ่งมีอำนาจในการจัดการแทนโดยตรง หรือโดยปริยายที่อยู่ในราชอาณาจักรเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีร่วมกับบุคคลดังกล่าวด้วย

(3) **ฐานภาษีอื่นๆ** เช่น การกำหนดจัดเก็บภาษีอากรในลักษณะที่เป็นค่าธรรมเนียมจากการใช้บริการของรัฐ ได้แก่

อากรแสตมป์¹⁴ หน้าที่ในการเสียอากรแสตมป์เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา 104 แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งบัญญัติให้ตราสารที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายหมวดต้องปิดแสตมป์บริบูรณ์ตามอัตราที่กำหนดไว้ในบัญชีนั้น

ซึ่งตามบัญชีอัตราอากรแสตมป์ดังกล่าวได้กำหนดประเภทของตราสารที่ต้องปิดอากรแสตมป์ ค่าอากรแสตมป์ ผู้มีหน้าที่ต้องเสียอากรแสตมป์ และผู้ที่ต้องชดเช้อากรแสตมป์ที่แตกต่างกันไว้อย่างละเอียด

2.2.3 ลักษณะสำคัญของภาษีประเภทต่างๆ ตามประมวลรัษฎากร

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จัดเก็บจากบุคคลธรรมดาผู้มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากรในปีภาษีที่ล่วงมาแล้ว ได้แก่¹⁵

- เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน
- เงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำหรือจากการรับทำงานให้
- ค่าแห่งกุฎีวิลลัส ค่าแห่งลิขสิทธิ์หรือสิทธิอย่างอื่น เงินปีหรือเงินได้มีลักษณะเป็นเงินรายปีอันได้มาจากพันธกรรม นิติกรรมอย่างอื่น หรือคำพิพากษา
- ดอกเบี้ยพันธบัตร ดอกเบี้ยเงินฝาก ดอกเบี้ยหุ้นกู้ ดอกเบี้ยตัวเงิน ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม เงินปันผล เงินส่วนแบ่งของกำไรหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล

¹⁴ ประมวลรัษฎากร , มาตรา 104, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1.

¹⁵ ประมวลรัษฎากร , มาตรา 40 , 42 ทวิ – 46, 47, 48 , 56 ,ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1.

กองทุนรวม หรือสถาบันการเงิน เงินโบนัส เงินลดทุนของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล เงินเพิ่มทุนของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ผลประโยชน์จากการควบ รับช่วง หรือเลิกบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนการเป็นหุ้นส่วนหรือโอนหุ้น หุ้นกู้ พันธบัตร ตั๋วเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ของนิติบุคคล

- เงินได้จากการให้เช่าทรัพย์สิน การผิดสัญญาเช่าซื้อทรัพย์สิน หรือการผิดสัญญาซื้อขายเงินผ่อน
- เงินได้จากวิชาชีพอิสระ เช่น กฎหมาย การประกอบโรคศิลปะ วิศวกรรม การบัญชี เป็นต้น
- เงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับเหมาต้องลงทุนด้วยการจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญ นอกจากเครื่องมือ
- เงินได้จากการธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง หรือการอื่นนอกจากที่ได้ระบุไว้

วิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทำได้โดยนำจำนวนรายได้ทั้งหมดที่ได้รับในปีภาษีที่ผ่านมา(เงินได้พึงประเมิน) มาคำนวณหักค่าใช้จ่ายตามมาตรา 42ทวิ-46 แห่งประมวลรัษฎากร จากนั้นจึงนำไปคำนวณหักค่าลดหย่อนตามมาตรา 47 แห่งประมวลรัษฎากร คงเหลือเป็นเงินได้สุทธิเท่าใดจึงนำไปคำนวณภาษีตามมาตรา 48 แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับบัญชีอัตราภาษีเงินได้ ซึ่งเป็นอัตราก้าวหน้า

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจะต้องยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไปทุกปีตามมาตรา 56 แห่งประมวลรัษฎากร ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา

ภาษีเงินได้นิติบุคคล¹⁶ จัดเก็บจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีกำไรสุทธิจากรายได้อันเนื่องมาจากการประกอบกิจการในรอบระยะเวลาบัญชีที่ผ่านมา มีวิธีการคำนวณคือ นำรายได้จากการประกอบกิจการในรอบระยะเวลาบัญชีที่ผ่านมาทั้งหมดหักด้วยรายจ่ายตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ใน

---

¹⁶ ประมวลรัษฎากร , มาตรา 65 , 65 ทวิ – 65 ตรี, 67, 68 ,ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1.

มาตรา 65 ทวิ และ 65 ตีรี้ แห่งประมวลรัษฎากร คงเหลือเป็นกำไรสุทธิเท่าใดนำไปคำนวณภาษีตาม
มาตรา 67 แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับบัญชีอัตราภาษีเงินได้ซึ่งเป็นอัตราคงที่

บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจะต้องยื่นแบบแสดง
รายการและชำระภาษีภายใน 150 วันนับแต่วันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชีตามมาตรา 68 แห่งประมวล
รัษฎากร ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา

ภาษีมูลค่าเพิ่ม¹⁷ จัดเก็บจากผู้ประกอบการขายสินค้า ให้บริการ หรือนำเข้าสินค้าใน
เดือนภาษีที่ผ่านมาแต่ละเดือน มีวิธีการคำนวณตามมาตรา 82/3 แห่งประมวลรัษฎากรคือ นำ
ภาษีขายหักด้วยภาษีซื้อในแต่ละเดือนภาษี หากภาษีขายมากกว่าภาษีซื้อ ให้ผู้ประกอบการชำระภาษี
เท่ากับส่วนต่างนั้น แต่หากภาษีซื้อมากกว่าภาษีขาย ผู้ประกอบการมีสิทธิขอคืนภาษีหรือใช้เป็น
เครดิตภาษีโดยนำไปหักชำระภาษีมูลค่าเพิ่มในเดือนภาษีถัดไปได้ ส่วนวิธีการคำนวณภาษีขาย คือ
ยอดขายของเดือนนั้น x อัตราภาษีคงที่(ปัจจุบันคือ 7%) และการคำนวณภาษีซื้อคือ ยอดซื้อของเดือน
นั้น x อัตราภาษีคงที่(ปัจจุบันคือ 7%) ทั้งนี้ตามมาตรา 80 แห่งประมวลรัษฎากร

ผู้ประกอบการที่มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มจะต้องยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษี
ภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไปตามมาตรา 83 แห่งประมวลรัษฎากร ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา

ภาษีธุรกิจเฉพาะ¹⁸ จัดเก็บจากผู้ประกอบกิจการธนาคาร ธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์
ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ กิจการประกันภัย ประกันชีวิต กิจการโรงรับจำนำ กิจการเยี่ยงธนาคารพาณิชย์
กิจการขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางค้าหรือหากำไร กิจการขายหลักทรัพย์ และกิจการอื่นๆตามที่
กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

วิธีการคำนวณภาษีธุรกิจเฉพาะคือ นำรายรับจากการประกอบกิจการมาคำนวณภาษี
ในอัตราคงที่ตามประเภทกิจการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 91/6 แห่งประมวลรัษฎากร(0.01-3.0%)
โดยผู้มีหน้าที่เสียภาษีธุรกิจเฉพาะจะต้องยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเป็นรายเดือนภาษีภายใน
วันที่ 15 ของเดือนถัดไปตามมาตรา 91/10 แห่งประมวลรัษฎากร ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา

¹⁷ ประมวลรัษฎากร , มาตรา 80 , 82 , 82 / 3, 83 , ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน
2482) : 1.

¹⁸ ประมวลรัษฎากร , มาตรา 91 / 2 , 91 / 6 , 91 / 10 , ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1
เมษายน 2482) : 1.

แต่สำหรับกิจการขายอสังหาริมทรัพย์นั้นสำนักงานที่ดินซึ่งรับจดทะเบียนนิติกรรมจะเรียกเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะแทนกรมสรรพากรในวันที่จดทะเบียน

อากรแสตมป์¹⁹ จัดเก็บจากผู้ทำนิติกรรมสัญญาและตราสารต่างๆ ซึ่งตราสารแต่ละประเภทมีอัตราการเสียอากรและมีผู้มีหน้าที่เสียอากรที่แตกต่างกันไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 104 แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับบัญชีอัตราอากรแสตมป์

ความสำคัญของการเสียอากรแสตมป์ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 118 และ 119 แห่งประมวลรัษฎากรคือ ตราสารใดไม่ปิดอากรแสตมป์บริบูรณ์จะใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งไม่ได้ และห้ามไม่ให้เจ้าพนักงานลงนามรับรู้ ยอมให้ทำ หรือบันทึกไว้จนกว่าจะปิดอากรแสตมป์ครบถ้วนและขีดฆ่าแล้ว

2.2.4 หลักเกณฑ์การผ่อนชำระภาษีอากร การผ่อนชำระภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะดังนี้

(1) **การผ่อนชำระภาษีอากรที่ยังไม่ค้างชำระ**²⁰ คือ การผ่อนชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา 64(1) แห่งประมวลรัษฎากร โดยใช้บังคับเฉพาะในกรณีที่เงินภาษีอากรที่ต้องชำระมีจำนวนตั้งแต่ 3,000.-บาทขึ้นไป ซึ่งผู้เสียภาษีอากรจะต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาภายในเวลาที่กำหนดคือ แบบ ภ.ง.ด.90,ภ.ง.ด.91ภายในเดือนมีนาคมของปีถัดจากปีภาษี หรือแบบ ภ.ง.ด.94(ครึ่งปี)ภายในเดือนกันยายนของปีภาษีนั้น และแสดงความประสงค์ขอผ่อนชำระภาษีอากรเป็น 3 งวดๆ ละเท่าๆกัน โดยงวดที่ 1 จะต้องชำระพร้อมกับการยื่นแบบแสดงรายการ งวดที่ 2 ต้องชำระภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ต้องชำระงวดที่ 1 และงวดที่ 3 ต้องชำระภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันสุดท้ายที่ต้องชำระงวดที่ 2 หากผู้เสียภาษีอากรไม่ชำระภาษีงวดใดงวดหนึ่งภายในเวลาที่กำหนดไว้ ผู้นั้นหมดสิทธิที่จะผ่อนชำระภาษีเป็นรายงวดต่อไป และต้องเสียเงินเพิ่มตามมาตรา 27 แห่งประมวลรัษฎากรสำหรับงวดที่ไม่ชำระและงวดต่อไป

อนึ่ง การผ่อนชำระภาษีอากรกรณีนี้ไม่ต้องมีหลักประกันการผ่อนชำระ ไม่ต้องเสียเงินเพิ่มตามมาตรา 27 แห่งประมวลรัษฎากร และไม่ต้องถูกเจ้าหน้าที่สรรพากรเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างตราบไต่ที่ยังคงผ่อนชำระภาษีอากรตามกำหนดเวลาดังกล่าว

¹⁹ ประมวลรัษฎากร , มาตรา 104 , 118 , 119 ,ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1.

²⁰ ประมวลรัษฎากร , มาตรา 64 (1) ,ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1.

(2) การผ่อนชำระภาษีอากรค้าง²¹ คือ การผ่อนชำระภาษีอากรทุกประเภทที่พ้นกำหนดชำระแล้ว แต่มิได้มีการชำระให้เสร็จสิ้น ซึ่งเป็นการผ่อนชำระภาษีอากรตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 โดยมีสาระสำคัญดังนี้

- การผ่อนชำระภาษีอากรค้างจะต้องผ่อนชำระเป็นงวดรายเดือนโดยเฉลี่ยงวดละเท่าๆ กันทุกงวด เว้นแต่งวดสุดท้ายอาจชำระน้อยหรือมากกว่างวดอื่นได้

- การไม่ชำระภาษีอากรงวดใดงวดหนึ่งภายในกำหนดเวลา ผู้ขอผ่อนชำระภาษีอากรหมดสิทธิการผ่อนชำระ และต้องชำระภาษีอากรที่ค้างอยู่ทั้งจำนวนพร้อมกับเงินเพิ่มที่ต้องชำระตามกฎหมายทันที เว้นแต่กรณีที่ผู้ขอผ่อนชำระภาษีอากรผิดนัดการผ่อนชำระไม่เกินหนึ่งงวดและได้นำเงินสำหรับงวดที่ผิดนัดมาชำระให้ครบถ้วนก่อนถึงกำหนดเวลาที่ต้องชำระในงวดถัดไปก็อนุโลมให้การผ่อนชำระดำเนินต่อไปได้เมื่อได้มีการชำระในงวดถัดไปแล้ว

- ผู้ขอผ่อนชำระภาษีอากรต้องยื่นคำร้องขอผ่อนชำระพร้อมกับแนบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ หรือสถานะการเงิน หรือสำเนารายการเงินฝากธนาคารทุกบัญชีที่มีอยู่นับแต่วันต้นปีปฏิทินถึงวันที่ขอผ่อนชำระโดยต้องมีระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน

- ในการขอผ่อนชำระภาษีอากรผู้ขอผ่อนชำระจะต้องมีหลักประกันอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(ก) หนังสือค้ำประกันของธนาคารซึ่งมีผลบังคับเกินกำหนดเวลาการชำระภาษีอากรงวดสุดท้ายไปอีกไม่น้อยกว่า 2 เดือน

(ข) พันธบัตรรัฐบาล ซึ่งต้องทำสัญญาจำนำไว้ต่อกรมสรรพากร

(ค) ที่ดินหรือที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง โดยจดทะเบียนจำนองไว้ต่อกรมสรรพากร

(ง) กรรมสิทธิ์ห้องชุดในอาคารชุด โดยจดทะเบียนจำนองไว้ต่อกรมสรรพากร

(จ) หลักประกันที่บุคคลอื่นนำทรัพย์สินตามข้อ 4.2-4.4 มาจดทะเบียนจำนำหรือจำนองไว้ต่อกรมสรรพากร

---

²¹ ระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 , ข้อ 6-8 , ประกาศ ณ วันที่ 10 ตุลาคม 2545.

(ฉ) ค้ำประกันโดยบุคคลผู้มีหลักทรัพย์หรือฐานะการเงินดีหรือเป็นบุคคลผู้มีชื่อเสียงเชื่อถือได้

(ข) หลักประกันตามข้อ 4.3–4.5 จะต้องปลอดภาระผูกพันหรือภาระจำนองและมีราคาประเมินที่ใช้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดินไม่ต่ำกว่าค่าภาษีอากรที่ต้องชำระ

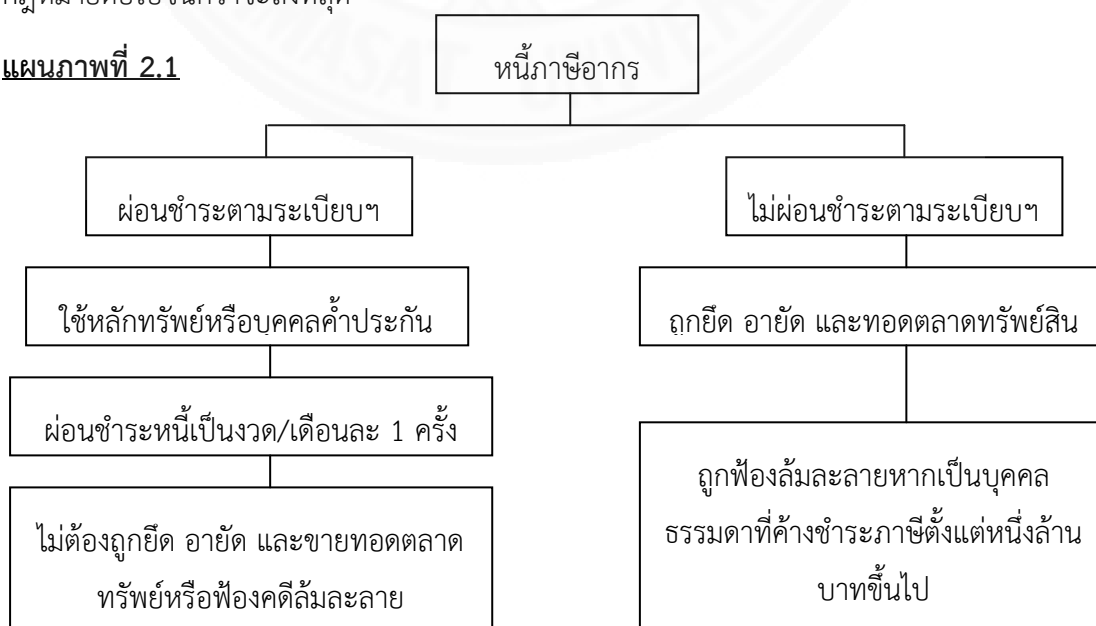
- ในการขอผ่อนชำระภาษีอากรโดยใช้หลักประกันตามข้อ 4.1–4.6 สามารถผ่อนชำระได้ไม่เกิน 24 งวด โดยการอนุมัติของสรรพากรพื้นที่

- ในกรณีที่ผู้ขอผ่อนชำระภาษีอากรไม่สามารถจัดหาหลักประกันดังกล่าวมาแล้วได้ แต่สรรพากรพื้นที่หรือสรรพากรพื้นที่สาขาเห็นว่าผู้ขอผ่อนชำระภาษีอากรมีฐานะเชื่อถือได้ก็อาจอนุมัติให้ผ่อนชำระภาษีอากรได้ไม่เกิน 6 งวด โดยงวดแรกให้ชำระทันทีและให้มีการออกเช็คของผู้ค้างภาษีอากร(เช็คประเภท ง.) ลงวันที่ล่วงหน้าถัดไปอีก 5 ฉบับต่อผู้มีอำนาจอนุมัติให้ผ่อนชำระภาษีอากรไว้ในคราวเดียวกัน

การขอผ่อนชำระภาษีอากรที่มีหลักประกันหรือจำนวนงวดที่ขอผ่อนชำระแตกต่างจากที่กล่าวมานี้ให้อยู่ในอำนาจการพิจารณาอนุมัติของสรรพากรภาค

หากผู้ค้างภาษีอากรรายใดได้รับอนุมัติให้ผ่อนชำระหนี้ตามระเบียบดังกล่าวแล้วเจ้าหน้าที่เร่งรัดภาษีอากรค้างของกรมสรรพากรก็จะชะลอการเร่งรัดภาษีอากรค้าง และหรือการฟ้องร้องดำเนินคดีล้มละลายไว้จนกระทั่งบุคคลนั้นผ่อนชำระหนี้เสร็จสิ้นก็จะทำการยุติเรื่อง แต่หากบุคคลนั้นไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการผ่อนชำระ เจ้าหน้าที่ก็จะดำเนินการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างตามระเบียบและกฎหมายต่อไปจนกว่าจะถึงที่สุด

แผนภาพที่ 2.1

2.2.5 ขั้นตอนการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้าง

ขั้นตอนการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างของกรมสรรพากรได้กำหนดไว้ในระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการเร่งรัดจัดเก็บภาษีอากรค้าง พ.ศ.2545 ซึ่งอาจกล่าวโดยสังเขปได้ดังนี้²²

(1) หนี้ภาษีอากรค้างรายใดเมื่อพ้นกำหนดเวลาชำระหนี้แล้ว หากผู้ค้างภาษีอากรยังไม่นำเงินไปชำระ ให้เจ้าพนักงานจัดทำหนังสือเตือนให้นำเงินไปชำระโดยเร็ว ทั้งนี้ต้องให้เวลาผู้ค้างภาษีอากรนำเงินไปชำระภายใน 15 วันนับแต่วันได้รับหนังสือเตือน

(2) เมื่อครบกำหนดเวลาให้นำเงินไปชำระตามหนังสือเตือน หากผู้ค้างภาษีอากรมาพบเจ้าพนักงานตามกำหนดเวลาและมีความประสงค์จะขอผ่อนชำระ ก็ให้ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร

(3) หากผู้ค้างภาษีอากรไม่มาพบตามวันเวลาที่กำหนดไว้ ก็ให้เจ้าพนักงานจัดทำหนังสือเตือนให้นำเงินภาษีอากรค้างไปชำระอีก 1 ฉบับ โดยให้ระยะเวลาห่างจากวันที่ผู้ค้างภาษีอากรรับหนังสือเตือนครั้งแรกไม่น้อยกว่า 30 วัน

(4) ภายในกำหนดเวลา 30 วันนับแต่วันที่พ้นกำหนดตามหนังสือเตือนครั้งแรก หากผู้ค้างภาษีอากรไม่นำเงินไปชำระหรือชำระไม่ครบถ้วน ให้เจ้าพนักงานดำเนินการสอบสวนทรัพย์สินของผู้ค้างภาษีอากรทั้งที่เป็นสังหาริมทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์ เพื่อดำเนินการยึดอายัด และขายทอดตลาดตามมาตรา 12 แห่งประมวลรัษฎากร นำเงินมาชำระหนี้ภาษีอากรค้างต่อไป

(5) ภายหลังจากเจ้าพนักงานได้ดำเนินการเร่งรัดภาษีอากรค้างเสร็จสิ้นขั้นตอนแล้ว หากปรากฏว่าผู้ค้างภาษีอากรรายใดที่เป็นบุคคลธรรมดายังคงเหลือหนี้ภาษีอากรค้างชำระอยู่อีกเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 1,000,000.-บาท หรือนิติบุคคลยังคงเหลือหนี้ภาษีอากรค้างชำระเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 2,000,000.-บาท ก็ให้เจ้าพนักงานส่งเรื่องไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องฟ้องร้องดำเนินคดีล้มละลายกับผู้ค้างภาษีอากรต่อไปตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483

2.3 ข้อมูลหน่วยงานและพื้นที่ศึกษาวิจัย

2.3.1 กรมสรรพากร ตั้งอยู่เลขที่ 90 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน

²² -ประมวลรัษฎากร , มาตรา 12 , ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1.
-ระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการเร่งรัดจัดเก็บภาษีอากรค้าง พ.ศ.2545 , ข้อ 11-23 ,
ประกาศ ณ วันที่ 10 ตุลาคม 2545.

เขตพญาไท กทม.²³

กรมสรรพากรเป็นหน่วยงานระดับกรม สังกัดกระทรวงการคลัง มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการเก็บภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร โดยมีภาษีอากรที่อยู่ในความรับผิดชอบคือ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์ มีโครงสร้างการบริหารราชการดังนี้

แผนภาพที่ 2.2 โครงสร้างการบริหารราชการกรมสรรพากร

กรมสรรพากรมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม และประเด็นยุทธศาสตร์ดังนี้

²³ สำนักบริหารกลาง , “โครงสร้างการบริหารราชการกรมสรรพากร,” กรมสรรพากร , [http://www .rd.go.th/publish/324.0.html](http://www.rd.go.th/publish/324.0.html) (สืบค้นเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2559).

วิสัยทัศน์ ผู้นำด้านบริหารจัดการเก็บภาษี บริการที่ดี ด้วยนวัตกรรมและหลักธรรมาภิบาล

พันธกิจ

- (1) จัดเก็บภาษีอากรให้ได้ตามประมาณการ
- (2) ให้บริการและสร้างความสมัครใจในการเสียภาษี
- (3) เสนอแนะการใช้นโยบายทางภาษีอากรอย่างทั่วถึงเป็นธรรม สามารถใช้เป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการแข่งขันของประเทศต่อกระทรวงการคลัง

ค่านิยม มุ่งซื่อสัตย์ มุ่งเน้นจริยธรรม มุ่งหมายความรับผิดชอบ มุ่งเสริมความสามัคคี มุ่งสร้างผลงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์

- (1) บริหารการจัดเก็บภาษีอย่างยั่งยืน
- (2) สร้างนวัตกรรมด้านการบริหารและการบริการสู่สากล
- (3) บริหารจัดการองค์กรภายใต้หลักธรรมาภิบาล

กรมสรรพากรมีการจัดแบ่งระบบงานในระดับต่างๆดังนี้

กรมสรรพากร รับผิดชอบบริหารจัดการจัดเก็บภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง มีหน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในการจัดเก็บภาษีอากรของหน่วยงานในสังกัด พิจารณาออกระเบียบ ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร และประกาศกรมสรรพากรเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดเก็บภาษีอากรเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ติดตามและประเมินผลการจัดเก็บภาษีอากรของหน่วยงานในสังกัดให้เป็นไปตามประมาณการ รวมทั้งกำหนดนโยบายด้านการงบประมาณ การพัสดุ และบุคลากร โดยมีอธิบดีกรมสรรพากรเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด

สำนักงานสรรพากรภาค มีอำนาจหน้าที่ในเขตท้องที่รับผิดชอบคือ วางแผนและประเมินผลเพื่อให้การบริหารจัดเก็บภาษีอากรเป็นไปตามนโยบาย แผนงาน และเป้าหมายของกรม วางแผนและควบคุมการเร่งรัดภาษีอากรค้างของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ กำกับติดตามและควบคุมการปฏิบัติงานของสำนักงานสรรพากรพื้นที่และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาในความรับผิดชอบ ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การพัฒนาบุคลากร การเงินการบัญชีและงบประมาณ การพัสดุ อาคารสถานที่ และยานพาหนะของสำนักงานสรรพากรภาค สำนักงานสรรพากรพื้นที่ และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา เป็นศูนย์ข้อมูลการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา ให้คำปรึกษาแนะนำและสนับสนุนทางวิชาการแก่

สำนักงานสรรพากรพื้นที่และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา โดยมีสรรพากรภาคเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด

สำนักงานสรรพากรพื้นที่ มีอำนาจหน้าที่ในเขตท้องที่รับผิดชอบคือ วางแผนปฏิบัติการ และประเมินผลเพื่อบริหารงานจัดเก็บภาษีอากรให้เป็นไปตามนโยบาย แผนงาน และเป้าหมาย ของกรมและสำนักงานสรรพากรภาค กำกับดูแลผู้เสียภาษีเป็นรายผู้ประกอบการ ตรวจสอบปฏิบัติการ และตรวจสอบภาษีอากรรายที่อยู่ในความรับผิดชอบ ดำเนินการเร่งรัดภาษีอากรค้างและดำเนินคดี แก่ผู้ค้างชำระภาษีอากร รวมทั้งตอบข้อหารือทางภาษีอากร กำกับติดตามและควบคุมการปฏิบัติงาน ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา พิจารณาคืนเงินภาษีอากร ปฏิบัติงานด้านกรรมวิธีภาษี รวมทั้งการ ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีอากร โดยมีสรรพากรพื้นที่เป็น ผู้บังคับบัญชาสูงสุด

สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา มีอำนาจหน้าที่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบคือ รับชำระภาษี อากร คืนเงินภาษีอากร และปฏิบัติงานด้านกรรมวิธีอื่นๆตามที่ได้รับมอบหมาย ตรวจสอบธุรกิจ หรือการประกอบการค้าขนาดเล็กของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำรองและติดตามแหล่ง ภาษีอากรและผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรเพื่อให้มีการเสียภาษีอากรที่ถูกต้องตามกฎหมาย ดำเนินการ เร่งรัดภาษีอากรค้าง ปฏิบัติงานด้านการเงินและการบัญชีภาษีอากร ประชาสัมพันธ์และให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากร โดยมีสรรพากรพื้นที่สาขาเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด

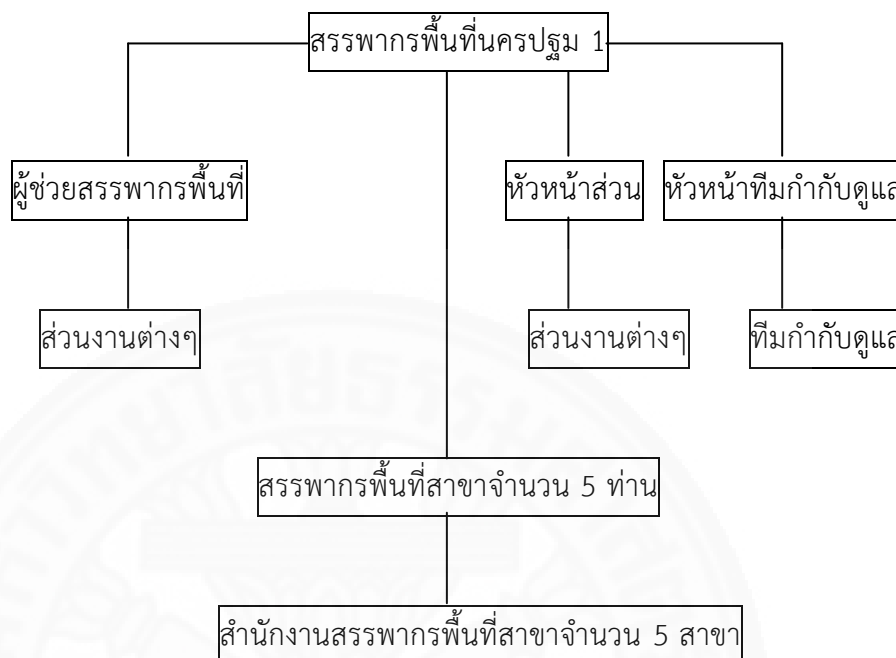
ปัจจุบันกรมสรรพากรมีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่จำนวนทั้งสิ้น 22,738 คน แบ่งเป็นข้าราชการ 17,881 คน ลูกจ้างประจำ 1,337 คน พนักงานราชการ 401 คน และลูกจ้างชั่วคราว 3,119 คน

2.3.2 สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ตั้งอยู่เลขที่ 71 ถนนเทศบาล ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม²⁴

สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 เป็นหน่วยงานสังกัดกรมสรรพากรที่ตั้งอยู่ใน ส่วนภูมิภาค มีอำนาจและหน้าที่ในการบริหารจัดการจัดเก็บภาษีอากรในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนคร ปฐม อำเภอบางเลน อำเภอกำแพงแสน อำเภอดอนตูม และอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยมีโครงสร้างการบริหารราชการดังนี้

²⁴ ส่วนบริหารงานทั่วไป , “อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ นครปฐม 1,” สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 , <http://www.rd.go.th/nakhonpathom / 2789.0.html> (สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2559).

แผนภาพที่ 2.3 โครงสร้างการบริหารราชการสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1

อำนาจหน้าที่ วิสัยทัศน์ และพันธกิจของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 คือ
อำนาจหน้าที่

- วางแผนปฏิบัติการและประเมินผลเพื่อบริหารงานจัดเก็บภาษีอากรให้เป็นไปตามนโยบาย แผนงาน และเป้าหมายของกรมสรรพากรและสำนักงานสรรพากรภาค
- กำกับดูแลผู้เสียภาษีเป็นรายผู้ประกอบการ ตรวจสอบปฏิบัติการ และตรวจสอบภาษีอากรสำหรับรายชื่อที่อยู่ในความรับผิดชอบ
- ดำเนินการเกี่ยวกับการเร่งรัดภาษีอากรค้างและดำเนินคดีแก่ผู้เสียภาษี รวมทั้งตอบข้อหารือทางภาษีอากร
- กำกับ ติดตาม และควบคุมการปฏิบัติงานของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา
- พิจารณาคืนเงินภาษีอากร
- ปฏิบัติงานด้านกรรมวิธีภาษี
- ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับภาษี
- ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือ

ที่ได้รับมอบหมาย

วิสัยทัศน์

จัดเก็บภาษีอากรทั่วถึง เป็นธรรม เต็มใจบริการ ด้วย IT ที่ทันสมัย

พันธกิจ

- จัดเก็บภาษีอากรให้ได้ตามข้อเท็จจริง
- จัดเก็บภาษีอย่างทั่วถึงเป็นธรรม
- ให้บริการและให้คำแนะนำผู้เสียภาษีด้วยเต็มใจ
- สร้างความสมัครใจในการเสียภาษี

2.3.2.1 หน้าที่ตามโครงสร้างการบริหารราชการของสำนักงานสรรพากร

พื้นที่นครปฐม²⁵

ส่วนบริหารงานทั่วไป มีหน้าที่ด้านการบริหารงานบุคคล การเงิน การพัสดุ งานธุรการ การเก็บรักษาเอกสารหลักฐาน และงานทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

ส่วนวางแผนและประเมินผล มีหน้าที่ด้านการรวบรวมและประมวลผลข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการวางแผนและบริหารจัดการจัดเก็บภาษีอากรของผู้บริหาร ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของทีมกำกับดูแล กำกับดูแลงานสำรวจแหล่งภาษีของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา และตรวจราชการ

ส่วนกรรมวิธีและคืนภาษี มีหน้าที่ด้านการตรวจวิเคราะห์แบบแสดงรายการภาษีอากรและประเมินภาษีอากรให้ผู้เสียภาษีชำระเพิ่มเติมกรณียื่นแบบแสดงรายการไว้ไม่ถูกต้องครบถ้วน การบันทึกและประมวลผลข้อมูลแบบแสดงรายการภาษีอากร การตรวจสอบและกำกับดูแลการหักภาษี ณ ที่จ่ายของผู้มีหน้าที่หักและนำส่งภาษี และการตรวจวิเคราะห์คำร้องขอคืนเงินภาษีอากรของผู้เสียภาษี

ทีมกำกับดูแล 1-3 มีหน้าที่กำกับดูแลผู้เสียภาษีรายใหญ่ให้เสียภาษีอากร

²⁵ ส่วนบริหารงานทั่วไป , “โครงสร้างการบริหารราชการของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1,” สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 , [http://www .rd.go.th/nakhonpathom / 2789.0.html](http://www.rd.go.th/nakhonpathom/2789.0.html) (สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2559).

อย่างถูกต้องครบถ้วน ทั้งโดยวิธีการตรวจสอบสภาพกิจการ ตรวจสอบปฏิบัติการ และตรวจแนะนำ รวมทั้งการประเมินภาษีอากรให้ผู้เสียภาษีชำระเพิ่มเติมให้ถูกต้อง โดยแบ่งความรับผิดชอบไปตามประเภทกิจการของผู้เสียภาษี

ทีมตรวจสอบภาษีอากร มีหน้าที่ตรวจสอบ ออกหมายเรียกตรวจสอบ และประเมินภาษีอากรให้ผู้เสียภาษีที่มีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงภาษีอากรชำระเพิ่มเติมให้ถูกต้องครบถ้วน

ทีมกำกับดูแลพิเศษ มีหน้าที่กำกับดูแลผู้เสียภาษีย่อยยให้เสียภาษีอากรอย่างถูกต้องครบถ้วน ทั้งโดยวิธีการตรวจสอบสภาพกิจการ ตรวจสอบปฏิบัติการ และตรวจแนะนำ รวมทั้งการประเมินภาษีอากรให้ผู้เสียภาษีชำระเพิ่มเติมให้ถูกต้อง

ส่วนกฎหมายและเร่งรัดภาษีอากรค้าง มีหน้าที่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างพิจารณาคำเนิ่นคดีแพ่ง คดีอาญา และคดีล้มละลายกับผู้ค้างภาษีอากร รับคำอุทธรณ์ภาษีอากร และตอบข้อหารือเกี่ยวกับภาษีอากร

สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมืองนครปฐม สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาบางเลน สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาดอนตูม สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขากำแพงแสน และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขานครชัยศรี มีหน้าที่บริหารจัดการจัดเก็บภาษีอากรในเขตท้องที่อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอบางเลน อำเภอดอนตูม อำเภอกำแพงแสน และอำเภอนครชัยศรี ตามลำดับ โดยมีหน้าที่ในการรับแบบแสดงรายการและรับชำระภาษีอากร การรับคำขอมีบัตรประจำตัวผู้เสียภาษี การรับคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม และการสำรวจแหล่งภาษีในเขตท้องที่อำเภอที่รับผิดชอบ

2.3.2.2 อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2559²⁶

ตารางที่ 2.1

ข้าราชการ	ลูกจ้างประจำ	พนักงานราชการ	ลูกจ้างชั่วคราว	รวม
112	15	2	8	137

²⁶ ส่วนบริหารงานทั่วไป , “โครงสร้างอัตรากำลังของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1,” สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 , [http://www .rd.go.th/nakhonpathom/2789.0.html](http://www.rd.go.th/nakhonpathom/2789.0.html) (สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2559).

2.3.2.3 ข้อมูลหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาค้างชำระของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม²⁷ ข้อมูลหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาค้างชำระของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2559

ตารางที่ 22

อำเภอ	จำนวนหนี้ค้างชำระ	แบบแจ้ง	เฉลี่ย/แบบ	ราย	เฉลี่ย/ราย
เมืองนครปฐม	17,491,939.59	295	59,294.-	154	113,584.-
กำแพงแสน	7,802,292.23	49	159,230.-	24	325,095.-
นครชัยศรี	7,589,749.93	47	161,484.-	22	344,988.-
ดอนตูม	176,146.42	12	14,678.-	6	29,357.-
บางเลน	7,533,132.12	15	502,208.-	20	376,656.-
รวม	40,593,260.29	418	97,113.-	226	179,676.-

สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีผลการเร่งรัดหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาค้างชำระตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2556-2558ดังนี้

ปีงบประมาณ พ.ศ.2556 มีหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาค้างชำระ 2,378 ราย เป็นจำนวนเงิน 87,039,998.04 บาท เร่งรัดได้ 1,793 ราย เป็นจำนวนเงิน 40,748,678.92 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.82

ปีงบประมาณ พ.ศ.2557 มีหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาค้างชำระ 1,802 ราย เป็นจำนวนเงิน 74,003,870.02 บาท เร่งรัดได้ 1,276 ราย เป็นจำนวนเงิน 29,931,776.48 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.45

²⁷ ส่วนบริหารงานทั่วไป , “ผลการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1,” สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 , <http://www.rd.go.th/nakhonpathom/2789.0.html> (สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2559).

ปีงบประมาณ พ.ศ.2558 มีหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาค้างชำระ 2,290 ราย เป็นจำนวนเงิน 83,622,667.13 บาท เร่งรัดได้ 1,770 ราย เป็นจำนวนเงิน 39,563,776.52 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.31

2.3.3 ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดนครปฐม

จังหวัดนครปฐม เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางด้านตะวันตก²⁸ ตั้งอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำท่าจีนซึ่งเป็นพื้นที่บริเวณที่ราบลุ่มภาคกลาง มีพื้นที่ 2,168,327 ตารางกิโลเมตร หรือเท่ากับพื้นที่ร้อยละ 0.42 ของประเทศ และคิดเป็นพื้นที่อันดับที่ 62 ของประเทศ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามเส้นทางถนนสายเพชรเกษม 56 กิโลเมตร ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอกะทู้แม่บั้น อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร และอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอไทรน้อย อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี และเขตทวีวัฒนา เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร รวมทั้งอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี และอำเภอท่ามะกา อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

จังหวัดนครปฐมมีประชากร 891,071 คน²⁹ (สถิติปี พ.ศ.2557) ประกอบอาชีพพนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด 160,819 คน คิดเป็นร้อยละ 25.6 ผู้ปฏิบัติการโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ 103,705 คน คิดเป็นร้อยละ 16.5 ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและการประมง 93,864 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 ผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจอื่นๆที่เกี่ยวข้อง 89,835 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 ผู้ประกอบอาชีพขั้นพื้นฐานต่างๆในด้านการขายและการให้บริการ 63,738 คน คิดเป็นร้อยละ 10.2 ส่วนที่เหลืออีกไม่ถึงร้อยละ 10 เป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางด้านเทคนิค กฎหมาย ข้าราชการ ผู้จัดการ และเสมียน ซึ่งจากข้อมูลสถิติปี พ.ศ. 2556 ปรากฏว่าประชากรจังหวัดนครปฐมมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน 30,856.-บาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน 21,305.-บาท หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน 175,894.-บาท หรือคิดเป็น

²⁸ สำนักงานจังหวัดนครปฐม , “ที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดนครปฐม” , จังหวัดนครปฐม, <http://www.nakhonpathom.go.th/npt/index.php/2013-12-03-23-37-11>(สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2559).

²⁹ สำนักงานสถิติจังหวัดนครปฐม , “สถิติแรงงาน รายได้และรายจ่ายของครัวเรือน” ,สำนักงานสถิติแห่งชาติ, http://www.nkpathom.old.nso.go.th/nso/project/search/result_by_department.jsp(สืบค้นเมื่อ วันที่ 10 มีนาคม 2559).

อัตราร้อยละของค่าใช้จ่ายต่อรายได้เท่ากับ 69.0% ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้คือ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอกำแพงแสน อำเภอดอนตูม อำเภอบางเลน และอำเภอนครชัยศรี ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ นครปฐม 1

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศรัณยา ชัยรัต³⁰ เสนอผลการศึกษาประสิทธิภาพ ปัญหา และอุปสรรคในการเร่งรัดหนี้ ภาษีอากรค้างของจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 2 ประการ คือ

- (1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรของจังหวัดเชียงใหม่
- (2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้าง

วัตถุประสงค์แรกใช้ข้อมูลทุติยภูมิเพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างของจังหวัดเชียงใหม่ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2544-2548 โดยใช้วิธีเปรียบเทียบผลการเร่งรัดหนี้ภาษีอากร ค้างกับประมาณการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้าง ค่าใช้จ่ายในการบริหารงานสำนักงาน มูลค่าผลิตภัณฑ์ มวลรวมของจังหวัด ส่วนวัตถุประสงค์ที่สองใช้ข้อมูลปฐมภูมิโดยการออกแบบสอบถามความคิดเห็นจาก เจ้าหน้าที่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรจำนวน 70 ราย โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ วิธีการศึกษา ประสิทธิภาพในการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างของจังหวัดเชียงใหม่ใช้วิธีการวัดประสิทธิภาพ 5 วิธีคือ การวัดประสิทธิภาพจากค่าดัชนีความพยายามเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้าง การวัดประสิทธิภาพโดยการ เปรียบเทียบอัตราส่วนเพิ่มของผลการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรกับอัตราส่วนเพิ่มของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวล รวมของจังหวัด(GPP) การวัดประสิทธิภาพโดยการเปรียบเทียบอัตราส่วนเพิ่มของผลการเร่งรัดหนี้ ภาษีอากรค้างกับอัตราส่วนเพิ่มของค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน การวัดประสิทธิภาพโดยการเปรียบ เทียบอัตราส่วนเพิ่มของจำนวนรายผู้ค้างภาษีอากรทั้งหมดกับอัตราส่วนเพิ่มของจำนวนรายผู้ค้างภาษี อากรที่เร่งรัดได้ และการวัดประสิทธิภาพโดยการเปรียบเทียบผลการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างรวม ทุกประเภทภาษีกับผลการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างแต่ละประเภท พบว่าการวัดประสิทธิภาพด้วย วิธีที่ 1-วิธีที่ 3 ในปีงบประมาณ 2544-2548 มีประสิทธิภาพในการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างอยู่ใน

---

³⁰ ศรัณยา ชัยรัต , “การศึกษาประสิทธิภาพ ปัญหา และอุปสรรคในการเร่งรัดหนี้ภาษี อากรค้างของจังหวัดเชียงใหม่,” (การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2549) , 66-73.

ระดับสูงทุกปี ยกเว้นในปีงบประมาณ 2545 ที่ประสิทธิภาพในการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรอยู่ในระดับต่ำกว่าปกติ ซึ่งเจ้าหน้าที่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างไม่สามารถเร่งรัดหนี้ได้ตามประมาณการ ส่วนการวัดประสิทธิภาพด้วยวิธีที่ 4 พบว่าในปีงบประมาณ 2544-2548 ประสิทธิภาพในการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างต่ำทุกปี เว้นแต่ในปีงบประมาณ 2545 และการวัดประสิทธิภาพด้วยวิธีที่ 5 ประเภทภาษีที่มีประสิทธิภาพและมีผลต่อการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างมากที่สุดคือ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีการค้า และอากรแสตมป์ ตามลำดับ

ส่วนผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคในการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรพบว่า เจ้าหน้าที่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างเห็นว่าการบริหารภาษีอากร การประเมินภาษี และบุคลากรเป็นปัญหาระดับปานกลาง ส่วนระดับความรู้ความเข้าใจเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เจ้าหน้าที่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรมีความรู้ความเข้าใจในระดับสูงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการเร่งรัดจัดเก็บภาษีอากรค้าง พ.ศ.2545 สำหรับการศึกษาด้านประสิทธิภาพในการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรของจังหวัดเชียงใหม่พบว่าการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างของเจ้าหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพสูง

วารัชนี หลงสกุล³¹ เสนอผลการศึกษาคำปรึกษาหารือการเสียภาษีอากรของประชาชนในเขตสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาบางรัก 3 ว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและผู้เสียภาษีมีความเห็นว่าการหลีกเลี่ยงการเสียภาษีของประชาชนในพื้นที่ศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากกรมสรรพากรได้มีการปรับตัวและกำหนดกลยุทธ์การทำงานใหม่ รวมทั้งจัดหาเครื่องมือทางการจัดการเข้ามาช่วยในการบริหารงานมากขึ้น มีการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ทำให้การบริการด้านต่างๆรวดเร็วกว่าในอดีตมากขึ้น เช่น การเสียภาษีผ่านระบบอินเทอร์เน็ต รวมทั้งยังเน้นการให้บริการที่ดีแก่ผู้เสียภาษีเพื่อเพิ่มความสมัครใจในการเสียภาษีอากรอีกด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าสาเหตุของการหลีกเลี่ยงการเสียภาษีอากรของผู้เสียภาษีคือ กฎหมายภาษีอากรมีบทบัญญัติสลับซับซ้อนยากที่ประชาชนโดยทั่วไปจะเข้าใจหรือตีความได้ถูกต้อง และวิธีการชำระภาษีมีความยุ่งยากไม่สะดวกต่อประชาชน นอกจากนี้กฎหมายภาษีอากรก็มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงบ่อยทำให้ผู้เสียภาษีไม่สามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งความย่อหย่อนในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีก็มีผลกระทบต่อกรหลีกเลี่ยงภาษีอากรของประชาชนด้วยเช่นกัน

³¹ วารัชนี หลงสกุล ,“วิเคราะห์การหลีกเลี่ยงการเสียภาษีอากรของประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาบางรัก 3,” (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ , 2550) , 49-53.

มนัส มนูกุลกิจ³² เสนอผลการศึกษาวิจัยประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานครว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีเกิดจากจำนวนอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่ต้องดำเนินการ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะความชำนาญในการปฏิบัติงาน รวมทั้งสวัสดิการหรือผลตอบแทนที่ได้รับก็ไม่สร้างแรงจูงใจให้กับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน และเจ้าหน้าที่ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน

ส่วนปัจจัยสำคัญในด้านผู้เสียภาษีอากรคือ มีทัศนคติในการเสียภาษีไปในทางลบ มีพฤติกรรมในการหลบเลี่ยงภาษีอากร ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องภาษีอากรอย่างแท้จริงจึงทำให้ไม่ทราบถึงประโยชน์และผลตอบแทนของการเสียภาษีทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีสูงหรือต่ำกว่าเกณฑ์ปกติของสภาพพื้นที่

ส่วนแนวทางในการบริหารจัดการเก็บภาษีอากรให้มีประสิทธิภาพที่หน่วยงานรับผิดชอบนำมาใช้ส่วนใหญ่ คือ การดำเนินการตามนโยบาย, แนวปฏิบัติของหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และพันธกิจของต้นสังกัด แต่บางหน่วยงานก็ได้มีการปรับเปลี่ยนแผนดำเนินงานให้มีความเหมาะสมกับลักษณะของผู้เสียภาษีอากรและสภาพของพื้นที่มากขึ้น

สายสมร สังข์เมฆ³³ เสนอผลการศึกษาวิจัยการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในจังหวัดภูเก็ตว่า เมื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีอากรของผู้เสียภาษีในพื้นที่ศึกษาพบว่าระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีของประชาชนตามตัวแปร “เพศ” มีความแตกต่างกัน โดยเพศหญิงมีความรู้ความเข้าใจสูงกว่าชาย ทางด้านวุฒิการศึกษาพบว่าผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับปริญญาตรีมีความรู้ความเข้าใจสูงกว่าผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้นและระดับสูงกว่าปริญญาตรี ทางด้านอาชีพพบว่าผู้ที่มีอาชีพพนักงานลูกจ้างมีความรู้ความเข้าใจสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพเจ้าของกิจการ อาชีพอิสระ ค้าขาย ข้าราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ โดยได้เสนอให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรแก่กลุ่มที่ยังมีความรู้ความเข้าใจน้อย เช่น ผู้มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้มีอาชีพเป็นเจ้าของกิจการหรือ

³² มนัส มนูกุลกิจ , “ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร,” (วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ , 2552), 68-70.

³³ สายสมร สังข์เมฆ , *ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในจังหวัดภูเก็ต* , (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ , 2553) , 51-56.

ค้าขาย โดยเผยแพร่ความรู้ในหลากหลายรูปแบบ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ โทรทัศน์ การจัดนิทรรศการ การจัดการอบรมสัมมนา รวมทั้งจัดการอบรมแก่บุคลากรด้านการเงินการบัญชี เป็นต้น

นพมาศ เหมเวช³⁴ เสนอผลการศึกษาปัญหาการทุเลาการบังคับชำระหนี้ภาษีอากรตามประมวล รัษฎากรว่า การขอทุเลาการชำระภาษีอากรในระหว่างการอุทธรณ์ภาษี กรมสรรพากรควรจะแก้ไขระเบียบ ในการจัดหาหลักประกันการทุเลาให้ผู้เสียภาษีสามารถปฏิบัติตามได้ง่ายขึ้น และควรลดอัตราเงินเพิ่ม ภาษีกรณีขอทุเลาการชำระภาษี เนื่องจากเงินเพิ่มที่กำหนดไว้มีอัตราที่สูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับ อัตราดอกเบี้ยโดยทั่วไปในท้องตลาด และในกรณีที่อธิบดีกรมสรรพากรมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ทุเลาการ ชำระภาษีก็ควรให้ผู้เสียภาษียื่นอุทธรณ์คำสั่งต่อศาลภาษีอากรกลางได้ และยังเห็นควรกำหนดให้ศาล มีอำนาจพิจารณาคำขอทุเลาการบังคับชำระหนี้ภาษีในคดีที่นำขึ้นสู่ศาลแล้ว นอกจากนี้เห็นควร กำหนดให้อำนาจศาลในการพิจารณาคำขอทุเลาการบังคับชำระหนี้ภาษีภายหลังจากศาลมีคำพิพากษา แล้วด้วย และสุดท้ายยังได้เสนอให้กำหนดให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงินชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้ เสียภาษีอากรที่ต้องได้รับความเสียหายเนื่องจากการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างของกรมสรรพากรด้วย ถ้าหากผลการพิจารณาของศาลปรากฏว่าบุคคลผู้นั้นไม่มีหน้าที่จะต้องชำระภาษีอากรดังกล่าวจริง

---

³⁴ นพมาศ เหมเวช, “ปัญหาการทุเลาการบังคับชำระหนี้ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชากฎหมายภาษี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2555), 133-149.

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

3.1 กรอบแนวคิด

การวิจัยเรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1” ใช้กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยดังต่อไปนี้

ตัวแปรต้น

- (1) ความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากรของประชาชนในพื้นที่
- (2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรของประชาชนในพื้นที่
- (3) ความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากร
- (4) ผลของสภาวะทางเศรษฐกิจต่อศักยภาพในการชำระภาษีอากรของประชาชนในพื้นที่
- (5) ประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีอากร
- (6) คุณภาพการให้บริการของหน่วยจัดเก็บภาษีอากร
- (7) ความเหมาะสมของบทลงโทษตามกฎหมายภาษีอากร

ตัวแปรตาม

(1) สาเหตุของปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและการไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระภาษีอากรตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 ของประชาชนในพื้นที่

(2) แนวทางในการแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและการไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระภาษีอากรตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ. 2545 ของประชาชนในพื้นที่

ซึ่งตัวแปรต่างๆที่กล่าวมาแล้วมีความสัมพันธ์กันอันอาจแสดงรูปแบบความสัมพันธ์ได้ตามแผนภาพดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 3.1   **กรอบแนวคิดในการวิจัย**

ตัวแปรต้นทั้ง 7 ตัวแปรดังกล่าวที่ใช้ในการศึกษาวิจัยปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีความสำคัญดังนี้

- **ความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากรของประชาชนในพื้นที่** หากประชาชนในพื้นที่ไม่มีสำนึกว่าการเสียภาษีอากรเป็นทั้งหน้าที่ตามกฎหมายและหน้าที่ทางจริยธรรม รวมทั้งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะก่อให้เกิดรายได้แก่รัฐบาลในการนำไปใช้บริหารจัดการและพัฒนาประเทศ แต่ยังคงมีความรู้สึกว่าการเสียภาษีอากรเป็นสิ่งที่รัฐบังคับจัดเก็บจากประชาชนโดยไม่มีผลประโยชน์ตอบแทนแล้วก็จะอาจจะไม่ให้ความร่วมมือในการเสียภาษีเท่าที่ควร

- **ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรของประชาชนในพื้นที่** แม้ประชาชนในพื้นที่จะมีสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากร แต่หากขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการเสียภาษีตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ประชาชนย่อมจะไม่สามารถปฏิบัติตามหน้าที่ในการเสียภาษีอากรได้อย่างถูกต้อง ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากรต้องใช้อำนาจตามกฎหมายในการประเมินภาษีอากรให้ชำระเพิ่มเติม รวมทั้งดำเนินการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างตาม

กฎหมายอันส่งผลให้ประชาชนต้องได้รับความเดือดร้อนจากการถูกยึด आयัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินตามมาตรา 12 แห่งประมวลรัษฎากร และอาจถูกฟ้องร้องดำเนินคดีล้มละลายได้หากมีหนี้ภาษีอากรค้างชำระเป็นจำนวนเงินตั้งแต่ 1,000,000.-บาทขึ้นไปสำหรับผู้ค้างภาษีอากรที่เป็นบุคคลธรรมดา นอกจากนี้ยังทำให้รัฐบาลต้องขาดรายได้ที่จะนำไปใช้ในการบริหารและพัฒนาประเทศ รวมทั้งต้องสิ้นเปลืองงบประมาณในการเร่งรัดภาษีอากรค้างและการดำเนินคดีล้มละลายอีกด้วย

- **ความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากร** หากโครงสร้างของภาษีอากรที่กำหนดไว้ตามกฎหมายไม่มีความเป็นธรรมแก่ประชาชนผู้เสียภาษี เช่น ประชาชนผู้มีรายได้น้อยแต่กลับต้องเสียภาษีอากรเป็นจำนวนมาก หรือประชาชนผู้มีรายได้สูงกลับต้องเสียภาษีอากรเป็นจำนวนน้อย หรือกฎหมายภาษีอากรมีช่องโหว่ซึ่งทำให้บุคคลบางคนใช้เป็นช่องทางในการหลีกเลี่ยงภาษี เป็นต้น ในกรณีนี้แม้ประชาชนในพื้นที่จะมีสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากรและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรเป็นอย่างดี แต่ก็ย่อมจะมีความรู้สึกที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจนเกิดเป็นความไม่พึงพอใจและความไม่สมครใจในการเสียภาษีไปในที่สุด

- **ผลของสภาวะทางเศรษฐกิจต่อศักยภาพในการชำระภาษีอากรของประชาชนในพื้นที่** แม้ประชาชนในพื้นที่จะมีสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากร และมีความสมครใจในการเสียภาษี แต่หากประชาชนมีรายได้ลดลงในขณะที่ค่าครองชีพยังคงเท่าเดิมหรือสูงขึ้นเนื่องจากสภาวะความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจเช่นในปัจจุบันก็อาจจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระภาษีอากรของประชาชนได้

- **ประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีอากร** เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความสมครใจในการเสียภาษีอากรของประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากหากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนเกิดความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษี เกิดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากรและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้อง โดยเจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบกฎหมายที่ปฏิบัติงานเป็นอย่างดี มีการใช้อำนาจตามกฎหมายอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม ไม่มีการทุจริตในตำแหน่งหน้าที่ รวมทั้งมีการให้บริการที่ดีแก่ประชาชนก็ย่อมจะช่วยเหลือเสริมสร้างความสมครใจในการเสียภาษีของประชาชนได้

- **คุณภาพการให้บริการของหน่วยจัดเก็บภาษีอากร** หากหน่วยจัดเก็บภาษีอากรของกรมสรรพากรมีการให้บริการที่ดีแก่ผู้เสียภาษี เช่น มีสถานที่ตั้งที่เหมาะสมและสะดวกสบายในการเดินทางไปใช้บริการ มีพื้นที่เพียงพอไม่แออัดยัดเยียด มีการใช้ระบบคิวเพื่อสร้างความเป็นธรรมแก่ผู้เสียภาษี มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีอย่างเพียงพอ เช่น ที่นั่งพักรอใช้บริการ กาแฟ น้ำดื่ม หนังสือพิมพ์ ห้องสุขา แผ่นพับแนะนำการให้บริการ และป้ายแสดงขั้นตอนการให้บริการ เป็นต้น นอกจากนี้การจัดให้มีเจ้าหน้าที่คอยแนะนำการให้บริการแก่ผู้เสียภาษี เช่น การตอบปัญหาข้อสงสัยต่างๆ เกี่ยวกับ

ภาษีอากร การกรอกแบบฟอร์มหรือแบบแสดงรายการต่างๆ ก็เป็นการช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีได้เป็นอย่างดี และที่สำคัญคือ ปัจจุบันการจัดให้มีระบบการให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การยื่นแบบแสดงรายการโดยระบบ online การชำระภาษีอากรผ่านระบบ E-payment การแจ้งคืนเงินภาษีอากรผ่านระบบ SMS ก็ช่วยสร้างความสะดวกสบายและประหยัดเวลารวมทั้งค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้เสียภาษีได้อย่างมากด้วยเช่นกัน ซึ่งการให้บริการที่ดีเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างความสมัครใจในการเสียภาษีอากรของประชาชนได้เป็นอย่างดี

- **ความเหมาะสมของบทลงโทษตามกฎหมายภาษีอากร** เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการหลบหนีหรือหลบเลี่ยงภาษีอากรของประชาชนบางส่วนในพื้นที่ซึ่งมีเจตนาที่จะไม่เสียภาษีตามกฎหมายเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ซึ่งหากบทลงโทษกรณีหลบเลี่ยงภาษีกำหนดไว้เบาเกินไปก็จะทำให้บุคคลเหล่านี้ไม่เกิดความเกรงกลัวในการที่จะกระทำผิดกฎหมายและจะกระทำการหลบเลี่ยงภาษีอากรต่อไป ซึ่งนอกจากจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อการจัดเก็บภาษีอากรของรัฐแล้วยังทำให้ประชาชนผู้เสียภาษีอย่างถูกต้องเกิดความรู้สึกที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจนส่งผลกระทบต่อความสมัครใจในการเสียภาษีได้ในที่สุด

3.2 วิธีการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1” ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและตรงกับสภาพความเป็นจริงจากประชากรที่ศึกษาโดยทำการรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

(1) ประชาชนผู้ค้างชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 จำนวน 10 ราย โดยคัดเลือกด้วยวิธีสุ่มเลือก (random) จากบัญชีรายชื่อผู้ค้างภาษีอากรที่มีจำนวนหนี้ค้างแตกต่างกันทั้งมากและน้อยของอำเภอเมืองนครปฐมจำนวน 2 ราย อำเภอกำแพงแสนจำนวน 4 ราย อำเภอดอนตูมจำนวน 2 ราย อำเภอบางเลนจำนวน 1 ราย และอำเภอนครชัยศรีจำนวน 1 ราย เพื่อจะได้รับทราบข้อมูลและความคิดเห็นที่หลากหลายจากประชากรที่ศึกษาซึ่งมีฐานะทางเศรษฐกิจและทัศนคติที่แตกต่างกัน ส่วนสาเหตุที่เลือกเขตพื้นที่อำเภอทั้งห้าอำเภอดังกล่าวเป็นพื้นที่วิจัยก็เนื่องจากเป็นพื้นที่ในเขตความรับผิดชอบของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านการขยายตัวของธุรกิจ ความเจริญเติบโตของท้องถิ่น การประกอบอาชีพของประชาชน การคมนาคมขนส่ง และเทคโนโลยี ซึ่งย่อมจะทำให้ได้ข้อมูลที่แตกต่างหลากหลายและสามารถสะท้อนภาพรวมของจังหวัดได้เป็นอย่างดี

(2) เจ้าหน้าที่กรมสรรพากรซึ่งปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างในระดับต่างๆ รวม 3 ระดับได้แก่

- เจ้าหน้าที่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 จำนวน 2 ราย
  - เจ้าหน้าที่รับชำระภาษีอากรประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมืองนครปฐม จำนวน 1 ราย และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขากำแพงแสนจำนวน 1 ราย
  - เจ้าหน้าที่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างประจำสำนักงานสรรพากรภาค 6 จำนวน 1 ราย
- โดยคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ใช้ทั้งคำถามปลายปิดและปลายเปิดแบบมีโครงสร้างเพื่อจัดเก็บข้อมูลให้ได้ตรงตามประเด็นที่ต้องการ และในขณะที่เดียวกันก็เปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระภายในขอบเขตแห่งเนื้อหาสาระที่กำหนด ซึ่งการกำหนดหัวข้อคำถามได้กำหนดให้มีความแตกต่างกันระหว่างผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นผู้ค้างภาษีอากรกับผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรผู้ปฏิบัติหน้าที่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างเพื่อวัตถุประสงค์ในการได้ข้อมูลในมุมมองที่แตกต่างกันดังนี้

การสัมภาษณ์ประชาชนผู้ค้างชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผู้วิจัยต้องการศึกษาหาข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นดังต่อไปนี้

- (1) ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะทางครอบครัวคือ อาชีพ รายได้ หนี้สิน และทรัพย์สิน โดยประมาณของครัวเรือน
- (2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ในการเสียภาษีอากรตามกฎหมาย และทัศนคติเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรของรัฐบาล
- (3) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามประมวลรัษฎากร และผลเสียของการไม่ชำระภาษีอากรโดยถูกต้องตามกฎหมาย
- (4) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้าง ตามระเบียบกรมสรรพากรว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 และความสามารถในการจัดหาหลักประกันการผ่อนชำระ
- (5) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร
- (6) ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลของสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจต่อศักยภาพ ในการชำระภาษีอากรของผู้ให้สัมภาษณ์
- (7) ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ผู้เร่งรัดจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาที่เกี่ยวข้อง
- (8) ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาที่เกี่ยวข้อง และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1

(9) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทลงโทษตามประมวลรัษฎากร

(10) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ ระบบงาน บุคลากร และกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและเร่งรัดภาษีอากรค้าง

การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สรรพากร ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างในระดับต่างๆ ผู้วิจัยต้องการศึกษาว่าเจ้าหน้าที่เหล่านั้นมีการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นดังต่อไปนี้คืออะไรคือ

(1) สถานการณ์เกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างในปัจจุบัน

(2) นโยบายหรือมาตรการของกรมสรรพากร และหน่วยงานในสังกัดในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้าง

(3) สาเหตุที่ทำให้ประชาชนค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

(4) สาเหตุที่ทำให้ประชาชนไม่ใช้สิทธิในการผ่อนชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545

(5) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

(6) ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจต่อศักยภาพในการชำระภาษีของประชาชน

(7) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทลงโทษตามประมวลรัษฎากร

(8) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ ระบบงาน บุคลากร และ กฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและเร่งรัดภาษีอากรค้าง

นอกจากวิธีการสัมภาษณ์ดังกล่าวแล้วการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพในเรื่องนี้ยังใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลด้วยการวิเคราะห์สถิติการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 เพื่อประกอบการหาข้อสรุปในการศึกษาวิจัยอีกด้วย

3.3 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ข้อมูลปฐมภูมิในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ได้จากการสัมภาษณ์ประชาชนผู้ค้างชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ซึ่งไม่ได้ใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 จำนวน 10 รายโดยการสุ่มเลือก (random) ผู้ค้างชำระภาษีอากรที่มีจำนวนหนี้ภาษีอากรค้างทั้งมากและน้อยซึ่งปรากฏข้อมูล

ในบัญชีหนี้ภาษีอากรค้างของอำเภอเมืองนครปฐมจำนวน 2 ราย อำเภอกำแพงแสนจำนวน 4 ราย อำเภอดอนตูมจำนวน 2 ราย อำเภอบางเลนจำนวน 1 ราย และอำเภอนครชัยศรีจำนวน 1 ราย เพื่อจะได้ทราบสภาพปัญหา ทักษะคิด ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและการไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างในมุมมองของผู้ค้างภาษีอากรซึ่งมีฐานะทางเศรษฐกิจและทัศนคติที่แตกต่างกันอันจะนำไปสู่ข้อสรุปในการศึกษาวิจัยที่เป็นกลางและมีความหลากหลายอีกด้วย

นอกจากนี้ยังได้รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สรรพากรซึ่งปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างในระดับต่างๆ จำนวน 5 ราย เพื่อทราบถึงสภาพปัญหา ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและการไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างของประชาชนในมุมมองของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านนี้โดยตรงซึ่งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นอย่างดี อันจะช่วยเสริมให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประชาชนผู้ค้างชำระภาษีอากรมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3.4 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ได้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิคือ ข้อมูลหนี้ภาษีอากรค้างและสถิติการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างของกรมสรรพากรและสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ข้อมูลโครงสร้างการบริหารราชการและอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากรและสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 กฎหมายและระเบียบต่างๆเกี่ยวกับภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร รวมทั้งข้อมูลสถิติเกี่ยวกับพื้นที่วิจัย ประชากร และสถานะทางเศรษฐกิจจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานจังหวัดนครปฐม สำนักงานสถิติจังหวัดนครปฐม เป็นต้น เพื่อประกอบการวิเคราะห์หาข้อสรุปในการศึกษาวิจัยอีกด้วย

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1” นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้ประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 คือ อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอกำแพงแสน อำเภอดอนตูม อำเภอบางเลน และอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และไม่ใช่สิทธิในการผ่อนชำระหนี้ดังกล่าวตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 ทั้งนี้เพื่อหาข้อเสนอแนะที่เหมาะสมสำหรับสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และกรมสรรพากรในการดำเนินการให้ประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาน้อยลงและใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545มากขึ้น

ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ค้างชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 จำนวน 10 รายโดยคัดเลือกด้วยวิธีสุ่มเลือก (random) จากบัญชีรายชื่อผู้ค้างชำระภาษีอากรที่มีจำนวนหนี้ค้างแตกต่างกันทั้งมากและน้อยของอำเภอเมืองนครปฐมจำนวน 2 ราย อำเภอกำแพงแสนจำนวน 4 ราย อำเภอดอนตูมจำนวน 2 ราย อำเภอบางเลนจำนวน 1 รายและอำเภอนครชัยศรีจำนวน 1 ราย นอกจากนี้ยังได้ทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่กรมสรรพากรซึ่งปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างในระดับต่างๆ รวม 3 ระดับได้แก่ เจ้าหน้าที่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 จำนวน 2 ราย เจ้าหน้าที่รับชำระภาษีอากรประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมืองนครปฐมและสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขากำแพงแสนจำนวน 2 ราย รวมทั้งเจ้าหน้าที่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างประจำสำนักงานสรรพากรภาค 6 จำนวน 1 ราย ซึ่งผลการสัมภาษณ์อาจจำแนกออกได้เป็น 2 ส่วนตามประเภทของผู้ให้สัมภาษณ์ดังกล่าวโดยอ้างอิงตามกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

4.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้ค้างชำระภาษีอากร

ผู้ค้างชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ผู้ศึกษาทำการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยบุคคลจำนวน 10 คน ดังต่อไปนี้

(1) **นางบังอร ทิพิจารณ์** อายุ 50 ปี ภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ 77/2 หมู่ที่ 2 ซอยเทศบาล 14 ถนนเพชรเกษม ตำบลธรรมศาลา อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ประกอบอาชีพนักธุรกิจ สถานที่ทำงาน ร้าน พี.ดี.พี.โมลด์ เลขที่ 77/2 หมู่ที่ 2 ซอยเทศบาล 14 ถนนเพชรเกษม ตำบลธรรม

ศาลา อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2559

(2) **นายชาติ อมโร** อายุ 46 ปี ภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ 60/7 หมู่ที่ 2 ตำบลบ่อพลับ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ประกอบอาชีพวิศวกร สถานที่ทำงาน บริษัท ภัคควัน-วิศวกรรม จำกัด เลขที่ 6 ซอยคุ้มเกล้า 48 ถนนคุ้มเกล้า แขวงลำปลาทิว เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2559

(3) **นายสุเมธ สถานุพันธ์** อายุ 44 ปี ภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ 448 หมู่ที่ 7 ถนนมาลัยแมน ตำบลทุ่งกระพังโหม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ประกอบอาชีพรับราชการ สถานที่ทำงาน องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหมอนทอง เลขที่ 84 หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยหมอนทอง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2559

(4) **นางสิริรัตน์ เรือนนุช** อายุ 57 ปี ภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ 129 หมู่ที่ 7 ตำบลห้วยขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ประกอบอาชีพรับราชการ สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านรางอีเม้ย เลขที่ 119 หมู่ที่ 7 ตำบลห้วยขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2559

(5) **นายบุญเติม ทองดอนเหมือน** อายุ 62 ปี ภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ 487 หมู่ที่ 1 ตำบลทุ่งกระพังโหม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ประกอบอาชีพนักธุรกิจ สถานที่ทำงาน ห้างหุ้นส่วนจำกัด วงษ์ทองเซนเตอร์การ์ด เลขที่ 487 หมู่ที่ 1 ตำบลทุ่งกระพังโหม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2559

(6) **นายณัฐพล เรืองกิจ** อายุ 25 ปี ภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ 8/1 หมู่ที่ 9 ถนนมาลัยแมน ตำบลกำแพงแสน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ประกอบอาชีพค้าขาย สถานที่ทำงาน โรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน หมู่ที่ 3 ตำบลกำแพงแสน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2559

(7) **นายฉลาด สามบุญเรือง** อายุ 72 ปี ภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ 81/1 หมู่ที่ 5 ตำบลลำลูกบัว อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ประกอบอาชีพเกษตรกร สถานที่ทำงาน บ้านเลขที่ 81/1 หมู่ที่ 5 ตำบลลำลูกบัว อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2559

(8) **นายรัตนชัย ทัดตานนท์** อายุ 54 ปี ภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ 43 หมู่ที่ 2 ถนนดอนตูม-นครชัยศรี ตำบลดอนพุทรา อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ประกอบอาชีพธุรกิจรับจัดสวน สถานที่ทำงาน ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีลอสู เลขที่ 43 หมู่ที่ 2 ถนนดอนตูม-นครชัยศรี ตำบลดอนพุทรา อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2559

(9) **นางสาวรัศมี ริอุบล** อายุ 52 ปี ภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ 44/90 หมู่ที่ 4 ถนนเพชรเกษม ตำบลท่าตำหนัก อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ประกอบอาชีพนักธุรกิจ สถานที่ทำงาน ร้านวิจิตรโมลด์ พลาสติก เลขที่ 44/141 หมู่ที่ 4 ถนนเพชรเกษม ตำบลท่าตำหนัก อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2559

(10) **นางสมบุรณ์ ตาดอยู่** อายุ 57 ปี ภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ 94 หมู่ที่ 6 ถนนบางหลวง-บางเลน ตำบลหินมูล อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ประกอบอาชีพเกษตรกร สถานที่ทำงาน เลขที่ 94 หมู่ที่ 6 ถนนบางหลวง-บางเลน ตำบลหินมูล อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2559

ผลการสัมภาษณ์ประชากรที่ศึกษาทั้ง 10 รายดังกล่าวสามารถนำมาประมวลกันไว้เป็นหมวดหมู่โดยจำแนกตามตัวแปรต้นที่ใช้ในการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

ตัวแปรต้นที่ 1 : ความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากรของประชาชนในพื้นที่

- **เป็นหน้าที่ที่จะต้องเสียภาษี** การเสียภาษีถือว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนหรือผู้มีหน้าที่ในการเสียภาษี ซึ่งจะต้องมีการกำหนดหรือบัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ เนื่องจากรัฐบาลมีภารกิจในการผลิตสินค้าสาธารณะที่มีลักษณะใช้ร่วมกัน ไม่สามารถแบ่งแยกการบริโภคจากกันได้ ประกอบกับการบริการสาธารณะบางอย่างกระทำขึ้นเพื่อจัดระเบียบสังคมมิให้มีการเอาัดเอาเปรียบจนเกิดปัญหาในเรื่องความเป็นธรรมในสังคม การเสียภาษีของประชาชนก็จะต้องมีความสำนึกในหน้าที่ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ในใจเป็นจิตใต้สำนึก และในเรื่องความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากรนี้กลุ่มตัวอย่างโดยทั่วไปมีความเห็นว่าเป็นหน้าที่ของประชาชน ดังคำสัมภาษณ์ของ **นายสุเมธา** ให้สัมภาษณ์ว่า

“คิดว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนเพราะรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ให้ประชาชนทุกคนมีหน้าที่เสียภาษี เพื่อจะเอาเงินนั้นไปใช้ในการพัฒนาประเทศ”

นายบุญเดิมา ให้ความเห็นสอดคล้องกับ **นายสุเมธา** และได้เพิ่มเติมว่า เมื่อมีรายได้ก็ต้องเสียภาษี ดังคำสัมภาษณ์ว่า

“คิดว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยที่ต้องช่วยเสียภาษีให้แก่ทางรัฐ เพราะเมื่อมีรายได้ก็ต้องเสียภาษี”

- **แต่ไม่แน่ใจเรื่องความคุ้มค่า** เมื่อสอบถามว่า “ท่านคิดว่ารัฐบาลนำเงินภาษีอากรที่จัดเก็บจากประชาชนไปใช้อย่างคุ้มค่าหรือไม่เพราะเหตุใด ?” โดยส่วนมากเห็นว่ามีค่า เพราะรัฐบาลได้มีการนำภาษีไปใช้ในเรื่องสาธารณูปโภคและสาธารณูปการต่างๆ ดังเช่น **นางสาวรัศมี** ให้สัมภาษณ์ว่า

“คิดว่ารัฐบาลนำเงินภาษีอากรไปใช้อย่างคุ้มค่าแล้ว เช่น มหาวิทยาลัย โรงพยาบาลสถานที่ราชการต่างๆ ทำให้ประชาชนได้รับบริการในราคาถูกลง”

สอดคล้องกับความคิดเห็นของ **นางสมบุญญา** ซึ่งให้สัมภาษณ์ว่า

“คิดว่านำไปใช้อย่างคุ้มค่าแล้ว เพราะถ้าไม่ได้ตรงนี้รัฐบาลคงจะแย่”

ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างบางท่านมีความคิดเห็นว่าจะไม่คอยคุ้มค่า จะได้ประโยชน์เฉพาะบุคคลบางกลุ่ม ไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ดังเช่นคำสัมภาษณ์ของ **นายสุเมธา** ให้สัมภาษณ์ว่า

“คิดว่าปัจจุบันรัฐบาลนำเงินภาษีไปใช้ตามนโยบายของรัฐบาล แต่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนสักเท่าไร จะได้ประโยชน์เฉพาะคนบางกลุ่ม เช่น โครงการตำบลละห้าล้าน หมู่บ้านละสองแสน เป็นต้น เป็นการนำเงินภาษีไปใช้โดยไม่ได้ทำให้ชีวิตของราษฎรดีขึ้นเลย ในส่วนนี้จึงเห็นว่าจะไม่คุ้มค่า แต่ที่เห็นว่าคุ้มค่าคือ การนำไปใช้เกี่ยวกับเรื่องโครงสร้างการคมนาคม เช่น รถไฟฟ้า เป็นการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาการจราจร”

นายรัตนชัย ได้ยกตัวอย่างให้เห็นอย่างชัดเจนของความไม่คุ้มค่าในการใช้งบประมาณโดยให้สัมภาษณ์ว่า

“คิดว่านำไปใช้อย่างไม่คุ้มค่าเท่าที่ควร เช่น โครงการตำบลละ 5 ล้าน ที่นำเงินไปจ่ายให้แก่ประชาชนอย่างไม่คุ้มค่า ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน และไม่โปร่งใส”

นายธাত্রี ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่าตอบยาก เพราะมีความเกี่ยวเนื่องกับการโกงของนักการเมืองด้วย ดังคำสัมภาษณ์ว่า

“อาจจะไม่รู้ลึกแต่เท่าที่ทราบก็คือ รัฐบาลนำเงินภาษีมาสร้างถนน สร้างสาธารณูปโภคต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชน แต่หากถามว่านำไปใช้อย่างคุ้มค่าหรือไม่นั้นตอบยาก และเรื่องการโกงของนักการเมืองนั้นเห็นว่าเป็นเรื่องปลีกย่อยเฉพาะรายบุคคล ”

นายบุญเติม กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า ไม่มีความรู้ ไม่อยากก้าวล่วง เพราะเป็นเรื่องของรัฐบาล ดังคำสัมภาษณ์ว่า

“ไม่ทราบว่า รัฐบาลนำเงินภาษีไปใช้อย่างคุ้มค่าหรือไม่ เพราะไม่ค่อยมีความรู้เรื่องนี้จึงไม่อยากจะก้าวล่วง รัฐบาลเก็บภาษีจะนำไปใช้จ่ายทำกิจกรรมอะไรก็เป็นเรื่องของรัฐบาล รู้แต่ว่ามีหน้าที่ก็ต้องเสียภาษี”

ตัวแปรต้นที่ 2 : ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรของประชาชนในพื้นที่

- ไม่ค่อยมีความรู้เรื่องกฎเกณฑ์และระเบียบเกี่ยวกับการเสียภาษี จากคำถามว่า

“ท่านทราบหรือไม่ว่าบุคคลมีรายได้ประมาณเท่าใดจึงต้องยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และท่านทราบวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือไม่?” พบว่าโดยส่วนมากไม่ค่อยมีความรู้และไม่เข้าใจหลักเกณฑ์ที่แน่ชัด มักจะให้ผู้ยื่นคำเนิการคำนวณให้ และบางครั้งก็ยังไม่รู้แบบหลากหลายอีกด้วย เช่นนางบังอรฯ ให้สัมภาษณ์ว่า

“คิดว่ามีรายได้ตั้งแต่ 15,000.-บาทต่อปีขึ้นไปต้องเสียภาษี แต่ไม่ทราบวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เพราะส่วนใหญ่จะจ้างผู้อื่นให้จัดการให้”

สอดคล้องกับความเห็นของ นายบุญเติมฯ ซึ่งคิดว่ามีรายได้ 50,000.-บาทขึ้นไปจึงจะเสียภาษี ดังคำสัมภาษณ์ว่า

“คิดว่ามีรายได้ 50,000.-บาทต่อปีขึ้นไปจึงต้องเสียภาษี แต่ไม่ทราบวิธีการคำนวณภาษี ส่วนใหญ่จะให้เจ้าหน้าที่สรรพากรอำเภอช่วยคำนวณให้”

นางสมบุญฯ ยังคิดว่าน้อยกว่า 50,000.-บาท โดยคิดว่าตั้งแต่ 10,000.-บาทขึ้นไปดังคำสัมภาษณ์ว่า

“คิดว่าประมาณ 10,000.-บาทขึ้นไปต้องเสียภาษี แต่ไม่ทราบวิธีการคำนวณภาษีเลย”

นายรัตนชัยฯ ได้เพิ่มเติมอีกว่าแม้จะมีคู่มือแล้วก็ยังไม่เข้าใจ ดังคำสัมภาษณ์ว่า

“ไม่รู้อย่างชัดเจน และไม่ทราบวิธีการคำนวณภาษีด้วยแม้จะมีคู่มือแนะนำก็ตาม ส่วนใหญ่จะจ้างเขาทำ”

มีเพียงไม่กี่รายที่พอจะทราบถึงวิธีการคำนวณและการลดหย่อน ดังคำสัมภาษณ์ของ นายสุเมธฯ ว่า

“ทราบว่าเงินได้สุทธิตั้งแต่ 150,000.-บาทขึ้นไปต้องยื่นแบบแสดงรายการฯ ส่วนวิธีการคำนวณก็หักลดหย่อนส่วนตัว หักลดหย่อนสามีภรรยาและบุตร หักลดหย่อนเงินบริจาค ประกันชีวิต ที่อยู่อาศัย เหลือเป็นเงินได้สุทธิต่อปีจึงนำมาคำนวณว่าจะต้องเสียภาษีหรือไม่”

นางสิริรัตน์ฯ ยังบอกอีกว่ามีการหักค่าใช้จ่ายได้ 40%ไม่เกิน 60,000.-บาท และมีหักลดหย่อนดังคำสัมภาษณ์ว่า

“ไม่แน่ใจเพราะหลักเกณฑ์การเสียภาษีไม่แน่นอน มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย แต่ทราบวิธีการคำนวณคือ นำรายได้ตามหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่ายมาหายอดรวมทั้งปีแล้วหักค่าใช้จ่ายได้ 40% ไม่เกิน 60,000.-บาท และมีหักลดหย่อนตนเอง คู่สมรส บุตร ประกันชีวิต นำมาหักเป็นเงินได้สุทธิแล้วนำมาคิดคำนวณภาษีตามอัตรา”

ซึ่งในความเป็นจริงนั้นประมวลรัษฎากรได้กำหนดให้บุคคลธรรมดาที่เป็นโสดและมีเงิน

ได้พึงประเมินเกิน 30,000.-บาทต่อปี หรือผู้ที่มีคู่สมรสซึ่งมีเงินได้พึงประเมินเกิน 60,000.-บาทต่อปี มีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา(ภ.ง.ด.90,91) โดยมีวิธีการคำนวณภาษีคือ นำเงินได้พึงประเมินของปีภาษีที่ผ่านมาคำนวณหักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 40 ของเงินได้ แต่รวมกัน ต้องไม่เกิน 60,000.-บาทสำหรับเงินได้ประเภทเงินเดือนและค่าจ้างแรงงาน ส่วนเงินได้ประเภทอื่นก็มี อัตราการหักค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น เงินได้จากการรับเหมาทำงานสามารถหัก ค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควร หรือหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาในอัตราร้อยละ 70 ได้ เป็นต้น หลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้วก็นำเงินได้ส่วนที่เหลือมาหักค่าลดหย่อนซึ่งสามารถหักได้หลายรายการ เช่น หักลดหย่อนส่วนตัว คู่สมรส บุตร บิดามารดาที่อยู่ในความอุปการะ การซื้อหน่วยลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ประกันชีวิต การผ่อนบ้านและที่ดิน หรือการบริจาคทรัพย์สินให้แก่สถานศึกษาและศาสนสถาน เป็นต้น ทั้งนี้ตามอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ คงเหลือเป็นเงินได้สุทธิจำนวนเท่าใดจึงนำไปคำนวณภาษีตามบัญชี อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาท้ายประมวลรัษฎากรคือ ตั้งแต่ 5-35% แล้วแต่ความมากน้อยของเงิน ได้สุทธิ หากเงินได้มากก็เสียภาษีในอัตราสูง หากเงินได้น้อยก็เสียภาษีในอัตราต่ำ

- **รู้ว่าจะถูกเร่งรัดและฟ้องคดี** จากคำถามว่า “ท่านทราบหรือไม่ว่าหากท่านมี รายได้ถึงเกณฑ์ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแล้วไม่ยอมเสียภาษี จะต้องถูกทางราชการดำเนินการ อย่างไร?”พบว่าโดยส่วนมากรู้ว่าจะต้องถูกเร่งรัดหนี้สินและถ้าไม่ชำระจะถูกฟ้องคดี ทราบว่าเจ้าหน้าที่ สรรพากรจะต้องมาตามให้ไปชำระ ถ้าไม่ชำระจะมีโทษตามกฎหมายดังที่นางสาวรัศมิฯ ให้สัมภาษณ์ว่า “ทราบว่าจะต้องถูกติดตามเร่งรัดและอาจถูกยึดทรัพย์สินด้วย” อาจจะต้องถูกอายัดบัญชีเงินฝากธนาคาร ดังที่นางบังอรฯ ให้สัมภาษณ์ว่า “จะต้องถูกอายัดบัญชีเงินฝากธนาคาร”

ขณะที่นายสุเมธฯอธิบายเพิ่มเติมว่าอาจจะมีการขายทรัพย์สินทอดตลาดเพื่อนำมาชำระ ภาษีดังกล่าวให้สัมภาษณ์ว่า

“จะต้องถูกสรรพากรมีหนังสือแจ้งทวงถาม หากยังเพิกเฉยไม่มาติดต่อก็จะถูกดำเนินการ ตามกฎหมายคือ อายัดบัญชีเงินฝาก และอายัดทรัพย์สินเพื่อนำมาขายทอดตลาดเพื่อชำระภาษีที่ค้าง”

ในทางปฏิบัตินั้นหากผู้ใดค้างชำระหนี้ภาษีอากรในลำดับแรกเจ้าหน้าที่สรรพากรก็จะมี หนังสือเตือนให้นำเงินภาษีอากรค้างไปชำระ และหากผู้ค้างชำระภายในกำหนดเวลาเจ้าหน้าที่ก็จะทำ การสืบหาทรัพย์สิน เช่น เงินฝากธนาคาร บ้านและที่ดิน รถยนต์ พันธบัตรรัฐบาล เป็นต้น พร้อมกับการมี หนังสือเตือนให้นำเงินภาษีอากรค้างไปชำระอีกครั้งหนึ่ง หากผู้ค้างชำระอีกเจ้าหน้าที่ก็จะดำเนินการ ยึด อายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ค้างชำระเพื่อนำเงินมาชำระภาษีอากรค้าง และหากหนี้ภาษีอากรค้าง ยังคงเหลือเป็นจำนวนตั้งแต่ 1,000,000.-บาทขึ้นไป เจ้าหน้าที่ก็จะส่งเรื่องเพื่อฟ้องร้องดำเนินคดี ล้มละลายกับผู้ค้างชำระ รวมทั้งดำเนินคดีอาญารฐานเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากรต่อไป

ตัวแปรต้นที่ 3 : ความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากร

- **โครงสร้างภาษีมีความเป็นธรรม** โครงสร้างภาษีที่เป็นธรรมจะช่วยให้ประชาชนรู้สึกและต้องการเสียภาษี ภาษีที่เป็นธรรมจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคมและช่วยลดช่องว่างทางสังคม การเสียภาษีจึงต้องเป็นไปตามหลักความสามารถในการจ่ายหรือ Ability to pay กล่าวคือใครที่มีความสามารถมากหรือมีรายได้มาก จ่ายภาษีมาก ในขณะที่คนที่มีความสามารถน้อยหรือมีรายได้น้อย ก็จ่ายภาษีน้อยเช่นเดียวกัน จากคำถามว่า “ท่านคิดว่ากฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่กำหนดให้บุคคลที่มีรายได้มากต้องเสียภาษีมากขึ้นตามสัดส่วน และบุคคลที่มีรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อยลงตามสัดส่วนหรือไม่ต้องเสียภาษีเลยนั้นยุติธรรมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?” พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าโครงสร้างภาษีมีความเป็นธรรม ดังคำสัมภาษณ์ของนางบังอรว่า

“คิดว่าเป็นโครงสร้างภาษีอากรที่เป็นธรรมเพราะมีรายได้มากก็ต้องเสียภาษีมาก รายได้น้อยก็เสียภาษีน้อยตามอัตราส่วน”

สอดคล้องกับความคิดเห็นของ **นางสิริรัตน์** ว่า

“คิดว่าต้องดูตามรายได้คือ คนมีรายได้เยอะก็ต้องเสียภาษีเยอะ คนมีรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อย คิดว่าโครงสร้างภาษีไม่มีปัญหาอะไร”

และ**นายบุญเติม** ก็ได้ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องในเรื่องนี้ว่า

“คิดว่าโครงสร้างภาษีมีความเป็นธรรม ใครรายได้มากก็ต้องเสียภาษีให้รัฐบ้าง รายได้น้อยก็เสียส่วนน้อย มีมากขึ้นก็ต้องเสียมากขึ้นไปตามลำดับ”

ขณะที่ **นายณัฐพล** เห็นว่าไม่มีความเป็นธรรม เนื่องจากคนทำงานมากจะต้องเสียภาษีมาก ดังคำสัมภาษณ์ว่า

“คิดว่าโครงสร้างภาษีไม่เป็นธรรมเพราะคนมีรายได้มากต้องใช้ความรู้ความสามารถในการทำงานมากและทำงานหนัก แต่กลับต้องมาเสียภาษีมากอีกซึ่งเป็นการเพิ่มค่าใช้จ่าย”

สอดคล้องกับความคิดเห็นของ **นางสาวรัศมี** ที่ให้สัมภาษณ์ว่า

“คิดว่ายังไม่ยุติธรรมเพราะคนขยันทำงานมาก ลงทุนมาก ประหยัดมาก แต่ต้องเสียภาษีมากเกินไป”

ส่วน**นายรัตนชัย** เห็นว่าควรปรับปรุง ควรหาวิธีใหม่ ดังคำสัมภาษณ์ว่า

“คิดว่าควรปรับปรุงเพราะไม่ค่อยเป็นธรรมเท่าไร โดยเฉพาะคนมีรายได้ปานกลางต้องเสียภาษีเยอะ ควรคิดค่าเฉลี่ยให้เหมาะสมกับผู้ประกอบกิจการแต่ละประเภท”

ตัวแปรต้นที่ 4 : สภาวะทางเศรษฐกิจส่งผลต่อศักยภาพในการชำระภาษีอากรของประชาชนในพื้นที่

สภาวะเศรษฐกิจไม่ว่าจะเป็นเรื่องรายได้ การลงทุน หรืออื่นๆ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดเก็บภาษีอย่างมาก เนื่องจากถ้าสภาพเศรษฐกิจในช่วงรุ่งเรือง ประชาชนจะมีรายได้สูง อัตราการว่างงานน้อย ก็ย่อมมีรายได้ในการเสียภาษี ในขณะที่สภาวะเศรษฐกิจตกต่ำประชาชนมีรายได้น้อย ย่อมส่งผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษี

จากคำถามว่า “ท่านคิดว่าสภาวะเศรษฐกิจไม่ดีเช่นในปัจจุบันมีผลกระทบต่อภาษีอากรค้างของท่านหรือไม่ อย่างไร ?” กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนมากเห็นว่าส่งผลกระทบต่อ **นายราตรี** ว่า

“อาจจะมีผลกระทบบ้างเพราะต้องผ่อนรถยนต์เดือนละ 13,000.-บาท และลูกเรียนมหาวิทยาลัยสองคน มัธยมปลายหนึ่งคน แพนรับราชการเงินเดือนจึงไม่เยอะ”

นายสุเมธา ให้สัมภาษณ์ว่าส่งผลกระทบในการดำรงชีวิต ในขณะที่ภาษีจะต้องจ่ายเหมือนเดิมตามหลักเกณฑ์เดิม ดังนี้

“คิดว่ามีผลกระทบ เช่น น้ำมันขึ้นราคา เราต้องใช้รถยนต์ในการเดินทางมาทำงานก็จะเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายให้เรา และค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้นมาก็มีผลกระทบต่อรายได้ของเราเพราะเราต้องกินต้องใช้ แต่ภาษีก็ต้องชำระเท่าเดิมตามหลักเกณฑ์เดิม ค่าครองชีพที่สูงขึ้นมีผลกระทบต่อรายได้ทำให้ไม่สามารถชำระภาษีได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด”

นายรัตนชัย เห็นว่าเมื่อต้นทุนการดำเนินการสูงขึ้น เช่น ค่าแรง ก็ส่งผลกระทบต่อชำระภาษี ดังคำสัมภาษณ์ว่า

“เศรษฐกิจตอนนี้มีผลกระทบมาก เศรษฐกิจตกต่ำมากเพราะคนไม่กล้าลงทุน ส่วนใหญ่จะเก็บเงินอย่างเดียวทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจไม่มีรายได้ ประกอบกับค่าแรงสูงขึ้นทำให้ไม่สามารถชำระภาษีได้อย่างต่อเนื่อง”

นายบุญเดิม ยังให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับต้นทุนที่เพิ่มมากขึ้น เพราะต้องไปกู้ยืมระบบมาเพื่อสร้างสภาพคล่อง ซึ่งต้องเสียดอกเบี้ยสูง ดังคำสัมภาษณ์ว่า

“มีผลกระทบบ้างเพราะเมื่อเศรษฐกิจไม่ดี ลูกค้าไม่จ่ายเงินให้บริษัทฯตามกำหนด บางทีตีเช็คมาให้พอนำไปเบิกก็ไม่ผ่าน จึงต้องไปหากู้เงินนอกระบบมาจ่ายให้แก่ลูกจ้างซึ่งต้องเสียดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 5 และกลายเป็นดินพอกหางหมูไปในที่สุด”

นายฉลาตา ยกตัวอย่างอาชีพเกษตรกรรวมว่าส่งผลกระทบอย่างแน่นอน เพราะถูกพ่อค้าคนกลางตัดราคา ดังคำสัมภาษณ์ว่า

“มีผลกระทบต่อชำระภาษี โดยเฉพาะอาชีพเกษตรกรมีความไม่แน่นอนของราคาผลผลิต และมักจะถูกพ่อค้าคนกลางตัดราคาผลผลิต”

มีเพียง **นายณัฐพลฯ** รายเดียวที่คิดว่าสภาพเศรษฐกิจไม่ส่งผลกระทบต่อ ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการที่ดี ดังคำสัมภาษณ์ว่า

“คิดว่าไม่น่าจะเกี่ยวข้อง แต่ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของแต่ละคนมากกว่า”

ตัวแปรต้นที่ 5 : ประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีอากร

เจ้าหน้าที่ด้านภาษีถือได้ว่าเป็นกลไกที่สำคัญในการดำเนินการด้านภาษี ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีจะต้องขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่อย่างแน่นอน เจ้าหน้าที่จะต้องมีจิตวิญญาณแห่งการบริการ มีความรู้ความสามารถ เป็นทั้งคนเก่งและคนดี ไม่เรียกรับผลประโยชน์จากผู้เสียภาษี

จากคำถามว่า “ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่สรรพากรประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ)และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีความรู้ความสามารถในหน้าที่การงาน ขยันขันแข็ง ให้คำแนะนำและให้บริการที่ดี รวมทั้งมีความซื่อสัตย์สุจริตหรือไม่ ?” พบว่ามีความคิดเห็นว่าเจ้าหน้าที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา มีความรู้ความสามารถ มีการให้คำแนะนำและให้บริการที่ดี ดังคำสัมภาษณ์ของนางบังอรฯ ว่า

“คิดว่าเจ้าหน้าที่มีความรู้ความสามารถในการทำงานดี ขยันขันแข็ง ให้คำแนะนำและให้บริการดีเหมือนพี่เหมือนน้องทั้งสำนักงานสรรพากรพื้นที่และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา ”

สอดคล้องกับความคิดเห็นของ **นายรัตนชัยฯ** ซึ่งให้สัมภาษณ์ว่า

“คิดว่าเจ้าหน้าที่ของทั้งสองหน่วยงานมีความรู้ความสามารถดี มีการให้คำแนะนำและให้บริการที่ดี สุภาพเรียบร้อยนอบน้อม”

นายสุเมธฯยังเพิ่มเติมอีกว่าไม่เคยพบการทุจริต ดังคำสัมภาษณ์ว่า

“คิดว่าเจ้าหน้าที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขามีความรู้ความสามารถดี มีการให้คำแนะนำในการยื่นแบบคำนวณภาษีและข้อกฎหมาย มีการให้บริการที่รวดเร็วดี และไม่เคยพบเห็นว่ามีพฤติกรรมทุจริต”

สอดคล้องกับความคิดเห็นของ **นางสาวรัศมีฯ** ในเรื่องนี้ว่า

“คิดว่าทั้งสำนักงานสรรพากรพื้นที่และสาขามีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถ และให้บริการที่ดี รวมทั้งไม่เคยพบคนที่เรียกรับผลประโยชน์”

ในขณะที่ **นายณัฐพลฯ**ระบุว่าในระดับพื้นที่ไม่มีปัญหา แต่ในระดับพื้นที่สาขามีปัญหา ดังคำสัมภาษณ์ว่า

“คิดว่าเจ้าหน้าที่สรรพากรพื้นที่สาขาไม่ได้ให้คำแนะนำแก่ประชาชนมากเท่าที่ควร ส่วนใหญ่จะเน้นให้ชำระเงินอย่างเดียว ไม่ได้สร้างความเข้าใจให้ประชาชน ส่วนเจ้าหน้าที่สรรพากรพื้นที่มี

บริการที่ดีแล้ว และเรื่องทุจริตนั้นยังไม่เคยพบ”

ส่วน **นายฉลาตา** ได้ให้สัมภาษณ์อย่างชัดเจนว่าการบริการยังไม่ดีเท่าที่ควร เจ้าหน้าที่ชอบใช้อำนาจหน้าที่หาผลประโยชน์ ดังคำสัมภาษณ์ว่า

“คิดว่าการบริการยังไม่ดีเท่ากับภาคเอกชน และเจ้าหน้าที่บางคนส่อแววที่จะใช้อำนาจหน้าที่หาประโยชน์กับผู้เสียภาษี”

ตัวแปรต้นที่ 6 : คุณภาพการให้บริการของหน่วยจัดเก็บภาษีอากร

คุณภาพการให้บริการเป็นมโนทัศน์และปฏิบัติการในการประเมินของผู้รับบริการโดยทำการเปรียบเทียบระหว่างการบริการที่คาดหวัง (expectation service) กับการบริการที่รับรู้จริง (perception service) จากผู้ให้บริการ ซึ่งหากผู้ให้บริการสามารถให้บริการที่สอดคล้องตรงตามความต้องการของผู้รับบริการหรือสร้างการบริการที่มีระดับสูงกว่าที่ผู้รับบริการได้คาดหวัง จะส่งผลให้การบริการดังกล่าวเกิดคุณภาพ การให้บริการซึ่งจะทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจจากบริการที่ได้รับเป็นการให้บริการที่มากกว่าหรือตรงกับความคาดหวังของผู้รับบริการ ซึ่งเป็นเรื่องของการประเมินหรือการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นเลิศของการบริการในลักษณะของภาพรวม ในมิติของการรับรู้ การประเมินคุณภาพการให้บริการตามการรับรู้ของผู้บริโภคเป็นไปในรูปแบบของการเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อบริการที่คาดหวังและการบริการตามที่ได้รับรู้ มีความสอดคล้องกันเพียงไร ข้อสรุปที่น่าสนใจประการหนึ่งก็คือ การให้บริการที่มีคุณภาพนั้นหมายถึง การให้บริการที่สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้รับบริการหรือผู้บริโภคอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นความพึงพอใจต่อการบริการจึงมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการทำให้เป็นไปตามความคาดหวังหรือการไม่เป็นไปตามความคาดหวังของผู้บริโภคนั่นเอง

คุณภาพการให้บริการ (service quality) หมายถึง ความสามารถในการตอบสนองความต้องการของธุรกิจให้บริการ คุณภาพของบริการเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะสร้างความแตกต่างของธุรกิจให้เหนือกว่าคู่แข่งขั้นได้ การเสนอคุณภาพการให้บริการที่ตรงกับความคาดหวังของผู้รับบริการเป็นสิ่งที่จะต้องกระทำ ผู้รับบริการจะพอใจถ้าได้รับสิ่งที่ต้องการ เมื่อผู้รับบริการมีความต้องการ ณ สถานที่ที่ผู้รับบริการต้องการและในรูปแบบที่ต้องการ

จากคำถามว่า “ท่านคิดว่าสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีการให้บริการที่ดีแก่ประชาชนหรือไม่ ขอให้ยกตัวอย่าง ?” กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนมากมีความเห็นว่า สรรพากรพื้นที่และพื้นที่สาขามีการให้บริการที่ดี สถานที่เป็นระเบียบเรียบร้อย ดังคำสัมภาษณ์ของ **นายรัตนชัย** ว่า “คิดว่าทั้งสำนักงานสรรพากรพื้นที่และสาขามีการให้บริการแก่ประชาชนที่ดีแล้ว” สอดคล้องกับความคิดเห็นของ **นางบังอร** ให้สัมภาษณ์ว่า “โดยภาพรวมเห็นว่ามีบริการที่ดีทั้งสำนักงานสรรพากรพื้นที่และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา”

นางสิริรัตน์ฯ ยังได้ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมรายละเอียดอีกในเรื่องอุปกรณ์ เครื่องมือ และวิธีการให้บริการ ดังคำสัมภาษณ์ว่า

“คิดว่ามีเครื่องมือเครื่องใช้ทันสมัย มีการใช้ระบบคิว มีการให้บริการรวดเร็ว มีการให้คำแนะนำดี และมีน้ำดื่มบริการดี”

นายสุเมธฯ ยังได้ยกตัวอย่างการบริการที่ดีว่า มีการจัดหาแว่นตาให้ผู้สูงอายุอีกด้วย ดังคำสัมภาษณ์ว่า

“คิดว่าสำนักงานมีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยดี และมีบริการแว่นสายตาฟรีแก่ผู้ที่ไม่ได้พกแว่นมา”

ขณะที่ **นายบุญเติมฯ** เห็นว่ามีการให้บริการดี แต่มีจำนวนพนักงานมากเกินไป ดังคำสัมภาษณ์ว่า

“ทั้งสำนักงานสรรพากรพื้นที่และสาขามีการให้บริการดี สถานที่เป็นระเบียบเรียบร้อยดี แต่สำนักงานสรรพากรพื้นที่มีเจ้าหน้าที่หนาแน่นเกินไป”

ส่วน **นายฉลาดฯ** กลับมีความคิดเห็นตรงข้ามว่าสำนักงานสรรพากรพื้นที่มีสถานที่คับแคบ การจัดวางเอกสารไม่เรียบร้อย อุณหภูมิเย็นเกินไป ดังคำสัมภาษณ์ว่า

“รู้สึกว่าการจัดวางเอกสารไม่เรียบร้อย อุณหภูมิเย็นเกินไป การจัดเรียงเอกสารไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย และเปิดแอร์เย็นเกินไป ส่วนสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาไม่ค่อยมีปัญหาเพราะมีคนน้อย”

ตัวแปรต้นที่ 7 : บทลงโทษตามกฎหมายภาษีอากรมีความคิดเห็นสองขั้ว

โทษคือ ผลร้ายที่ใช้ตอบแทนการกระทำผิด ตอบแทนการเสียประโยชน์ทางสังคม เพื่อให้สังคมเกิดความสงบสุข เป็นการตอบโต้การกระทำผิดซึ่งเป็นทัณฑ์กรรม หรือผลแห่งความรับผิดชอบที่ต้องรับซึ่งรัฐลงแก่ผู้กระทำผิด

จากคำถามว่า “ท่านคิดว่าบทลงโทษฐานเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากรตามมาตรา 37 และ 37 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากรในปัจจุบันซึ่งมีโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองแสนบาท และโทษปรับไม่เกินห้าพันบาทหรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?” กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความเห็นว่า บทลงโทษไม่มีความเหมาะสม ดังคำสัมภาษณ์ของ **นางสิริรัตน์ฯ** ให้สัมภาษณ์ว่า “คิดว่าบทลงโทษดังกล่าวไม่ควรจะใช้กับประชาชน เพราะส่วนใหญ่มีรายได้น้อย ไม่มีเจตนาหลบเลี่ยงภาษี” สอดคล้องกับความคิดเห็นของ **นายฉลาดฯ** ให้สัมภาษณ์ว่า “คิดว่าบทลงโทษหนักเกินไปสำหรับประชาชนที่ไม่มีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษี”

ในเรื่องโทษนั้นก็คิดว่ามีความรุนแรงมากเกินไป ดังคำสัมภาษณ์ของ **นายณัฐพลา** ให้สัมภาษณ์ว่า “คิดว่าอัตราโทษหนักเกินไป ไม่สร้างความสมัครใจในการชำระภาษี”

ในขณะที่ **นายสุเมธา** เห็นว่าไม่ควรมีโทษจำคุก แคปรับเพียงอย่างเดียวก็เพียงพอ ดังคำสัมภาษณ์ว่า “คิดว่าเป็นบทลงโทษที่ไม่มีความรุนแรงเท่าไร แต่ไม่ควรมีโทษจำคุก มีโทษปรับอย่างเดียวก็น่าจะเพียงพอสำหรับผู้ที่ไม่เจตนาหลีกเลี่ยงภาษี”

นายรัตนชัย ยังเสนออีกว่าควรไปพิจารณาที่เหตุของการไม่เสียภาษี ผู้เสียภาษีไม่ใช่คนโกง ดังคำให้สัมภาษณ์ว่า “คิดว่าบทลงโทษดังกล่าวไม่เหมาะจะนำมาใช้กับผู้เสียภาษี เพราะไม่ใช่คนโกงที่ไปฆ่าคนตาย ภาษีเก็บจากค่าแรงงานของคนที่ทำ ต้องดูว่าที่เขาไม่จ่ายภาษีเพราะอะไร ก่อนที่จะลงโทษ คิดหนักๆเหมาะสำหรับพวกคนโกง แต่ผู้เสียภาษีไม่ใช่คนโกงควรหาวิธีทำให้ดีกว่านี้”

นายธาดิธา ยังได้เสนอว่า กรมสรรพากรควรแจ้งให้ประชาชนรับทราบเกี่ยวกับโทษของการหลีกเลี่ยงการเสียภาษี ที่ทำผิดกฎหมายเพราะไม่รู้มากกว่ามีเจตนา ดังคำให้สัมภาษณ์ว่า “คิดว่าต้องดูที่เหตุผลว่าผู้เสียภาษีหลีกเลี่ยงเพราะอะไร ไม่ทราบข้อเท็จจริงหรือไม่ เช่น กรณีถูกภาษีย้อนหลังหลายๆปี เมื่อรวมค่าปรับและเงินเพิ่มเข้าไปก็จะกลายเป็นทวีคูณ ทำไมสรรพากรไม่แจ้งผู้เสียภาษีปีต่อปีเพื่อให้ผู้เสียภาษีสามารถหาหลักฐานมายืนยันได้ ตนคิดว่าส่วนใหญ่แล้วผู้เสียภาษีไม่มีเจตนาหลีกเลี่ยง แต่เกิดจากความไม่รู้มากกว่า”

ส่วนความคิดเห็นอีกขั้วหนึ่งกลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมแล้ว ดังคำสัมภาษณ์ของ **นางบังอร** ว่า “คิดว่าบทลงโทษมีความเหมาะสมแล้ว” สอดคล้องกับความคิดเห็นของ **นายบุญเติม** ที่ให้สัมภาษณ์ว่า “คิดว่าทางรัฐได้กำหนดโทษไว้เหมาะสมแล้วสำหรับคนที่ไม่ชำระภาษีให้ทางรัฐ”

และความคิดเห็นของ **นางสาวรัศมี** ซึ่งให้สัมภาษณ์ว่า “คิดว่ามีความเหมาะสมแล้ว แต่ต้องพิจารณาตามเจตนาเป็นรายๆไป”

นอกจากตัวแปรต้นทั้งเจ็ดตัวแปรแล้ว ผู้ศึกษายังได้สัมภาษณ์ผู้ค้างภาษีอากรทั้งสิ้นสิบรายในประเด็นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างตามระเบียบกรมสรรพากรว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 รวมทั้งความสามารถในการจัดหาหลักประกันการผ่อนชำระด้วย เพื่อให้ผลการศึกษาวิจัยเป็นไปโดยสมบูรณ์ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ ซึ่งปรากฏผลการสัมภาษณ์ดังนี้

จากคำถามว่า “ท่านทราบหรือไม่ว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ท่านค้างชำระอยู่ขณะนี้สามารถผ่อนชำระเป็นงวดๆได้โดยไม่จำเป็นต้องชำระด้วยเงินเป็นจำนวนมากเพื่อให้หมดสิ้นในครั้งเดียว?”

ปรากฏว่ามีทั้งทราบและไม่ทราบเกี่ยวกับเรื่องนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ทราบ เช่น **นายสุเมธา** ให้สัมภาษณ์ว่า “ทราบว่าสามารถผ่อนชำระได้โดยแบ่งเป็น 3งวด” และ **นางบังอร** ให้สัมภาษณ์ว่า “ไม่ทราบว่าสามารถผ่อนชำระได้”

นางสิริรัตน์ ยังให้สัมภาษณ์ว่าทราบ โดยเฉพาะถ้ามียอดภาษีจำนวนมาก ดังคำสัมภาษณ์ “ทราบว่าสามารถผ่อนชำระได้ในกรณีที่เงินภาษีเป็นจำนวนมาก สามารถผ่อนชำระได้ 3 งวด” ดังคำสัมภาษณ์ของ **นายณัฐพล** ที่ให้สัมภาษณ์ว่า “ทราบว่ามีการแบ่งประเภทแบ่งชำระได้ และลดหย่อนเบี้ยปรับได้ด้วย” ในขณะที่ **นายฉลดา** ให้สัมภาษณ์ว่า “ทราบว่าสามารถผ่อนชำระได้ แต่ไม่ทราบหลักเกณฑ์รายละเอียด”

ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งบอกว่าไม่ทราบ ดังคำสัมภาษณ์ของ **นายธาดรี** ให้สัมภาษณ์ว่า “ก่อนที่จะเจ้าหน้าที่จะบอกนั้นไม่ทราบเลยว่าหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสามารถผ่อนชำระได้” สอดคล้องกับความคิดเห็นของ **นายบุญเติม** ที่ให้สัมภาษณ์ว่า “ไม่ทราบว่าสามารถผ่อนชำระได้”

นายรัตนชัย ยังให้สัมภาษณ์ว่า “ไม่รู้มาก่อนจนกระทั่งได้มาพบกับเจ้าหน้าที่”

และจากคำถามว่า “ท่านสามารถจัดหาหลักทรัพย์ เช่น เชื้อธนาคาร พันธบัตรรัฐบาล ที่ดิน หนังสือค้ำประกันของธนาคาร หรือบุคคลมาค้ำประกันการผ่อนชำระภาษีอากรค้างของท่านได้หรือไม่ เพราะเหตุใด ?” กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความคิดเห็นที่สามารถจัดหาหลักทรัพย์ เช่น เชื้อธนาคาร พันธบัตรรัฐบาล ที่ดิน หนังสือค้ำประกันของธนาคาร หรือบุคคลมาค้ำประกันการผ่อนชำระภาษีอากรค้างของตนได้ ดังเช่น **นางบังอร** ให้สัมภาษณ์ว่า “สามารถหาเชื้อธนาคารและบุคคลค้ำประกันได้ แต่ที่ดินไม่สามารถหาได้เพราะติดจำนองธนาคาร” **นายธาดรี** ให้สัมภาษณ์ว่า “สามารถจัดหาบุคคลมาค้ำประกันได้ ส่วนหลักทรัพย์อื่นนั้นไม่มี” **นายสุเมธา** ให้สัมภาษณ์ว่า “สามารถหาที่ดินหรือรถยนต์มาเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันได้” **นางสิริรัตน์** ให้สัมภาษณ์ว่า “สามารถหาบ้านและที่ดินมาเป็นหลักประกันได้ เพราะไม่ติดจำนอง” **นายบุญเติม** ให้สัมภาษณ์ว่า “เชื้อธนาคารและที่ดินไม่มี แต่สามารถหาข้าราชการมาค้ำประกันการผ่อนชำระได้”

ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งไม่สามารถหาหลักทรัพย์มาค้ำประกันได้ เช่น **นายณัฐพล** ให้สัมภาษณ์ว่า “หาหลักทรัพย์ค้ำประกันไม่ได้” **นายฉลดา** ให้สัมภาษณ์ว่า “ไม่สามารถหาหลักทรัพย์ได้ เพราะไม่มีทรัพย์สินเป็นของตนเอง”

ส่วน **นางสาวรัศมี** ให้สัมภาษณ์ว่า “ไม่สามารถจัดหาได้เลย อย่างที่ดินก็ไม่มี ส่วนบุคคลค้ำประกันก็ไม่มีใครมาค้ำประกันให้ และหนังสือค้ำประกันของธนาคารถ้าข้าพเจ้ามีเงินไปฝากธนาคารสุ้อามาชำระให้สรรพากรเลยไม่ดีกว่าหรือ ส่วนใช้เชื้อผ่อนชำระ 6 งวดก็ไม่ไหวเพราะหนี้ภาษีมีจำนวนมาก”

4.2 ผลการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สรรพากร

การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สรรพากรผู้ปฏิบัติงานด้านการเร่งรัดและจัดเก็บภาษีอากรในระดับอำเภอ(สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา) ระดับจังหวัด(สำนักงานสรรพากรพื้นที่) และระดับภูมิภาค(สำนักงานสรรพากรภาค)นั้น ไม่อาจใช้คำถามสัมภาษณ์ชุดเดียวกับการสัมภาษณ์ประชาชนผู้ค้างชำระภาษีอากรได้ เนื่องจากสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานซึ่งย่อมมีทัศนคติและมุมมองที่แตกต่างไปจากผู้ค้างภาษีอากร อย่างไรก็ตามชุดคำถามสัมภาษณ์ดังกล่าวได้ออกแบบให้มีความสอดคล้องและเกื้อหนุนกับตัวแปรต้นที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ให้มากที่สุด โดยเจ้าหน้าที่สรรพากรที่ผู้ศึกษาทำการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยบุคคลจำนวน 5 คน ดังต่อไปนี้

(1) **นายรณกาล สาครสิทธิศักดิ์** อายุ 45 ปี ภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ 88/4 หมู่ที่ 6 ตำบลนครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ประกอบอาชีพรับราชการ ตำแหน่งเจ้าพนักงานสรรพากรชำนาญงาน สถานที่ทำงาน สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมืองนครปฐม เลขที่ 67 ถนนเทศบาล ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2559

(2) **นางสาวยลดา ธนธารกุล** อายุ 44 ปี ภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ 52/1 หมู่ที่ 7 ตำบลกำแพงแสน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ประกอบอาชีพรับราชการ ตำแหน่งเจ้าพนักงานสรรพากรชำนาญงาน สถานที่ทำงาน สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขากำแพงแสน ที่ตั้งที่ว่าการอำเภอกำแพงแสน หมู่ที่ 7 ถนนมาลัยแมน ตำบลทุ่งกระพังโหม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2559

(3) **นางสาวพัชราภรณ์ สุโกทัย** อายุ 45 ปี ภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ 77/1 หมู่ที่ 6 ตำบลนครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ประกอบอาชีพรับราชการ ตำแหน่งนิติกรชำนาญการ สถานที่ทำงาน สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ที่ตั้ง 71 ถนนเทศบาล ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2559

(4) **นางสาวนงนุช ธัญลักษณ์เดโช** อายุ 41 ปี ภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ 5/2 หมู่ที่ 9 ตำบลหนองสูงเหนือ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ประกอบอาชีพรับราชการ ตำแหน่งนิติกรชำนาญการ สถานที่ทำงาน สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ที่ตั้ง 71 ถนนเทศบาล ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2559

(5) **นายจงเกียรติ เกื้อสุข** อายุ 45 ปี ภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ 68/48 ถนนเพชรเกษม ตำบลพระประโทน อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ประกอบอาชีพรับราชการ ตำแหน่งนิติกรชำนาญการ สถานที่ทำงาน สำนักงานสรรพากรภาค 6 ที่ตั้ง 53 ถนนเทศบาล ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2559

ประเด็นศึกษาที่ 1 : สถานการณ์เกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างในอนาคต

เป็นไปได้ยากขึ้น เนื่องจากมีปัจจัยทั้งภายนอกและภายใน

จากคำถามว่า “ปัจจุบันสถานการณ์เกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างเป็นอย่างไร เป็นไปตามประมาณการที่กำหนดไว้หรือไม่ และมีแนวโน้มอย่างไรในอนาคต ?” หากดูแนวโน้มแล้ว จะเร่งรัดได้ยากขึ้น เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและผู้เสียภาษีขาดสภาพคล่อง ดังเช่นคำสัมภาษณ์ของ **นายธนากร** ให้สัมภาษณ์ว่า “เป็นไปตามระเบียบงานเร่งรัดฯ และได้ตามประมาณการ การเร่งรัดในอนาคตมีแนวโน้มที่จะเร่งรัดได้ยากขึ้นเนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจและสภาพคล่องของผู้เสียภาษีจะทำให้หนี้ค้างเพิ่มมากขึ้น” สอดคล้องกับความคิดเห็นของ **นางสาวพัชราภรณ์** ซึ่งให้สัมภาษณ์ว่า

“เร่งรัดได้ยากขึ้นเพราะสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันขาดสภาพคล่อง ค่าครองชีพแพงขึ้น ในขณะที่รายได้คงที่หรือรายได้เพิ่มขึ้นจำนวนน้อย ผู้เสียภาษีส่วนใหญ่ขาดจิตสำนึกในการเสียภาษี แต่ที่เสียภาษีเพราะเป็นเรื่องที่ถูกบังคับให้เสียโดยผลของกฎหมายมากกว่า มิได้ยินดีที่จะเสีย จึงไม่ได้ใส่ใจกับหนี้ภาษีอากรค้างที่ค้างชำระอยู่ และหากยังเป็นเช่นนี้ในอนาคตก็คงเป็นเช่นเดียวกัน หากไม่สามารถปลูกจิตสำนึกให้ผู้เสียภาษีได้”

นางสาวนงนุช ยังได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ผลการเร่งรัดต่ำกว่าประมาณการเนื่องจากประมาณการค่อนข้างตั้งไว้สูง ดังคำให้สัมภาษณ์ว่า

“ปัจจุบันสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ราคาสินค้าแพงขึ้น แต่รายได้เท่าเดิม ทำให้การเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค่อนข้างยาก ผู้เสียภาษีขาดสภาพคล่องทางการเงินไม่สามารถหาเงินมาชำระภาษีอากรค้างให้เสร็จสิ้นโดยเร็วได้ ผลการเร่งรัดต่ำกว่าประมาณการเนื่องจากประมาณการค่อนข้างตั้งไว้สูง แนวโน้มการจัดเก็บภาษีลดลง รายได้ภาษีอากรจะลดลงจากการเพิ่มค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา”

ในขณะที่ **นายจงเกียรติ** ให้ความคิดเห็นว่า หนี้ภาษีไม่ได้เกิดจากปัจจัยแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ แต่เกิดจากปัจจัยภายในผู้เสียภาษีที่มีเจตนาไม่เสียภาษีให้ถูกต้อง ดังคำให้สัมภาษณ์ว่า

“หนี้ภาษีอากรเกิดขึ้นจากปัจจัยต่างๆคือ เกิดจากประชาชนไม่เข้าใจกฎหมายภาษีอากร เจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากร และฉ้อโกงภาษีอากร ปัจจุบันการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรเป็นไปตามประมาณการ สำหรับอนาคตนั้นแนวโน้มว่าหนี้ค้างภาษีอากรเพิ่มขึ้นทุกปี แต่ทางกรมสรรพากรน่าจะเก็บได้ตามประมาณการ”

ประเด็นศึกษาที่ 2 : นโยบายหรือมาตรการในการแก้ไขปัญหาการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้าง จะต้องใช้กลไกการติดต่อสื่อสารผ่านช่องทางต่างๆ

จากคำถามว่า “กรมสรรพากรและหน่วยงานของท่านมีนโยบายหรือมาตรการใดในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้าง ?” กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าจะต้องใช้กลไกการ

ติดต่อสื่อสารผ่านช่องทางต่างๆ เช่น การประชาสัมพันธ์ ดึงคำสัมภาษณ์ของ นายธนากร ให้สัมภาษณ์ว่า “ต้องประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจให้ผู้เสียภาษีได้ทราบถึงข้อกำหนดและระเบียบเร่งรัด” ในขณะที่ นางสาวลดา ยังเสริมว่าจะต้องใช้ช่องทางอื่นๆด้วย ดึงคำให้สัมภาษณ์ว่า “ติดตามทวงหนี้โดยการโทรศัพท์ตามและออกหนังสือเตือน ต้องทำความเข้าใจกับผู้เสียภาษีให้เข้าใจข้อกำหนด”

นายจกเกียรติ เสนอให้มีการกำกับดูแลการบันทึกขั้นตอนภาษีอากรค้างในการเร่งรัดระบบ DMS ดึงคำสัมภาษณ์ว่า

“ใช้แผนงานการบริหารหนี้ภาษีอากรตามตัวชี้วัดโดยควบคุมให้มีการปฏิบัติงานตามตัวชี้วัดทุกตัวชี้วัด และกำกับดูแลการบันทึกขั้นตอนภาษีอากรค้างในการเร่งรัดระบบ DMS เพื่อให้ขั้นตอนการเร่งรัดเป็นปัจจุบัน เนื่องจากระบบ DMS เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามหนี้ค้างของกรมสรรพากร”

ประเด็นศึกษาที่ 3 : สาเหตุที่ทำให้ประชาชนค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเนื่องจากค่าครองชีพและการไม่รู้ข้อกำหนดภาษีอากร

จากคำถามว่า “ท่านคิดว่าปัจจัยใดเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา?” ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาเรื่องค่าครองชีพและการไม่รู้ข้อกำหนดภาษีอากรเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ประชาชนในเขตพื้นที่ค้างชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เช่น นายธนากร ให้สัมภาษณ์ว่า “สภาวะทางเศรษฐกิจ ค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้นไม่สมดุลกับรายได้” ส่วน นางสาวลดา ให้สัมภาษณ์ว่า “ไม่มีเงิน ไม่ทราบข้อกำหนดที่แท้จริง ไม่สนใจ ใส่ใจ และเพิกเฉย” สอดคล้องกับ นางสาวนงนุช ให้สัมภาษณ์ว่า “ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีอากร”

ส่วนสาเหตุรองลงมาคือ ความไม่สนใจและเพิกเฉยของผู้เสียภาษี รวมทั้งกรณีที่หน่วยงานซึ่งจ่ายเงินได้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายน้อยเกินไป ดังที่นายจกเกียรติให้สัมภาษณ์ว่า

“มีการหักภาษี ณ ที่จ่ายน้อยเกินไป เมื่อคำนวณภาษีในตอนปลายปีภาษีที่ต้องชำระปริมาณสูง ไม่มีความสามารถในการชำระภาษีครั้งเดียวหมดได้ จึงตั้งค้าง บ.ช.35มากขึ้น และกรมสรรพากรมีนโยบายในการแบ่งเบาภาระการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา 64 ให้ผ่อนชำระได้ 3 งวดโดยไม่มีเงินเพิ่ม(ดอกเบี้ย) จึงตั้งค้าง บ.ช.35 มากขึ้น”

ประเด็นศึกษาที่ 4 : สาเหตุที่ทำให้ประชาชนไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 เพราะไม่สามารถจัดหาหลักประกันการผ่อนชำระตามที่ระเบียบกำหนดไว้ได้ และอีกประการหนึ่งคือ ไม่มั่นใจว่าจะมีกำลังผ่อนชำระหนี้ให้หมดสิ้นไป

จากคำถามว่า “ท่านคิดว่าปัจจัยใดเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.

2545 ?” ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่า สาเหตุที่ทำให้ประชาชนในพื้นที่ไม่ใช่สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ. 2545 เกิดจากประชาชนไม่สามารถจัดหาหลักประกันการผ่อนชำระตามที่ระเบียบกำหนดไว้ได้ และอีกประการหนึ่งคือ ไม่มั่นใจว่าจะมีกำลังผ่อนชำระหนี้ให้หมดสิ้นไปได้เนื่องจากต้องผ่อนชำระทุกเดือนให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาอันสั้นดังคำสัมภาษณ์ของ **นางสาวพัชราภรณ์** ให้สัมภาษณ์ว่า “ไม่สามารถจัดหาหลักประกันตามระเบียบฯได้ และไม่แน่ใจว่าจะผ่อนชำระให้ได้ทุกงวดในจำนวนเท่าๆกัน” สอดคล้องกับ **นางสาวนงนุช** ให้สัมภาษณ์ว่า “ไม่สามารถจัดหาหลักทรัพย์มาค้ำประกันตามระเบียบฯได้ และจำนวนงวดน้อยเกินไปไม่สามารถหาเงินมาชำระรายเดือนได้”

และผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นส่วนน้อยเห็นว่า เนื่องจากเป็นภาระของผู้เสียภาษีที่จะต้องไปผ่อนชำระภาษีอากรหลายๆ งวดประกอบกับผู้เสียภาษีไม่ยอมเสียดอกเบี้ย(เงินเพิ่ม) ไม่ยอมเสียเวลาและไม่เข้าใจข้อกำหนด เช่น **นางสาวยลดา** ให้สัมภาษณ์ว่า “ไม่ยอมเสียดอกเบี้ย ไม่ยอมเสียเวลา ไม่เข้าใจข้อกำหนด”

นายจงเกียรติ ให้สัมภาษณ์ว่า ผู้ค้ำฯไม่สมัครใจเข้าสู่ระบบการผ่อนชำระ ไม่ต้องการที่จะผูกพันเพราะหากผิดเงื่อนไขก็จะถูกดำเนินคดีหรือบังคับเอากับหลักประกัน ดังคำสัมภาษณ์ “มักจะหาหลักประกันการผ่อนชำระภาษีอากรตามระเบียบไม่ได้ เช่น หนังสือค้ำประกันของธนาคาร ที่ดิน หรือบุคคล จึงไม่สามารถใช้สิทธิการผ่อนตามระเบียบการผ่อนชำระได้ นอกจากนี้ผู้ค้ำฯไม่สมัครใจเข้าสู่ระบบการผ่อนชำระ ไม่ต้องการที่จะผูกพันเพราะหากผิดเงื่อนไขก็จะถูกดำเนินคดีหรือบังคับเอากับหลักประกัน อีกประการหนึ่งเพราะว่าผู้ค้ำฯใช้สิทธิการผ่อนชำระ 3 งวดตามมาตรา 64 ซึ่งไม่ต้องยื่นหลักทรัพย์ในการค้ำประกันการผ่อน”

ประเด็นศึกษาที่ 5 : โครงสร้างภาษีอากรมีความเป็นธรรม

จากคำถาม “ท่านคิดว่ากฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่กำหนดให้บุคคลที่มีรายได้มากต้องเสียภาษีมากขึ้นตามสัดส่วน และบุคคลที่มีรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อยลงตามสัดส่วนหรือไม่ต้องเสียภาษีเลยนั้นยุติธรรมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?” ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกรายมีความเห็นตรงกันว่า โครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประมวลรัษฎากรในปัจจุบันซึ่งคำนวณภาษีตามอัตราก้าวหน้าโดยผู้มีรายได้มากต้องเสียภาษีมากขึ้นตามสัดส่วน และผู้มีรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อยลงตามสัดส่วนหรือไม่ต้องเสียภาษีเลยนั้นมีความเป็นธรรมแล้ว เช่น **นายจงเกียรติ** ให้สัมภาษณ์ว่า

“มีความยุติธรรมเพราะภาษีอัตราก้าวหน้าเสียภาษีที่มีอัตราสูงขึ้นเมื่อรายได้หรือรายจ่าย ซึ่งเป็นฐานในการจัดเก็บเพิ่มขึ้น ชนิดของภาษีที่มีการเรียกเก็บในอัตราก้าวหน้า เช่น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการกระจายรายได้เท่าเทียมกันมากขึ้นหลังการเรียกเก็บภาษีแล้ว”

สอดคล้องกับความคิดเห็นของ **นางสาวพัชราภรณ์** ให้สัมภาษณ์ว่า “ยุติธรรม เพราะเป็นไปตามความชอบธรรมในสัดส่วนของรายได้ หากจะให้ทุกคนไม่ว่ามีรายได้เท่าใดก็ต้องเสียเท่ากันมันก็ไม่เกิดความยุติธรรม การเสียภาษีตามสัดส่วนของรายได้ในแต่ละคนจึงยุติธรรมและถูกต้องแล้ว”

นายธนกฤต ได้ระบุสาเหตุที่ทำให้เกิดการค้างชำระโดยให้สัมภาษณ์ว่า “เป็นไปตามกฎหมายและยุติธรรม แต่มีผู้เสียภาษีและผู้ประกอบการจำนวนมากที่เพิกเฉย ไม่เข้าใจข้อกำหนด ประกอบกับเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอที่จะควบคุมเร่งรัดให้มีผู้มีรายได้มาชำระภาษีทั้งหมด”

ประเด็นศึกษาที่ 6 : สภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการชำระภาษีของประชาชน

จากคำถามว่า “ท่านคิดว่าสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการชำระภาษีอากรของประชาชนหรือไม่ อย่างไร ?” ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกรายมีความเห็นตรงกันว่า สภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจมีผลกระทบต่อศักยภาพในการชำระภาษีอากรของประชาชนโดยทำให้ค่าครองชีพของประชาชนสูงขึ้นในขณะที่รายได้ยังคงเท่าเดิมหรือลดลง ซึ่งส่งผลให้ประชาชนไม่มีเงินจะชำระภาษีอากร เช่น **นางสาวยลดา** ให้สัมภาษณ์ว่า “มีผลกระทบ เพราะถ้าเศรษฐกิจดี ผู้เสียภาษีก็จะมีเงินมาชำระภาษี แต่ถ้าเศรษฐกิจไม่ดี ผู้เสียภาษีก็ไม่มีเงินมาชำระภาษี”

สอดคล้องกับความคิดเห็นของ **นางสาวพัชราภรณ์** ให้สัมภาษณ์ว่า “มีผลกระทบที่สุด เพราะปัจจุบันเศรษฐกิจแย่งลงขาดสภาพคล่อง ปริมาณการใช้จ่ายหรือการกระจายรายได้ลดลง และข้าวของเครื่องใช้ในการอุปโภคบริโภคแพงเพิ่มขึ้น เป็นปัจจัยที่ทำให้ศักยภาพในการชำระค่าภาษีอากรค้างลดลง” และสอดคล้องกับ **นางสาวนงนุช** ให้สัมภาษณ์ว่า “ส่งผลกระทบมากเลย เพราะความผันผวนทางเศรษฐกิจทำให้ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคแพงขึ้น รายได้เท่าเดิมแต่ต้องจ่ายมากขึ้น ทำให้ประชาชนต้องจ่ายรายจ่ายในส่วนที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตก่อนการชำระภาษีอยู่แล้ว”

ประเด็นศึกษาที่ 7 : บทลงโทษตามประมวลรัษฎากรช่วยป้องปรามการหลบเลี่ยงภาษีอากรและควรมีการดำเนินการบังคับอย่างจริงจัง

จากคำถามว่า “ท่านคิดว่าบทลงโทษฐานเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากรตามมาตรา 37 และ 37 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากรในปัจจุบันซึ่งมีโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองแสนบาท และโทษปรับไม่เกินห้าพันบาทหรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับนั้นมีความเหมาะสมในการที่จะช่วยป้องปรามการหลบเลี่ยงภาษีหรือไม่ เพราะเหตุใด ?” ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกรายมีความเห็นตรงกันว่า บทลงโทษตามประมวลรัษฎากรช่วยป้องปรามการหลบเลี่ยงภาษีอากรได้เช่น **นายธนกฤต** ให้สัมภาษณ์ว่า “เหมาะสม แต่กฎหมายทุกตัวมีช่องโหว่ให้กับผู้ที่รู้กฎหมายจริงหาทางหลีกเลี่ยง” สอดคล้องกับ **นางสาวนงนุช** ให้สัมภาษณ์ว่า “มีความเหมาะสมในการที่จะช่วยป้องปรามการหลบเลี่ยงภาษีเพราะเป็นอัตราโทษที่เหมาะสมดีแล้ว แต่คนส่วนใหญ่ไม่ค่อยทราบว่าการไม่เสีย

ภาษีอากรมีโทษทางอาญาด้วย และโทษเท่าไร จึงไม่ค่อยเกรงกลัวเท่าใดนัก”

โดยมีบางรายเสริมว่าจะต้องมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังด้วยจึงจะบรรลุผล เช่น **นางสาวลดา** ให้สัมภาษณ์ว่า “ช่วยได้ แต่การบังคับใช้กฎหมายไม่เข้มข้น ยังมีช่องโหว่ก็คือ บางกรณีก็แล้วแต่ดุลยพินิจของเจ้าพนักงาน จึงทำให้ผู้เสียภาษีไม่กลัวกฎหมาย บางครั้งก็ใช้ระบบอุปถัมภ์ให้เงินได้ไต่ะ”

นายจงเกียรติ ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า เจ้าหน้าที่พยายามหลีกเลี่ยงการดำเนินคดีอาญาเพราะเห็นว่าเสียเวลาและต้องไปขึ้นศาล และขาดความรู้ความเข้าใจในการที่จะทำสำนวนคดีอาญา ดังคำสัมภาษณ์ว่า “โทษดังกล่าวมีความเหมาะสมแล้ว เนื่องจากการลงโทษเพื่อป้องกันและปราบปรามให้เกิดความเกรงกลัวมิให้มีการกระทำความผิดถ้ามีการบังคับใช้กันอย่างจริงจัง ซึ่งปัจจุบันเจ้าหน้าที่พยายามหลีกเลี่ยงการดำเนินคดีอาญาเพราะเห็นว่าเสียเวลาและต้องไปขึ้นศาล และขาดความรู้ความเข้าใจในการที่จะทำสำนวนคดีอาญา”

4.3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากผลการสัมภาษณ์ประชาชนผู้ค้างชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 จำนวน 10 ราย แบ่งเป็นอำเภอเมืองนครปฐมจำนวน 2 ราย อำเภอกำแพงแสนจำนวน 4 ราย อำเภอดอนตูมจำนวน 2 ราย อำเภอบางเลนจำนวน 1 ราย และอำเภอนครชัยศรีจำนวน 1 ราย พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการค้างชำระหนี้ภาษีอากรของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรของประชาชนในพื้นที่, ปัจจัยด้านผลของสภาวะทางเศรษฐกิจที่กระทบต่อศักยภาพในการชำระภาษีอากรของประชาชนในพื้นที่ และปัจจัยด้านความเหมาะสมของบทลงโทษตามกฎหมายภาษีอากร

ในปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรของประชาชนในพื้นที่ปรากฏว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ไม่ทราบหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มนี้เป็นผู้ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย และเกษตรกรรม ซึ่งได้รับคำชี้แจงจากผู้ให้สัมภาษณ์ว่า ต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการติดต่อธุรกิจหรือทำงาน จึงไม่มีเวลาจะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากร และแม้ว่ากรมสรรพากรจะได้เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรทางระบบอินเทอร์เน็ต แต่การเข้าไปเรียนรู้ด้วยตนเองนั้นเป็นไปได้ยากเนื่องจากกฎหมายภาษีอากรมีความสลับซับซ้อนยากที่จะทำความเข้าใจ จึงทำให้ไม่ทราบหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจนกระทั่งต้องค้างชำระหนี้ภาษิดังกล่าว

สำหรับปัจจัยด้านผลของสภาวะทางเศรษฐกิจต่อศักยภาพในการชำระภาษีอากรของประชาชนในพื้นที่นั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่าภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอยเช่นในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระภาษีอากรของตนเป็นอย่างมาก เนื่องจากปัจจุบันค่าครองชีพ

สูงขึ้นแต่รายได้เท่าเดิมหรือลดลง ซึ่งตนจำเป็นต้องนำเงินไปใช้จ่ายภายในครอบครัวและชำระหนี้สินอื่นเพื่อความอยู่รอดก่อน เช่น ผ่อนบ้าน ผ่อนรถยนต์ และจ่ายค่าเล่าเรียนบุตร เป็นต้น จึงไม่มีเงินเหลือพอที่จะชำระภาษีอากร ประกอบกับหนี้ภาษีอากรที่เจ้าพนักงานประเมินให้ชำระเพิ่มเติมส่วนใหญ่มักจะเป็นการประเมินย้อนหลังหลายปี ซึ่งนอกจากจะเป็นเงินภาษีจำนวนมากแล้วยังจะต้องเสียดอกเบี้ย(เงินเพิ่ม)เป็นจำนวนมากอีกด้วย จึงทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ภาษีอากรได้

ส่วนปัจจัยด้านความเหมาะสมของบทลงโทษตามกฎหมายภาษีอากรนั้นผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า บทลงโทษตามประมวลรัษฎากรหนักเกินไปไม่เหมาะสมจะนำมาใช้กับประชาชนผู้เสียภาษี โดยมีเหตุผลว่าผู้เสียภาษีส่วนใหญ่ไม่มีเจตนาจะหลบเลี่ยงภาษี แต่การที่ไม่ได้เสียภาษีให้ถูกต้องนั้นเกิดจากความไม่รู้กฎหมาย การที่กฎหมายกำหนดโทษไว้สูงเกินไปทำให้ประชาชนที่ไม่ได้เสียภาษีโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ต้องหลบหนีจากการติดตามเร่งรัดของเจ้าหน้าที่และไม่สามารถใช้ชีวิตโดยปกติสุขได้ ทำให้ไม่เกิดความสมัครใจในการเสียภาษี

สำหรับปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ไม่ใช่สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 นั้น สรุปลงจากการสัมภาษณ์ได้ว่ากึ่งหนึ่งเกิดจากสาเหตุที่ประชาชนไม่รู้ว่ากรมสรรพากรมีระเบียบให้ผ่อนชำระภาษีอากรได้ ส่วนอีกกึ่งหนึ่งรู้ว่าระเบียบให้ผ่อนชำระได้แต่ไม่ได้ใช้สิทธิขอผ่อนชำระเนื่องจากภาวะความถดถอยทางเศรษฐกิจทำให้ประชาชนขาดเงินหมุนเวียนไม่เพียงพอจะผ่อนชำระภาษีอากรค้างได้

ส่วนปัจจัยอื่นๆคือ ความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากรของประชาชนในพื้นที่, ความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากร, ประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีอากร และคุณภาพการให้บริการของหน่วยจัดเก็บภาษีอากร จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ปรากฏว่าไม่มีอิทธิพลต่อการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ดังนี้

ความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากรของประชาชนในพื้นที่ ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกรายมีความเห็นตรงกันว่า การเสียภาษีอากรเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทย แม้จะให้เหตุผลที่แตกต่างกันไปเช่น เพื่อนำเงินภาษีอากรไปพัฒนาประเทศ, เป็นหน้าที่ตามกฎหมาย, เป็นการทดแทนบุญคุณแผ่นดิน หรือเป็นหน้าที่สืบทอดกันมา เป็นต้น

ความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากร ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปัจจุบันที่คำนวณตามอัตราก้าวหน้ามีความเป็นธรรมแล้ว โดยให้เหตุผลว่า ผู้ใดมีรายได้มากก็ควรเสียภาษีมาก และผู้ใดมีรายได้น้อยก็ควรเสียภาษีน้อยหรือไม่ต้องเสียภาษีเลย

ประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีอากร ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่สรรพากรประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ)และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีความรู้ความสามารถในหน้าที่การงาน ขยันขันแข็ง ให้คำแนะนำและให้บริการที่ดี รวมทั้งมีความซื่อสัตย์สุจริต

คุณภาพการให้บริการของหน่วยจัดเก็บภาษีอากร ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีการให้บริการที่ดีแล้ว

ในอีกด้านหนึ่งจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สรรพากรซึ่งปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างในระดับต่างๆ รวม 3 ระดับได้แก่ เจ้าหน้าที่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 จำนวน 2 ราย เจ้าหน้าที่รับชำระภาษีอากรประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมืองนครปฐมและสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขากำแพงแสนจำนวน 2 ราย รวมทั้งเจ้าหน้าที่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างประจำสำนักงานสรรพากรภาค 6 จำนวน 1 รายนั้น ผลปรากฏว่าปัจจัยที่เจ้าหน้าที่เหล่านั้นเห็นว่ามีอิทธิพลต่อการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ได้แก่ ปัจจัยด้านการไม่รู้ข้อกำหนดภาษีอากรของประชาชน และปัจจัยด้านสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจซึ่งส่งผลกระทบทำให้ประชาชนมีศักยภาพในการชำระภาษีอากรน้อยลง ส่วนสาเหตุรองลงมาคือความไม่สนใจ และเพิกเฉยของผู้เสียภาษี รวมทั้งกรณีที่หน่วยงานซึ่งจ่ายเงินได้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายน้อยเกินไปทำให้ผู้เสียภาษีต้องชำระภาษีเพิ่มเติมในภายหลังเป็นเงินจำนวนมากด้วย

ส่วนปัจจัยอื่นๆคือ ความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากร และความเหมาะสมของบทลงโทษตามกฎหมายภาษีอากร จากข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าไม่มีอิทธิพลต่อการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ดังนี้

ความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากร ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกรายมีความเห็นตรงกันว่าโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประมวลรัษฎากรในปัจจุบันซึ่งคำนวณภาษีตามอัตราก้าวหน้าโดยผู้มีรายได้มากต้องเสียภาษีมากขึ้นตามสัดส่วน และผู้มีรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อยลงตามสัดส่วนหรือไม่ต้องเสียภาษีเลยนั้นมีความเป็นธรรมแล้ว

ความเหมาะสมของบทลงโทษตามกฎหมายภาษีอากร ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกรายมีความเห็นตรงกันว่า บทลงโทษตามประมวลรัษฎากรมีความเหมาะสมในการช่วยป้องปรามการหลบเลี่ยงภาษีอากรได้

เมื่อนำผลการสัมภาษณ์ประชากรที่ศึกษาทั้งสองกลุ่มมาพิจารณาเปรียบเทียบกันจะเห็นว่า ทั้งกลุ่มผู้ค้างภาษีอากรและกลุ่มเจ้าหน้าที่สรรพากรมีความเห็นตรงกันว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ

ค่างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 คือ ปัจจัยด้านการไม่รู้ข้อมูลกฎหมายภาษีอากรของประชาชนและปัจจัยด้านสถานะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจซึ่งส่งผลกระทบต่อทำให้ประชาชนมีศักยภาพในการชำระภาษีอากรน้อยลง แต่ที่มึความเห็นไม่ตรงกันคือ ปัจจัยด้านความเหมาะสมของบทลงโทษตามกฎหมายภาษีอากรซึ่งกลุ่มผู้ค่างภาษีอากรเห็นว่ามึอัตราโทษหนักเกินไป แต่กลุ่มเจ้าหน้าที่สรรพากรเห็นว่ามีความเหมาะสมแล้ว อย่างไรก็ตามความเห็นของทั้งสองฝ่ายเกิดจากกลุ่มบุคคลที่มีสถานภาพต่างกัน โดยฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ถูกบังคับใช้กฎหมายและอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย จึงย่อมจะมีมุมมองที่แตกต่างกัน ซึ่งในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับความเห็นของกลุ่มประชาชนผู้ค่างภาษีอากรเป็นหลัก เนื่องจากเป็นการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคคลกลุ่มนี้โดยตรง ส่วนความเห็นของเจ้าหน้าที่สรรพากรนั้นก็ถือว่าเป็นข้อมูลสนับสนุนสำคัญที่จะช่วยทำให้ข้อมูลของฝ่ายผู้ค่างภาษีอากรมีความกระจ่างชัดยิ่งขึ้น

ส่วนปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค่างตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ. 2545 นั้น เจ้าหน้าที่สรรพากรส่วนใหญ่เห็นว่าเกิดจากประชาชนไม่สามารถจัดหาหลักประกันการผ่อนชำระตามที่ระเบียบกำหนดไว้ได้ และอีกประการหนึ่งคือ ไม่มั่นใจว่าจะมีกำลังผ่อนชำระหนี้ให้หมดสิ้นไปได้เนื่องจากต้องผ่อนชำระทุกเดือนให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาอันสั้น ซึ่งความเห็นประการแรกนั้นไม่สอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มผู้ค่างภาษีอากรส่วนใหญ่ที่ระบุว่าสามารถหาหลักทรัพย์มาค้ำประกันการผ่อนชำระได้ ส่วนความเห็นประการที่สองนั้นสอดคล้องกันคือ ปัญหาผลกระทบทางเศรษฐกิจทำให้ประชาชนไม่มีเงินหมุนเวียนเพื่อใช้ผ่อนชำระภาษีอากรค่างได้

4.4 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง“ปัญหาการค่างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1”นี้ ได้จัดทำขึ้นโดยใช้กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยซึ่งประกอบด้วยตัวแปรต้นจำนวน 7 ตัวแปร และตัวแปรตามจำนวน 2 ตัวแปร ดังนี้

ตัวแปรต้น

- (1) ความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากรของประชาชนในพื้นที่
- (2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรของประชาชนในพื้นที่
- (3) ความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากร
- (4) ผลของสถานะทางเศรษฐกิจต่อศักยภาพในการชำระภาษีอากรของประชาชน

ในพื้นที่

- (5) ประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีอากร
- (6) คุณภาพการให้บริการของหน่วยจัดเก็บภาษีอากร
- (7) ความเหมาะสมของบทลงโทษตามกฎหมายภาษีอากร

ตัวแปรตาม

(1) สาเหตุของปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและการไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระภาษีอากรตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 ของประชาชนในพื้นที่

(2) แนวทางในการแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และการไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระภาษีอากรตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545

ในการศึกษาวิจัยโดยจัดเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ประชาชนผู้ค้างชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 จำนวน 10 ราย แบ่งเป็นอำเภอเมืองนครปฐมจำนวน 2 ราย อำเภอกำแพงแสนจำนวน 4 ราย อำเภอดอนตูมจำนวน 2 ราย อำเภอบางเลนจำนวน 1 รายและอำเภอนครชัยศรีจำนวน 1 ราย พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่าปัจจัยที่ทำให้ตนค้างชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามี 3 ประการคือ การที่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากร, ผลของสภาวะเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจทำให้ความสามารถในการชำระภาษีอากรลดลง และบทลงโทษตามประมวลรัษฎากรได้กำหนดโทษไว้หนักเกินไปจนทำให้ผู้ค้างภาษีอากรไม่เกิดความสนใจในการชำระภาษี

โดยในเรื่องการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรนั้นปรากฏว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ไม่ทราบหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มนี้เป็นผู้ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย และเกษตรกรรม ซึ่งได้รับค่าจ้างจากผู้ให้สัมภาษณ์ว่าต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการติดต่อธุรกิจหรือทำการทำงาน จึงไม่มีเวลาจะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากร และแม้ว่ากรมสรรพากรจะได้เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรทางระบบอินเทอร์เน็ต แต่การเข้าไปเรียนรู้ด้วยตนเองนั้นเป็นไปได้ยากเนื่องจากกฎหมายภาษีอากรมีความสลับซับซ้อนยากที่จะทำความเข้าใจ จึงทำให้ไม่ทราบหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจนกระทั่งต้องค้างชำระหนี้ภาษีดังกล่าว

ส่วนในเรื่องผลของสภาวะเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจทำให้ความสามารถในการชำระภาษีอากรของประชาชนลดลงนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่าภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอยเช่นในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระภาษีอากรของตนเป็นอย่างมาก เนื่องจากปัจจุบันค่าครองชีพสูงขึ้นแต่รายได้เท่าเดิมหรือลดลง ซึ่งตนจำเป็นต้องนำเงินไปใช้จ่ายภายในครอบครัวและชำระหนี้สิน

อื่นเพื่อความอยู่รอดก่อน เช่น ผ่อนบ้าน ผ่อนรถยนต์ และจ่ายค่าเล่าเรียนบุตร เป็นต้น จึงไม่มีเงินเหลือพอที่จะชำระภาษีอากร ประกอบกับหนี้ภาษีอากรที่เจ้าพนักงานประเมินให้ชำระเพิ่มเติมส่วนใหญ่จะเป็นการประเมินย้อนหลังหลายปีซึ่งนอกจากจะเป็นเงินภาษีจำนวนมากแล้วยังจะต้องเสียดอกเบี้ย (เงินเพิ่ม) เป็นจำนวนมากอีกด้วย จึงทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ภาษีอากรได้

และในเรื่องบทลงโทษตามประมวลรัษฎากรได้กำหนดโทษไว้หนักเกินไปทำให้ผู้ค้างภาษีอากรไม่เกิดความสมัครใจในการชำระภาษีนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าบทลงโทษตามประมวลรัษฎากรกำหนดโทษไว้หนักเกินไปไม่เหมาะสมจะนำมาใช้กับประชาชนผู้เสียภาษี โดยมีเหตุผลว่าผู้เสียภาษีส่วนใหญ่ไม่มีเจตนาจะหลบเลี่ยงภาษี แต่การที่ไม่ได้เสียภาษีให้ถูกต้องนั้นเกิดจากความไม่รู้กฎหมาย การที่กฎหมายกำหนดโทษไว้สูงเกินไปทำให้ประชาชนที่ไม่ได้เสียภาษีโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ต้องหลบหนีจากการติดตามเร่งรัดของเจ้าหน้าที่และไม่สามารถใช้ชีวิตโดยปกติสุขได้ ทำให้ไม่เกิดความสมัครใจในการเสียภาษี ซึ่งผลการศึกษาในประเด็นเรื่องนี้หากมองโดยผิวเผินแล้วอาจจะดูเหมือนขัดแย้งกับแนวคิดที่นำมากำหนดเป็นตัวแปรต้นที่ว่า “บทลงโทษทางภาษีอากรก็ถือว่ามีส่วนสำคัญต่อการพยายามหลบหนีภาษีอากร กล่าวคือ หากบทลงโทษทั้งทางอาญาและทางแพ่งไม่รุนแรงเพียงพอ ก็จะทำให้ผู้เสียภาษีหลบหนีภาษีอากรมากขึ้นเนื่องจากผลประโยชน์ที่ได้รับจากการหลบหนีภาษีอากรคุ้มค่ากับการเสี่ยงต่อบทลงโทษ” แต่หากพิจารณาโดยถ้อยถ้วนแล้วจะเห็นได้ว่าสาเหตุประการแรกซึ่งทำให้ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่ค้างชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั้นคือ การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากร เมื่อประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรย่อมจะไม่สามารถปฏิบัติตามการชำระภาษีอากรได้อย่างถูกต้อง ในขณะที่เดียวกันก็ย่อมจะไม่ได้ด้วยว่ากฎหมายได้กำหนดโทษกรณีหลีกเลี่ยงภาษีอากรไว้รุนแรงเพียงใด ดังนั้นตัวแปรต้นเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทลงโทษตามกฎหมายดังกล่าวจึงไม่สามารถนำมาใช้ในการพิสูจน์ทราบถึงสาเหตุการค้างชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชากรที่ศึกษาในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ แต่อย่างไรก็ตามผลการสัมภาษณ์ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่ในประเด็นดังกล่าวกลับสะท้อนให้เห็นภาพที่น่าสนใจว่า บทลงโทษตามกฎหมายที่รุนแรงเกินไปอาจมีผลทำให้ประชาชนไม่เกิดความสมัครใจในการเสียภาษี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ไม่ได้มีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีมาแต่แรก

ส่วนสาเหตุที่ประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 นั้นสรุปผลจากการสัมภาษณ์ได้ว่า กิ่งหนึ่งเกิดจากสาเหตุที่ประชาชนไม่รู้ว่ากรมสรรพากรมีระเบียบให้ผ่อนชำระภาษีอากรได้ ส่วนอีกกิ่งหนึ่งรู้ว่าระเบียบให้ผ่อนชำระได้แต่ไม่ได้ใช้สิทธิขอผ่อนชำระเนื่องจากภาวะความถดถอยทางเศรษฐกิจทำให้ประชาชนขาดเงินหมุนเวียนไม่เพียงพอจะผ่อนชำระภาษีอากรค้างได้

นอกจากนี้ในการศึกษาวิจัยยังได้ทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สรรพากรซึ่งปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างในระดับต่างๆรวม 3 ระดับได้แก่ เจ้าหน้าที่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 จำนวน 2 ราย เจ้าหน้าที่รับชำระภาษีอากรประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมืองนครปฐมและสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขากำแพงแสนจำนวน 2 ราย รวมทั้งเจ้าหน้าที่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างประจำสำนักงานสรรพากรภาค 6 จำนวน 1 ราย ผลปรากฏว่าปัจจัยที่เจ้าหน้าที่เหล่านั้นเห็นว่ามียุทธិผลต่อการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ได้แก่ การไม่รู้ข้อกฎหมายภาษีอากรของประชาชน และการเปลี่ยนแปลงของสถานะทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อให้ประชาชนมีความสามารถในการชำระภาษีอากรน้อยลง

ส่วนปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 นั้น เจ้าหน้าที่สรรพากรส่วนใหญ่เห็นว่าเกิดจากประชาชนไม่สามารถจัดหาหลักประกันการผ่อนชำระตามที่ระเบียบกำหนดไว้ได้ อีกประการหนึ่งคือ ไม่มั่นใจว่าจะมีกำลังผ่อนชำระหนี้ให้หมดสิ้นไปได้เนื่องจากต้องผ่อนชำระทุกเดือนให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาอันสั้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวินิจฉัยเรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1” นี้ ได้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้ประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ซึ่งได้แก่ อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอบางเลน อำเภอกำแพงแสน อำเภอดอนตูม และอำเภอนครชัยศรี ค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และไม่ใช้สิทธิในการผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างดังกล่าวตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 และเพื่อหาข้อเสนอแนะที่เหมาะสมสำหรับสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และกรมสรรพากรในการดำเนินการให้ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาน้อยลง และใช้สิทธิในการผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 มากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากปรากฏข้อมูลหนี้ภาษีอากรค้างของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ว่า ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2556 สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาค้างชำระจำนวน 2,378 ราย เป็นจำนวนเงิน 87,039,998.04 บาท แต่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างได้เพียง 1,793 ราย เป็นจำนวนเงิน 40,748,678.92 บาท หรือคิดเป็นเพียงร้อยละ 46.82 ส่วนในปีงบประมาณ พ.ศ.2557 มีหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาค้างชำระจำนวน 1,802 ราย เป็นจำนวนเงิน 74,003,870.02 บาท แต่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างได้เพียง 1,276 ราย เป็นจำนวนเงิน 29,931,776.48 บาท หรือคิดเป็นเพียงร้อยละ 40.45 และในปีงบประมาณ พ.ศ.2558 มีหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาค้างชำระจำนวน 2,290 ราย เป็นจำนวนเงิน 83,622,667.13 บาท แต่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างได้เพียง 1,770 ราย เป็นจำนวนเงิน 39,563,776.52 บาท หรือคิดเป็นเพียงร้อยละ 47.31 ซึ่งจากข้อมูลสถิติดังกล่าวเห็นได้ว่าในรอบสามปีงบประมาณที่ผ่านมาสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ไม่สามารถเร่งรัดหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนหนี้ภาษีอากรประเภทนี้ที่ค้างชำระทั้งหมด

นอกจากนี้ยังปรากฏจากข้อมูลหนี้ภาษีอากรค้างของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 อีกว่า ณ วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2559 จากจำนวนผู้ค้างชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้งสิ้น 226 ราย ซึ่งรวมเป็นจำนวนหนี้ภาษีอากรค้างทั้งสิ้น 40,593,260.29 บาท ไม่มีผู้ค้างชำระภาษีอากรรายใดใช้สิทธิผ่อนชำระภาษีอากรค้างตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545เลย ซึ่งหากสถานการณ์ยังคงเป็นเช่นนี้ต่อไปก็อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐได้ เนื่องจากเงินภาษีที่จัดเก็บได้น้อยลงย่อมส่งผลให้เงินงบประมาณที่รัฐจะนำไปใช้จ่ายในการบริหารและพัฒนาประเทศลดน้อยลงด้วย ในอีกด้านหนึ่งก็จะทำให้รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเร่งรัดภาษีอากรค้างเพิ่มขึ้นอีกด้วย

ดังนั้นจึงสมควรที่จะได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาสาเหตุของปัญหาดังกล่าว รวมทั้งหาแนวทางแก้ไข ปัญหาที่เหมาะสมอันจะเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ผู้ศึกษาใช้ประชากรที่ศึกษาคือ ประชาชนผู้ค้างชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตอำเภอเมืองนครปฐม อำเภอบางเลน อำเภอกำแพงแสน อำเภอดอนตูม และ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ซึ่งสาเหตุที่เลือกอำเภอทั้งห้าอำเภอดังกล่าวเป็นพื้นที่วิจัยก็ เนื่องจากเป็นพื้นที่ในเขตความรับผิดชอบของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งทางด้าน การขยายตัวของธุรกิจ ความเจริญเติบโตของท้องถิ่น การประกอบอาชีพของประชาชน การคมนาคมขนส่ง และเทคโนโลยี ซึ่งย่อมจะทำให้ได้ข้อมูลที่แตกต่างหลากหลายและสามารถสะท้อน ภาพรวมของจังหวัดได้เป็นอย่างดี ส่วนวิธีการวิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) เพื่อให้สามารถเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและปัญหา การไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษี อากร พ.ศ.2545 ของประชาชนในพื้นที่วิจัยได้ในเชิงลึกและตรงกับสภาพความเป็นจริง โดยทำการรวบรวม ข้อมูลปฐมภูมิด้วยการสัมภาษณ์ผู้ค้างชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ นครปฐม 1 จำนวน 10 ราย โดยคัดเลือกด้วยวิธีสุ่มเลือก (random) จากบัญชีรายชื่อผู้ค้างชำระภาษี อากรของอำเภอเมืองนครปฐม อำเภอกำแพงแสน อำเภอดอนตูม อำเภอบางเลน และอำเภอนครชัยศรี รวมทั้งเจ้าหน้าที่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 จำนวน 2 ราย เจ้าหน้าที่ รับชำระภาษีอากรประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมืองนครปฐม และสาขากำแพงแสนจำนวน 2 ราย และเจ้าหน้าที่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างประจำสำนักงานสรรพากรภาค 6 จำนวน 1 ราย นอกจากนี้ ยังได้ศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิคือ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ค้างชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและสถิติการเร่งรัดหนี้ ภาษีอากรค้างของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 รวมทั้งกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบ การวิเคราะห์หาข้อสรุปในการศึกษาวิจัยอีกด้วย

กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ประกอบด้วยตัวแปรต้น 7 ตัวแปร และตัวแปรตาม 2 ตัวแปร ดังนี้

ตัวแปรต้น

- (1) ความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากรของประชาชนในพื้นที่
- (2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรของประชาชนในพื้นที่
- (3) ความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากร
- (4) ผลของสภาวะทางเศรษฐกิจต่อศักยภาพในการชำระภาษีอากรของ ประชาชนในพื้นที่

- (5) ประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีอากร
- (6) คุณภาพการให้บริการของหน่วยจัดเก็บภาษีอากร
- (7) ความเหมาะสมของบทลงโทษตามกฎหมายภาษีอากร

ตัวแปรตาม

(1) สาเหตุของปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และการไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระภาษีอากรตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 ของประชาชนในพื้นที่

(2) แนวทางในการแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และการไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระภาษีอากรตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 ของประชาชนในพื้นที่

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนผู้ค้างชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาส่วนใหญ่เห็นว่าปัจจัยที่ทำให้ต้นค้างชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามี 3 ประการคือ การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากร, ผลของสภาวะเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจทำให้ความสามารถในการชำระภาษีอากรลดลง และบทลงโทษตามประมวลรัษฎากรได้กำหนดโทษไว้หนักเกินไปทำให้ผู้ค้างชำระไม่เกิดความสนใจในการชำระภาษี

โดยในเรื่องการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรนั้นปรากฏว่าผู้ค้างชำระภาษีอากรส่วนใหญ่ไม่ทราบหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยผู้ค้างชำระภาษีอากรกลุ่มนี้เป็นผู้ประกอบการอาชีพธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย และเกษตรกรกรรม ซึ่งได้รับคำชี้แจงจากผู้ค้างชำระภาษีอากรว่าต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการติดต่อธุรกิจหรือทำการงาน จึงไม่มีเวลาจะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากร และแม้ว่ากรมสรรพากรจะได้เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรทางระบบอินเทอร์เน็ต แต่การเข้าไปเรียนรู้ด้วยตนเองนั้นเป็นไปได้ยาก เนื่องจากกฎหมายภาษีอากรมีความสลับซับซ้อนยากที่จะทำความเข้าใจ จึงทำให้ไม่ทราบหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจนกระทั่งต้องค้างชำระหนี้ภาษีดังกล่าว

ส่วนในเรื่องผลของสภาวะเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจทำให้ความสามารถในการชำระภาษีอากรของประชาชนลดลงนั้น ผู้ค้างชำระภาษีอากรส่วนใหญ่เห็นว่าสภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอยเช่นในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระภาษีอากรของตนเป็นอย่างมาก เนื่องจากปัจจุบันค่าครองชีพสูงขึ้นแต่รายได้เท่าเดิมหรือลดลง ซึ่งตนจำเป็นต้องนำเงินไปใช้จ่ายภายในครอบครัวและชำระหนี้สินอื่นเพื่อความอยู่รอดก่อน เช่น ผ่อนบ้าน ผ่อนรถยนต์ และจ่ายค่าเล่าเรียนบุตร เป็นต้น จึงไม่มีเงินเหลือพอที่จะชำระภาษีอากร ประกอบกับหนี้ภาษีอากรที่เจ้าพนักงานประเมินให้ชำระเพิ่มเติมส่วนใหญ่จะ

เป็นการประเมินย้อนหลังหลายปีซึ่งนอกจากจะรวมเป็นเงินภาษีจำนวนมากแล้วยังจะต้องเสียดอกเบี้ย (เงินเพิ่ม) เป็นจำนวนมากอีกด้วย จึงทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ภาษีอากรได้

และในเรื่องบทลงโทษตามประมวลรัษฎากรได้กำหนดโทษไว้หนักเกินไปทำให้ผู้ค้างภาษีอากรไม่เกิดความสมัครใจในการชำระภาษีนั้น ผู้ค้างภาษีอากรส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นบทลงโทษตามประมวลรัษฎากรกำหนดโทษไว้หนักเกินไปไม่เหมาะสมจะนำมาใช้กับประชาชนผู้เสียภาษี โดยมีเหตุผลว่าผู้เสียภาษีส่วนใหญ่ไม่มีเจตนาจะหลบเลี่ยงภาษี แต่การที่ไม่ได้เสียภาษีให้ถูกต้องนั้นเกิดจากความไม่รู้กฎหมาย การที่กฎหมายกำหนดโทษไว้สูงเกินไปทำให้ประชาชนที่ไม่ได้เสียภาษีโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ต้องหลบหนีจากการติดตามเร่งรัดของเจ้าหน้าที่และไม่สามารถใช้ชีวิตโดยปกติสุขได้ทำให้เกิดความสมัครใจในการเสียภาษี ซึ่งผลการศึกษาในประเด็นเรื่องนี้หากมองโดยผิวเผินแล้วอาจจะดูเหมือนขัดแย้งกับแนวคิดที่นำมากำหนดเป็นตัวแปรต้นที่ว่า “บทลงโทษทางภาษีอากรก็ถือว่ามีส่วนสำคัญต่อการพยายามหลบหนีภาษีอากร กล่าวคือ หากบทลงโทษทั้งทางอาญาและทางแพ่งไม่รุนแรงเพียงพอก็จะทำให้ผู้เสียภาษีหลบหนีภาษีอากรมากขึ้น เนื่องจากผลประโยชน์ที่ได้รับจากการหลบหนีภาษีอากรคุ้มค่ากับการเสี่ยงต่อบทลงโทษ” แต่หากพิจารณาโดยถี่ถ้วนแล้วจะเห็นได้ว่าสาเหตุประการแรกซึ่งทำให้ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่ค้างชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั้นคือ การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากร เมื่อประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรย่อมจะไม่สามารถปฏิบัติตามการชำระภาษีอากรได้อย่างถูกต้อง ในขณะที่เดียวกันก็ย่อมจะไม่รู้ด้วยว่ากฎหมายได้กำหนดโทษกรณีหลีกเลี่ยงภาษีอากรไว้รุนแรงเพียงใด ดังนั้นตัวแปรต้นเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทลงโทษตามกฎหมายดังกล่าวจึงไม่สามารถนำมาใช้ในการพิสูจน์ทราบถึงสาเหตุการค้างชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชากรที่ศึกษาในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ แต่อย่างไรก็ตามผลการสัมภาษณ์ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่ในประเด็นดังกล่าวกลับสะท้อนให้เห็นภาพที่น่าสนใจว่า บทลงโทษตามกฎหมายที่รุนแรงเกินไปอาจมีผลทำให้ประชาชนไม่เกิดความสมัครใจในการเสียภาษี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ไม่ได้มีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีมาแต่แรก

ส่วนสาเหตุที่ประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ไม่ใช่สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 นั้น สรุปลงจากการสัมภาษณ์ได้ว่า กิ่งหนึ่งเกิดจากสาเหตุที่ประชาชนไม่รู้ว่ากรมสรรพากรมีระเบียบให้ผ่อนชำระภาษีอากรได้ ส่วนอีกกิ่งหนึ่งรู้ว่ามีระเบียบให้ผ่อนชำระได้แต่ไม่ได้ใช้สิทธิขอผ่อนชำระเนื่องจากภาวะความถดถอยทางเศรษฐกิจทำให้ประชาชนขาดเงินหมุนเวียนไม่เพียงพอจะผ่อนชำระภาษีอากรค้างได้

นอกจากนี้ในการศึกษาวิจัยยังได้ทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สรรพากรซึ่งปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างในระดับต่างๆรวม 3 ระดับได้แก่ เจ้าหน้าที่เร่งรัดหนี้ภาษีอากร

ค้ำประกันสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 จำนวน 2 ราย เจ้าหน้าที่รับชำระภาษีอากรประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมืองนครปฐมและสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขากำแพงแสน จำนวน 2 ราย รวมทั้งเจ้าหน้าที่เร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้ำประกันสำนักงานสรรพากรภาค 6 จำนวน 1 ราย ผลปรากฏว่าปัจจัยที่เจ้าหน้าที่เหล่านั้นเห็นว่ามีอิทธิพลต่อการค้ำชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ได้แก่ การไม่รู้ข้อมูลหมายภาษีอากรของประชาชน และการเปลี่ยนแปลงของสถานะทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อให้ประชาชนมีความสามารถในการชำระภาษีอากรน้อยลง

ส่วนปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้ำตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ. 2545 นั้น เจ้าหน้าที่สรรพากรส่วนใหญ่เห็นว่าเกิดจากประชาชนไม่สามารถจัดหาหลักประกันการผ่อนชำระตามที่ระเบียบกำหนดไว้ได้ อีกประการหนึ่งคือ ไม่มั่นใจว่าจะมีกำลังผ่อนชำระหนี้ให้หมดสิ้นไปได้ เนื่องจากต้องผ่อนชำระทุกเดือนให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาอันสั้น

เมื่อพิจารณาผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวแล้วเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกับตัวแปรต้นลำดับที่ 2 และ 4 ของกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย ซึ่งแสดงว่าประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สาเหตุที่ทำให้ประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ค้ำชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและไม่ใช้สิทธิในการผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้ำดังกล่าวตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ. 2545 นั้น เกิดจากปัจจัยหลัก 2 ประการคือ ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากร และผลของสถานะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจทำให้ความสามารถในการชำระภาษีอากรของประชาชนลดลง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของท่านผู้รู้ทั้งสี่ท่านที่ผู้ศึกษาวิจัยได้อ้างอิงมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยคือ ชาญชัย มุสิกนิศากร, สุพรรณิ ตันติศรีสุข, วิโรจน์ เลหาพันธ์ และศุภรัตน์ ควัฒน์กุล ส่วนตัวแปรต้นที่ 7 คือ ความเหมาะสมของบทลงโทษตามกฎหมายภาษีอากรนั้น แม้จะไม่สามารถใช้เป็นข้อพิสูจน์ในการค้นหาคำตอบสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้โดยตรงได้ เนื่องจากประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากร จึงย่อมไม่รู้ด้วยว่ากฎหมายกำหนดบทลงโทษไว้อย่างไร แต่อย่างน้อยก็ทำให้ได้รับฟังเสียงสะท้อนจากประชาชนว่าบทลงโทษตามกฎหมายที่กำหนดไว้รุนแรงเกินไปอาจมีผลทำให้ประชาชนไม่เกิดความสมัครใจในการเสียภาษี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ไม่ได้มีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีมาแต่แรก

5.1 คำถามวิจัย

(1) ปัจจัยใดเป็นสาเหตุทำให้ประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ค้ำชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

(2) ปัจจัยใดเป็นสาเหตุทำให้ประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ไม่ใช่สิทธิในการผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างดังกล่าวตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545

5.2 การทดสอบสมมติฐาน

ผู้ศึกษาวิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1” ไว้ 2 ประการคือ

(1) สาเหตุที่ทำให้ประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและไม่ใช่สิทธิในการผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างดังกล่าวตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 นั้น เกิดจากการที่ประชาชนกลุ่มดังกล่าวไม่รู้ข้อกฎหมายภาษีอากร ไม่เข้าใจหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จึงทำให้ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการเสียภาษีโดยถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งนี้เนื่องจากผู้ศึกษาเห็นว่าหลักเกณฑ์การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปัจจุบันมีความสลับซับซ้อนยากที่ประชาชนจะทำความเข้าใจได้ด้วยตนเอง หรือแม้แต่เจ้าหน้าที่สรรพากรเองหากไม่ใช่ผู้ปฏิบัติงานด้านนี้โดยตรงก็เป็น การยากที่จะคำนวณภาษีได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ประกอบกับหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง หากประชาชนไม่ได้ติดตามอย่างใกล้ชิดย่อมจะไม่สามารถคิดคำนวณและชำระภาษีได้อย่างถูกต้อง

ส่วนสาเหตุที่ประชาชนไม่ใช่สิทธิในการผ่อนชำระภาษีอากรค้างนั้นก็เกิดจากการที่ไม่รู้ว่าการสรรพากรมีระเบียบให้ผ่อนชำระภาษีอากรได้

(2) ภาวะเศรษฐกิจถดถอยเช่นในปัจจุบันก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่ง que ผู้ศึกษาวิจัยตั้งสมมติฐานว่าส่งผลให้ประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและไม่ใช่สิทธิในการผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างดังกล่าวตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 เนื่องจากในภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำประชาชนมีรายได้เท่าเดิมหรือลดลง แต่ค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้น ประชาชนต้องนำรายได้ส่วนใหญ่ไปใช้ในการดำรงชีวิตภายในครอบครัวจึงไม่มีเงินเหลือเพียงพอที่จะชำระภาษีอากรหรือผ่อนชำระภาษีอากรค้างได้

ซึ่งภายหลังจากทำการศึกษาวิจัยแล้วผู้ศึกษายอมรับสมมติฐานการวิจัยทั้งสองประการ เนื่องจากผลการศึกษาปรากฏว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้ค้างภาษีอากรซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ศึกษาค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือ การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากร และผลของสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจทำให้ความสามารถในการชำระภาษีอากรของประชาชนลดลง นอกจากนี้ยังพบว่าบทลงโทษตามประมวลรัษฎากรซึ่งได้กำหนดโทษไว้หนักเกินไปก็อาจทำให้ผู้ค้างภาษีอากรไม่เกิดความสมัครใจในการชำระภาษีด้วย หากผู้นั้นไม่มีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากร

มาแต่แรก

ส่วนปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้ค้างภาษีอากรซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ศึกษาไม่ใช้สิทธิในการผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ. 2545 นั้นคือการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายโดยไม่รู้ว่าการสรรพากรมีระเบียบให้ผ่อนชำระภาษีอากรค้างดังกล่าวได้ อีกประการหนึ่งคือ ภาวะความถดถอยทางเศรษฐกิจทำให้ประชาชนขาดเงินหมุนเวียนไม่เพียงพอจะผ่อนชำระภาษีอากรค้างได้ ซึ่งผลการศึกษาวิจัยทั้งสองส่วนดังกล่าวสอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้ศึกษาได้กำหนดไว้

5.3 ข้อเสนอแนะ

สืบเนื่องจากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1” ดังกล่าวมาแล้วทั้งหมด ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและการไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ. 2545 ของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 โดยแบ่งออกเป็น 3 แนวทางดังนี้

(1) **แนวทางเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบ กรมสรรพากร และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1** ควรเร่งรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา รวมทั้งระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ. 2545 เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การเสียภาษีและวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สามารถนำไปปฏิบัติได้เองอย่างถูกต้องในชีวิตประจำวัน และเพื่อให้ประชาชนได้รู้ว่าหากเขามีหนี้ภาษีอากรค้างชำระอยู่กับทางราชการเป็นจำนวนมากซึ่งไม่สามารถชำระให้เสร็จสิ้นในคราวเดียวได้ ก็ยังสามารถใช้สิทธิขอผ่อนชำระเป็นงวดๆ ได้โดยไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ครอบครัว ทั้งนี้โดยปฏิบัติตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระฯ ดังกล่าว ซึ่งในการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้นั้นจะต้องมีการสังเคราะห์และสรุปเนื้อหาสาระให้ประชาชนสามารถทำความเข้าใจได้ง่ายที่สุดและเท่าที่จำเป็น ไม่ควรซับซ้อนหรือเยิ่นเย้อจนเกินไป ส่วนวิธีการประชาสัมพันธ์นั้นนอกจากการใช้สื่อสารมวลชนและสื่อสารสนเทศ คือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์ โทรทัศน์ดาวเทียม สมาร์ทโฟน และอินเทอร์เน็ตแล้ว เพื่อให้เป็นการรบกวนช่วงระยะเวลาทำงานของผู้เสียภาษีจึงควรใช้สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น แผ่นพับ ใบปลิว pop-up นำไปวางแจกจ่ายไว้ตามร้านสะดวกซื้อ ห้างสรรพสินค้า และสถานที่สาธารณะต่างๆ เพื่อให้ผู้เสียภาษีสามารถนำไปศึกษาเองได้ง่ายด้วย และอีกวิธีการหนึ่งที่จะทดลองนำไปปฏิบัติคือการส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปร่วมเสวนาในการจัดประชาคมต่างๆ ทั้งในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้รับทราบสภาพปัญหาของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น รวมทั้งเพื่อจะได้

ใช้เป็นโอกาสในการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรและการผ่อนชำระภาษีอากรค้างด้วย

นอกจากนี้เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการปฏิบัติการเสียภาษีให้ถูกต้องตามกฎหมาย กรมสรรพากรควรพิจารณาปรับปรุงแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ทั้ง ภ.ง.ด.90,ภ.ง.ด.91 และภ.ง.ด.94 (ครึ่งปี) ให้ผู้เสียภาษีสามารถคิดคำนวณภาษีได้ง่ายขึ้นไม่วกวน สลับซับซ้อน โดยมีรายละเอียดวิธีการคำนวณภาษีแต่ละขั้นตอนพิมพ์กำกับไว้ในแบบแสดงรายการอย่างชัดเจนโดยไม่จำเป็นต้องดูจากเอกสารคำแนะนำการเสียภาษี ก็จะช่วยให้ผู้เสียภาษีสามารถคิดคำนวณภาษีได้อย่างถูกต้องและง่ายขึ้น

(2) แนวทางปฏิบัติในสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ในสภาวะที่เศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงถดถอยซึ่งส่งผลกระทบต่อภาระการครองชีพของประชาชนคือ ค่าครองชีพสูงขึ้นแต่ประชาชนกลับมีรายได้เท่าเดิมหรือลดลง กรมสรรพากรควรพิจารณาผ่อนคลายภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่ประชาชนโดยการเพิ่มสิทธิหักค่าลดหย่อนในการคำนวณภาษีให้แก่ผู้เสียภาษีที่มีภาระต้องอุปการะเลี้ยงดูบุคคลในครอบครัวหลายคน เช่น บุตร บิดา มารดา ผู้พิการ เป็นต้น โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาวะทางเศรษฐกิจ ก็จะช่วยสร้างความสมัครใจในการเสียภาษีมากขึ้น ทั้งยังเป็นการสร้างความเป็นธรรมในสังคมได้อีกทางหนึ่งด้วย เนื่องจากในสภาวะที่เศรษฐกิจถดถอยและค่าครองชีพสูงขึ้น บุคคลเหล่านี้ย่อมจะได้รับความเดือดร้อนมากกว่าบุคคลโดยทั่วไปเพราะนอกจากจะต้องทำมาหาเลี้ยงชีพตัวเองให้อยู่รอดแล้วยังจะต้องอุปการะเลี้ยงดูผู้อื่นอีกหลายคนให้มีชีวิตอยู่รอดด้วย ดังนั้นกรมสรรพากรจึงควรพิจารณาผ่อนคลายภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่บุคคลเหล่านี้เป็นพิเศษในสภาวะเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นไปตามหลักความยุติธรรม (Equity) และหลักความยืดหยุ่นได้ (Flexibility) ในการจัดเก็บภาษีที่ดี

นอกจากนี้ในสภาวะที่เศรษฐกิจถดถอยกรมสรรพากรควรพิจารณาผ่อนคลายระเบียบการผ่อนชำระภาษีอากรค้างให้ประชาชนผู้ค้างชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสามารถผ่อนชำระภาษีอากรค้างได้เป็นระยะเวลาสั้นขึ้นเพื่อช่วยให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ในขณะที่เดียวกันก็สามารถปฏิบัติหน้าที่เสียภาษีที่ค้างชำระได้อย่างถูกต้องอีกด้วย โดยอาจเพิ่มอำนาจให้สรรพากรพื้นที่สามารถอนุมัติให้ผ่อนชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ไม่เกิน 60 งวด (จากเดิม 24 งวด) เพื่อเป็นการผ่อนคลายภาระให้แก่ผู้เสียภาษี

(3) แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับบทลงโทษตามประมวลรัษฎากร บทลงโทษตามประมวลรัษฎากรซึ่งใช้บังคับกับผู้เสียภาษีที่กระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาคือ มาตรา 37 ซึ่งมีโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองแสนบาท และมาตรา 37 ทวิ ซึ่งมีโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับนั้น จากผลการศึกษา

พบว่า กลุ่มประชากรที่ศึกษาซึ่งเป็นผู้ค้างชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีความเห็นว่าเป็นโทษที่หนักเกินไปไม่ควรจะนำมาใช้กับผู้เสียภาษีโดยมีเหตุผลว่า ผู้เสียภาษีส่วนใหญ่ไม่มีเจตนาจะหลบเลี่ยงภาษี แต่การที่ไม่ได้เสียภาษีให้ถูกต้องนั้นเกิดจากความไม่รู้กฎหมาย การที่กฎหมายกำหนดโทษไว้สูงเกินไปทำให้ประชาชนที่ไม่ได้เสียภาษีโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ต้องหลบหนีจากการติดตามเร่งรัดของเจ้าหน้าที่และไม่สามารถใช้ชีวิตโดยปกติสุขได้ ทำให้ไม่เกิดความสมัครใจในการเสียภาษี ดังนั้นในเรื่องนี้ กรมสรรพากรจึงควรพิจารณาทบทวนบทลงโทษตามกฎหมายดังกล่าวว่ายังมีความเหมาะสมกับยุคสมัยที่จะใช้บังคับกับผู้เสียภาษีหรือไม่ในเมื่อผลการศึกษาวิจัยนี้ปรากฏว่า ผู้ค้างภาษีอากรทุกคนซึ่งเป็นประชากรที่ศึกษาต่างมีจิตสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากร แต่สาเหตุที่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่เสียภาษีอากรให้ถูกต้องตามกฎหมายนั้นเนื่องมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากร และการขาดสภาพคล่องในการดำรงชีวิตเนื่องจากสภาวะเศรษฐกิจถดถอยเช่นในปัจจุบัน

ในทัศนะของผู้ศึกษาเห็นว่า ความผิดเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นความผิดเฉพาะตัวที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมหรือระบบเศรษฐกิจ ดังนั้นหากจะมีบทลงโทษทางอาญาก็ควรมีเฉพาะโทษปรับในอัตราต่ำเพื่อให้ผู้กระทำผิดเกิดความหลาบจำเท่านั้น ไม่ควรมีโทษจำคุกซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อตัวผู้เสียภาษีได้หลายด้าน เช่น ชื่อเสียงในสังคม หรือหน้าที่การงาน เป็นต้น นอกจากนี้ยังอาจทำให้ผู้เสียภาษีเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อกรมสรรพากรและไม่เกิดความสมัครใจในการเสียภาษีได้อีกด้วย ดังนั้นกรมสรรพากรจึงควรจะได้พิจารณาทบทวนเรื่องนี้อย่างจริงจังโดยถือปฏิบัติตามหลักการยอมรับได้ของสังคม (Acceptability) ซึ่งเป็นหลักการหนึ่งในการจัดเก็บภาษีที่ดี

5.4 ข้อจำกัดของงานวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง“ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1” มีข้อจำกัดในการศึกษาวิจัยดังนี้

(1) ในการสัมภาษณ์ประชากรที่ศึกษาซึ่งเป็นผู้ค้างชำระภาษีอากรมักจะหาโอกาสพบผู้ให้สัมภาษณ์ได้ยาก เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ติดภารกิจการทำงานหรือต้องออกไปทำงานนอกบ้าน รวมทั้งผู้ให้สัมภาษณ์บางรายไม่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์เท่าที่ควรเนื่องจากเกรงว่าจะเป็นการแอบแฝงมาปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่

(2) ประชากรที่ศึกษาซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่สรรพากรบางรายไม่ได้ติดตามข้อมูลของหน่วยงานเท่าที่ควร จึงอาจให้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงได้

(3) ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยนี้เป็นข้อมูลเฉพาะพื้นที่ ไม่อาจนำไปใช้อ้างอิงกับพื้นที่อื่นๆได้

รายการอ้างอิง

หนังสือและบทความในหนังสือ

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. *การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552.

ชาญชัย มุสิกนิศากร, และ สุพรรณิ ดันติศรีสุข. *การบริหารการจัดเก็บภาษีอากร เอกสารการสอนชุดวิชาการคลังและงบประมาณ*. นนทบุรี:สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2528.

ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์. *การบริหารการคลังและงบประมาณสาธารณะ: แนวคิดและทฤษฎี*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์, 2556.

วิโรจน์ เลาทพันธ์. *การหลีกเลี่ยงและหลบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา*. กรุงเทพฯ:วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2523.

ศุภรัตน์ ควัฒน์กุล. *การบริหารภาษีอากร ในเอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐศาสตร์สาธารณะ*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2527.

บทความในวารสาร

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. “ภาษีมูลค่าเพิ่มทำให้เกิดความเป็นธรรมในระบบการจัดเก็บภาษีอากรหรือไม่.” *วารสารสรรพากรศาสตร์* ปีที่ 9, ฉบับที่ 37 (2533) : 106-107.

วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ และการค้นคว้าแบบอิสระ

นพมาศ เหมเวช. “ปัญหาการทุเลาการบังคับชำระหนี้ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชากฎหมายภาษี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2555.

มนัส มนุกุลกิจ. “ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์ คณะเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2552.

วรัชนี หลงสกุล. “วิเคราะห์การหลีกเลี่ยงการเสียภาษีอากรของประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาบางรัก 3.” สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.

ศรัณยา ชัยรัตน์. “การศึกษาประสิทธิภาพ ปัญหาและอุปสรรคในการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างของ-
จังหวัดเชียงใหม่.” การค้นคว้าแบบอิสระปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะ
เศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2549.

งานวิจัย

สายสมร สังข์เมฆ. *ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในจังหวัด
ภูเก็ต.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ , 2553.*

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521,มาตรา 50, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 95 ตอนที่
146 (22 ธันวาคม 2521) :1-66.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, มาตรา 69, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 114 ตอนที่
55ก (11 ตุลาคม 2540): 1-99.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550,มาตรา 73,ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 124 ตอนที่
147 (24 สิงหาคม2550):1-127.

ประมวลรัษฎากร , มาตรา 40-41, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1.

ประมวลรัษฎากร , มาตรา 18-27, 30(1), 56 , ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1.

ประมวลรัษฎากร , มาตรา 30(2) , ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1.

ประมวลรัษฎากร , มาตรา 12 , ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1.

ประมวลรัษฎากร , มาตรา 64, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1.

ประมวลรัษฎากร , มาตรา 41, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1.

ประมวลรัษฎากร , มาตรา 66, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1.

ประมวลรัษฎากร , มาตรา 82 , 82/ 1 , 82/ 2, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1

ประมวลรัษฎากร , มาตรา 91/ 2 , 91/ 7, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1

ประมวลรัษฎากร , มาตรา 104, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1.

ประมวลรัษฎากร , มาตรา 40 , 42 ทวิ – 46, 47, 48 , 56 ,ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน
2482) : 1.

ประมวลรัษฎากร , มาตรา 65 , 65 ทวิ – 65 ตริ, 67, 68 ,ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน
2482):1.

ประมวลรัษฎากร , มาตรา 80 , 82 , 82 / 3, 83 ,ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1.

ประมวลรัษฎากร , มาตรา 91/ 2 , 91 / 6 , 91 / 10,ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1.

ประมวลรัษฎากร , มาตรา 64 (1) ,ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1
 ประมวลรัษฎากร , มาตรา 12 , ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 56 (1 เมษายน 2482) : 1.
 พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 , มาตรา 7, 9 , ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 57 (30 ธันวาคม 2483) : 958.

ระเบียบของทางราชการ

ระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 , ข้อ 6-8 , ประกาศ ณ วันที่ 10 ตุลาคม 2545.

ระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการเร่งรัดจัดเก็บภาษีอากรค้าง พ.ศ.2545 , ข้อ 11-23 , ประกาศ ณ วันที่ 10 ตุลาคม 2545.

เว็บไซต์

สำนักวิชาการแผนภาษี . “ผลการจัดเก็บภาษีสรรพากรทั่วประเทศ ปีงบประมาณ 2550-2558.” กรมสรรพากร . <http://www.rd.go.th/publish/310.0.html> (สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2559).

สำนักบริหารกลาง . “โครงสร้างการบริหารราชการกรมสรรพากร.” กรมสรรพากร . <http://www.rd.go.th/publish/324.0.html> (สืบค้นเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2559).

ส่วนบริหารงานทั่วไป . “อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1.” สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1. <http://www.rd.go.th/nakhonpathom/2789.0.html> (สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2559).

ส่วนบริหารงานทั่วไป . “โครงสร้างการบริหารราชการของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1.” สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1. <http://www.rd.go.th/nakhonpathom/2789.0.html> (สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2559).

ส่วนบริหารงานทั่วไป . “โครงสร้างอัตรากำลังของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1.” สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1. <http://www.rd.go.th/nakhonpathom/2789.0.html> (สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2559).

ส่วนบริหารงานทั่วไป . “ผลการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1.” สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1. <http://www.rd.go.th/nakhonpathom/2789.0.html> (สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2559).

สำนักงานจังหวัดนครปฐม .“ที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดนครปฐม.” จังหวัดนครปฐม . <http://www.nakhonpathom.go.th/npt/index.php/2013-12-03-23-37-11>(สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2559).

สำนักงานสถิติจังหวัดนครปฐม .“สถิติแรงงาน รายได้และรายจ่ายของครัวเรือน.” สำนักงานสถิติแห่งชาติ .http://www.nkpathom.old.nso.go.th/nso/project/search/result_by_department.jsp. (สืบค้นเมื่อ วันที่ 10 มีนาคม 2559).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คำถามสัมภาษณ์สำหรับการค้นคว้าอิสระ

(ชุดที่ 1)

เรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากร
พื้นที่นครปฐม 1”

ชุดที่ 1 คำถามสัมภาษณ์ประชาชนผู้ค้างชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ชื่อ.....นามสกุล..... เพศ..... อายุ.....ปี
 ภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน.....
 ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....
 ประกอบอาชีพ..... สถานที่ทำงาน.....
 เลขที่..... หมู่ที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน.....
 ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

ผู้วิจัยต้องการศึกษาหาข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะทางครอบครัวคือ อาชีพ รายได้ หนี้สิน และทรัพย์สิน โดยประมาณของครัวเรือน

คำถาม : ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพอะไร มีรายได้โดยเฉลี่ยประมาณเดือนละเท่าใด มีหนี้สิน โดยรวมเป็นจำนวนเงินประมาณเท่าใด และมีทรัพย์สินโดยรวมเป็นจำนวนเงินประมาณเท่าใด ? (อธิบายภาพรวมโดยไม่ต้องระบุรายละเอียด)

คำตอบ : .....

.....

.....

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ในการเสียภาษีอากรตามกฎหมาย และทัศนคติเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรของรัฐบาล

คำถาม : ท่านคิดว่าการเสียภาษีอากรเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : .....

.....
 .....
คำถาม : ท่านคิดว่ารัฐบาลนำเงินภาษีอากรที่จัดเก็บจากประชาชนไปใช้อย่างคุ้มค่าหรือไม่
 เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : .....

.....
 .....
 3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตาม
 ประมวลรัษฎากร และผลเสียของการไม่ชำระภาษีอากรโดยถูกต้องตามกฎหมาย

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่าบุคคลมีรายได้ประมาณเท่าใดจึงต้องยื่นแบบแสดงรายการ
 เพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และท่านทราบวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือไม่ ?
 (โปรดอธิบายพอสังเขป)

คำตอบ : .....

.....
 .....
คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่าหากท่านมีรายได้ถึงเกณฑ์ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
 แล้วไม่ยอมเสียภาษี จะต้องถูกทางราชการดำเนินการอย่างไร ?

คำตอบ : .....

.....
 .....
 4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วย
 การผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 ความสามารถในการผ่อนชำระภาษีอากรและการจัดหาหลักประกัน
 การผ่อนชำระ

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ท่านค้างชำระอยู่ขณะนี้สามารถ
 ผ่อนชำระเป็นงวดๆได้ โดยไม่จำเป็นต้องชำระด้วยเงินเป็นจำนวนมากเพื่อให้หมดสิ้นในครั้งเดียว ?

คำตอบ : .....

.....
 .....

คำถาม : ท่านสามารถจัดหาหลักทรัพย์ เช่น เชื้อธนาคาร พันธบัตรรัฐบาล ที่ดิน หนังสือค้ำประกันของธนาคาร หรือบุคคลมาค้ำประกันการผ่อนชำระภาษีอากรค้างของท่านได้หรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : .....

.....

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่ากฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่กำหนดให้บุคคลที่มีรายได้มากต้องเสียภาษีมากขึ้นตามสัดส่วน และบุคคลที่มีรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อยลงตามสัดส่วนหรือไม่ ต้องเสียภาษีเลยนั้นยุติธรรมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : .....

.....

6. ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลของสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจต่อศักยภาพในการชำระภาษีอากรของผู้ให้สัมภาษณ์

คำถาม : ท่านคิดว่าสภาวะเศรษฐกิจไม่ดีเช่นในปัจจุบันมีผลกระทบต่อภาระชำระภาษีอากรค้างของท่านหรือไม่ อย่างไร ?

คำตอบ : .....

.....

7. ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาที่เกี่ยวข้อง

คำถาม : ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่สรรพากรประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ)และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีความรู้ความสามารถในหน้าที่การงาน ขยันขันแข็ง ให้คำแนะนำและให้บริการที่ดี รวมทั้งมีความซื่อสัตย์สุจริตหรือไม่ ? (ขอให้ยกตัวอย่าง)

คำตอบ : .....

.....

8. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1

คำถาม : ท่านคิดว่าสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ)และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีการให้บริการที่ดีแก่ประชาชนหรือไม่ ขอให้ท่านยกตัวอย่างทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดีดังกล่าว ?

คำตอบ : .....

.....

9. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทลงโทษตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่าบทลงโทษฐานเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากรตามมาตรา 37 และ 37 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากรในปัจจุบันซึ่งมีโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองแสนบาท และโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : .....

.....

10. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ ระบบงาน บุคลากร และกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและเร่งรัดภาษีอากรค้าง

คำถาม : ท่านคิดว่ากรมสรรพากร สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ)ควรจะปรับปรุงการให้บริการ ระบบการทำงาน คุณภาพเจ้าหน้าที่ และกฎหมายระเบียบใดบ้าง เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : .....

.....

สัมภาษณ์เมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

ภาคผนวก ข

คำถามสัมภาษณ์สำหรับการค้นคว้าอิสระ

(ชุดที่ 2)

เรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากร
พื้นที่นครปฐม 1”

ชุดที่ 2 คำถามสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สรรพากร

ชื่อ..... นามสกุล..... เพศ..... อายุ.....
ปี ภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน
..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด
..... ประกอบอาชีพ..... ตำแหน่ง..... สถานที่
ทำงาน..... เลขที่..... หมู่ที่..... ตรอก/
ซอย..... ถนน..... ตำบล..... อำเภอ
..... จังหวัด.....

ผู้วิจัยต้องการศึกษาหาข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. สถานการณ์เกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างในปัจจุบัน

คำถาม : ปัจจุบันสถานการณ์เกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างเป็นอย่างไร เป็นไปตามประมาณการที่กำหนดไว้หรือไม่ และมีแนวโน้มอย่างไรในอนาคต ?

คำตอบ: .....

2. นโยบายหรือมาตรการของกรมสรรพากรและหน่วยงานในสังกัดในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้าง

คำถาม : กรมสรรพากรและหน่วยงานของท่านมีนโยบายหรือมาตรการใดในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้าง ?

คำตอบ : .....

3. สาเหตุที่ทำให้ประชาชนค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

คำถาม : ท่านคิดว่าปัจจัยใดเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ?

คำตอบ : .....

4. สาเหตุที่ทำให้ประชาชนไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545

คำถาม : ท่านคิดว่าปัจจัยใดเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545?

คำตอบ : .....

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่ากฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่กำหนดให้บุคคลที่มีรายได้มากต้องเสียภาษีมากขึ้นตามสัดส่วน และบุคคลที่มีรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อยลงตามสัดส่วนหรือไม่ ต้องเสียภาษีเลยนั้นยุติธรรมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : .....

6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจต่อศักยภาพในการชำระภาษีของประชาชน

คำถาม : ท่านคิดว่าสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการชำระภาษีอากรของประชาชนหรือไม่ อย่างไร ?

คำตอบ : .....

7. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทลงโทษตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่าบทลงโทษฐานเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากรตามมาตรา 37 และ 37 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากรในปัจจุบันซึ่งมีโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองแสนบาท และโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับนั้นมีความเหมาะสมในการที่จะช่วยป้องปรามการหลบเลี่ยงภาษีหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : .....

8. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ ระบบงาน บุคลากร และกฎหมาย
ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและเร่งรัดภาษีอากรค้าง

คำถาม : ท่านมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ ระบบงาน บุคลากร
และกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและเร่งรัดภาษีอากรค้างอย่างไร ?

คำตอบ : .....

สัมภาษณ์เมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

ภาคผนวก ค

คำให้สัมภาษณ์ของผู้ค้างชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จำนวน 10 ราย

ถอดเทปคำถามสัมภาษณ์สำหรับการค้นคว้าอิสระ

เรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงาน-
สรรพากรพื้นที่นครปฐม 1”

ชุดที่ 1 คำถามสัมภาษณ์สำหรับประชาชน ลำดับที่ 1

ชื่อ/นามสกุล นางบังอร ดีพิจารณ์ เพศ หญิง อายุ 50 ปี ภูมิลำเนาอยู่
บ้านเลขที่ 77/2 หมู่ที่ 2 ซอยเทศบาล 14 ถนนเพชรเกษม ตำบลธรรมศาลา อำเภอเมือง
นครปฐม จังหวัดนครปฐม ประกอบอาชีพ นักธุรกิจ สถานที่ทำงาน ร้าน พี.ดี.พี.โมลด์ เลขที่
77/2 หมู่ที่ 2 ซอยเทศบาล 14 ถนนเพชรเกษม ตำบลธรรมศาลา อำเภอเมืองนครปฐม
จังหวัดนครปฐม โทร. 081-8209378

ผู้ศึกษาวิจัยต้องการศึกษาหาข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นดังต่อไปนี้

1.ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะทางครอบครัวคือ อาชีพ รายได้ หนี้สิน และ
ทรัพย์สิน โดยประมาณของครัวเรือน

คำถาม : ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพอะไร มีรายได้โดยเฉลี่ยประมาณเดือนละเท่าใด มี
หนี้สินโดยรวมเป็นจำนวนเงินประมาณเท่าใด และมีทรัพย์สินโดยรวมเป็นจำนวนเงินประมาณเท่าใด ?

คำตอบ : “ปัจจุบันข้าพเจ้าทำธุรกิจรับจ้างทำโมลด์ฉีดพลาสติก มีรายได้โดยเฉลี่ยประมาณ
เดือนละ 700,000-800,000.-บาท แต่ไม่ค่อยแน่นอนขึ้นอยู่กับสภาพเศรษฐกิจ มีหนี้สินโดยรวม
ประมาณ 8,000,000.-บาท มีทรัพย์สินคือ บ้านและที่ดินราคาประมาณ 750,000.-บาท รถยนต์
ราคาประมาณ 2,000,000.-บาท และรถส่งของราคาประมาณ 700,000.-บาท”

2.ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ในการเสียภาษีอากรตามกฎหมาย และทัศนคติ
เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรของรัฐบาล

คำถาม : ท่านคิดว่าการเสียภาษีอากรเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยหรือไม่ เพราะเหตุ
ใด ?

คำตอบ : “คิดว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยต้องช่วยกันเสียภาษีให้รัฐเพื่อนำไป
พัฒนาปรับปรุงบ้านเมือง”

คำถาม : ท่านคิดว่ารัฐบาลนำเงินภาษีอากรที่จัดเก็บจากประชาชนไปใช้อย่างคุ้มค่าหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่านำไปใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าแล้ว เช่น ทำถนนหนทาง เป็นต้น”

3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประมวลรัษฎากร และผลเสียของการไม่ชำระภาษีอากรโดยถูกต้องตามกฎหมาย

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่าบุคคลที่มีรายได้ประมาณเท่าใดจึงต้องยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และท่านทราบวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือไม่ ?

คำตอบ : “คิดว่ามีรายได้ตั้งแต่ 15,000.-บาทต่อปีขึ้นไปต้องเสียภาษี แต่ไม่ทราบวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพราะส่วนใหญ่จะจ้างผู้อื่นให้จัดการให้”

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่า หากท่านมีรายได้ถึงเกณฑ์ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแล้วไม่ยอมเสียภาษี จะต้องถูกทางราชการดำเนินการอย่างไร ?

คำตอบ : “จะต้องถูกอายัดบัญชีเงินฝากธนาคาร”

4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 ความสามารถในการผ่อนชำระภาษีอากร และการจัดหาหลักประกันการผ่อนชำระ

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ท่านค้างชำระอยู่ขณะนี้สามารถผ่อนชำระเป็นงวดๆได้ โดยไม่จำเป็นต้องชำระด้วยเงินเป็นจำนวนมากเพื่อให้หมดสิ้นในครั้งเดียว ?

คำตอบ : “ไม่ทราบว่าสามารถผ่อนชำระได้”

คำถาม : ท่านสามารถจัดหาหลักทรัพย์ เช่น เชื้อธนาคาร พันธบัตรรัฐบาล ที่ดิน หนังสือค้ำประกันของธนาคาร หรือบุคคลมาค้ำประกันการผ่อนชำระภาษีอากรค้างของท่านได้หรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “สามารถหาเชื้อธนาคารและบุคคลค้ำประกันได้ แต่ที่ดินไม่สามารถหาได้เพราะติดจำนองธนาคาร”

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่ากฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่กำหนดให้บุคคลที่มีรายได้มากต้องเสียภาษีมากขึ้นตามสัดส่วน และบุคคลที่มีรายได้ก็น้อยก็เสียภาษีน้อยลงตามสัดส่วนหรือไม่ ต้องเสียภาษีเลยนั้นยุติธรรมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่าเป็นโครงสร้างภาษาอากรที่เป็นธรรมชาติ เพราะมีรายได้มากก็ต้องเสียภาษีมามาก รายได้น้อยก็เสียภาษีน้อยตามอัตราส่วน”

6.ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลของสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจต่อศักยภาพในการชำระภาษีอากรของผู้ให้สัมภาษณ์

คำถาม : ท่านคิดว่าสภาวะเศรษฐกิจไม่ดีเช่นในปัจจุบันมีผลกระทบต่อภาระภาษีอากรค้างของท่านหรือไม่ อย่างไร ?

คำตอบ : “มีผลกระทบต่อภาระภาษี เพราะมีรายได้น้อยลง แต่ต้องจ่ายภาษีเท่าเดิม”

7.ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ผู้เร่งรัดจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาที่เกี่ยวข้อง

คำถาม : ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่สรรพากรประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีความรู้ความสามารถในหน้าที่การงาน ขยันขันแข็ง ให้คำแนะนำและให้บริการที่ดี รวมทั้งมีความซื่อสัตย์สุจริตหรือไม่ ?

คำตอบ : “คิดว่าเจ้าหน้าที่มีความรู้ความสามารถในการทำงานดี ขยันขันแข็ง ให้คำแนะนำ และบริการดีเหมือนที่เหมือนน้องทั้งสำนักงานสรรพากรพื้นที่และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา”

8.ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา (สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1

คำถาม : ท่านคิดว่าสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีการให้บริการที่ดีแก่ประชาชนหรือไม่ ขอให้ยกตัวอย่าง ?

คำตอบ : “โดยภาพรวมเห็นว่ามีบริการที่ดีทั้งสำนักงานสรรพากรพื้นที่และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา”

9.ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทลงโทษตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่าบทลงโทษฐานเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากรตามมาตรา 37 และ 37 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากรในปัจจุบันซึ่งมีโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองแสนบาท และโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่าบทลงโทษมีความเหมาะสมแล้ว”

10.ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ ระบบงาน บุคลากร และกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและเร่งรัดภาษีอากรค้าง

คำถาม : ท่านคิดว่ากรมสรรพากร สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ)ควรจะปรับปรุงการให้บริการ ระบบการทำงาน คุณภาพเจ้าหน้าที่ และกฎหมายระเบียบใดบ้าง เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่ามีบริการดีอยู่แล้ว แต่ควรแก้ไขระเบียบการผ่อนชำระให้ประชาชนสามารถผ่อนชำระภาษีได้เป็นระยะเวลานานขึ้น”

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2559

ถอดเทปคำถามสัมภาษณ์สำหรับการค้นคว้าอิสระ

เรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงาน-
สรรพากรพื้นที่นครปฐม 1”

ชุดที่ 1 คำถามสัมภาษณ์สำหรับประชาชน ลำดับที่ 2

ชื่อ/นามสกุล นายชาติรี อมโร เพศ ชาย อายุ 46 ปี ภูมิลำเนาอยู่
บ้านเลขที่ 60/7 หมู่ที่ 2 ตำบลปอพลับ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ประกอบ
อาชีพ วิศวกร สถานที่ทำงาน บริษัท ภัคควันวิศวกรรม จำกัด เลขที่ 6 ซอยคุ้มเกล้า 48
ถนนคุ้มเกล้า แขวงลำปลาทิว เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

ผู้ศึกษาวิจัยต้องการศึกษาหาข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะทางครอบครัวคือ อาชีพ รายได้ หนี้สิน และทรัพย์สิน
โดยประมาณของครัวเรือน

คำถาม : ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพอะไร มีรายได้โดยเฉลี่ยประมาณเดือนละเท่าใด
มีหนี้สินโดยรวมเป็นจำนวนเงินประมาณเท่าใด และมีทรัพย์สินโดยรวมเป็นจำนวนเงินประมาณเท่าใด ?

คำตอบ : “ปัจจุบันข้าพเจ้าประกอบอาชีพวิศวกร มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 50,000.- บาท
มีหนี้สินผ่อนรถยนต์เดือนละประมาณ 10,000.-บาท ที่เหลือก็ใช้จ่ายในครอบครัว มีบุตร 3 คนกำลัง
ศึกษาอยู่ บ้านเป็นมรดกของพ่อแม่ มีทรัพย์สินรวมราคาประมาณ 500,000.-บาท”

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ในการเสียภาษีอากรตามกฎหมาย และทัศนคติเกี่ยวกับ
การจัดเก็บภาษีอากรของรัฐบาล

คำถาม : ท่านคิดว่าการเสียภาษีอากรเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยหรือไม่ เพราะเหตุ
ใด ?

คำตอบ : “คิดว่าการเสียภาษีเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยเพื่อนำเงินมาพัฒนา
ประเทศ”

คำถาม : ท่านคิดว่ารัฐบาลนำเงินภาษีอากรที่จัดเก็บจากประชาชนไปใช้อย่างคุ้มค่า
หรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “อาจจะไม่รู้ลึกแต่เท่าที่ทราบก็คือ รัฐบาลนำเงินภาษีมาสร้างถนน สร้างสาธารณูปโภคต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชน แต่หากถามว่านำไปใช้อย่างคุ้มค่าหรือไม่ นั้นตอบยาก และเรื่องการเมืองของนักการเมืองนั้นเห็นว่าเป็นเรื่องปลีกย่อยเฉพาะรายบุคคล ”

3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามประมวลรัษฎากร และผลเสียของการไม่ชำระภาษีอากรโดยถูกต้องตามกฎหมาย

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่าบุคคลที่มีรายได้ประมาณเท่าใดจึงต้องยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และท่านทราบวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือไม่ ?

คำตอบ : “ไม่ทราบหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจริงๆ เพราะตามปกติแล้วทางบริษัทจะจัดการให้โดยคิดจากเงินได้ที่หักไว้ 3% ”

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่า หากท่านมีรายได้ถึงเกณฑ์ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแล้วไม่ยอมเสียภาษี จะต้องถูกทางราชการดำเนินการอย่างไร ?

คำตอบ : “ก็จะถูกเร่งรัดหนี้สิน และถ้าไม่ชำระก็จะถูกฟ้องคดี”

4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 ความสามารถในการผ่อนชำระภาษีอากร และการจัดหาหลักประกันการผ่อนชำระ

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ท่านค้างชำระอยู่สามารถผ่อนชำระเป็นงวดๆได้ โดยไม่จำเป็นต้องชำระด้วยเงินเป็นจำนวนมากเพื่อให้หมดสิ้นในครั้งเดียว ?

คำตอบ : “ก่อนที่เจ้าหน้าที่จะบอกนั้นไม่ทราบเลยว่าหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสามารถผ่อนชำระได้”

คำถาม : ท่านสามารถจัดหาหลักทรัพย์ เช่น เชื้อธนาคาร พันธบัตรรัฐบาล ที่ดิน หนังสือค้ำประกันของธนาคาร หรือบุคคลมาค้ำประกันการผ่อนชำระภาษีอากรค้างของท่านได้หรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “สามารถจัดหาบุคคลมาค้ำประกันได้ ส่วนหลักทรัพย์อื่นนั้นไม่มี”

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่ากฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่กำหนดให้บุคคลที่มีรายได้มากต้องเสียภาษีมากขึ้นตามสัดส่วน และบุคคลที่มีรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อยลงตามสัดส่วนหรือไม่ต้องเสียภาษีเลยนั้นยุติธรรมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่าเป็นโครงสร้างภาษีอากรที่เหมาะสมแล้ว”

6.ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลของสถานะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจต่อศักยภาพในการชำระภาษีอากรของผู้ให้สัมภาษณ์

คำถาม : ท่านคิดว่าสถานะเศรษฐกิจไม่ดีเช่นในปัจจุบันมีผลกระทบต่อภาระภาษีอากรค้างของท่านหรือไม่ อย่างไร ?

คำตอบ : “อาจจะมึผลกระทบต่อบ้างเพราะต้องผ่อนรถยนต์เดือนละ 13,000.-บาท และลูกเรียนมหาวิทยาลัยสองคน มัธยมปลายหนึ่งคน แพนรับราชการเงินเดือนจึงไม่เยอะ”

7.ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ผู้เร่งรัดจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาที่เกี่ยวข้อง

คำถาม : ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่สรรพากรประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีความรู้ความสามารถในหน้าที่การงาน ขยันขันแข็ง ให้คำแนะนำและให้บริการที่ดี รวมทั้งมีความซื่อสัตย์สุจริตหรือไม่ ?

คำตอบ : “คิดว่าเจ้าหน้าที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีความรู้ความสามารถ มีการให้คำแนะนำและให้บริการที่ดี ส่วนเจ้าหน้าที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขานั้นไม่ค่อยรู้จักเพราะส่วนใหญ่จะแค่ไปยื่นเอกสารและชำระเงิน และเรื่องทุจริตนั้นไม่เคยปรากฏ”

8.ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา (สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1

คำถาม : ท่านคิดว่าสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีการให้บริการที่ดีแก่ประชาชนหรือไม่ ขอให้ยกตัวอย่าง

คำตอบ : “คิดว่ามีการให้บริการในระดับปานกลาง”

9.ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทลงโทษตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่าบทลงโทษฐานเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากรตามมาตรา 37 และ 37 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากรในปัจจุบันซึ่งมีโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองแสนบาท และโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่าต้องดูที่เหตุผลว่าผู้เสียภาษีหลีกเลี่ยงเพราะอะไร ไม่ทราบข้อเท็จจริง

หรือไม่ เช่น กรณีถูกภาษีย้อนหลังหลายๆปี เมื่อรวมค่าปรับและเงินเพิ่มเข้าไปก็จะกลายเป็นทวีคูณ ทำไมสรรพากรไม่แจ้งผู้เสียภาษีปีต่อปีเพื่อให้ผู้เสียภาษีสามารถหาหลักฐานมายืนยันได้ ตนคิดว่าส่วนใหญ่แล้วผู้เสียภาษีไม่มีเจตนาหลีกเลี่ยง แต่เกิดจากความไม่รู้มากกว่า”

10.ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ ระบบงาน บุคลากร และกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและเร่งรัดภาษีอากรค้าง

คำถาม : ท่านคิดว่ากรมสรรพากร สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ)ควรปรับปรุงการให้บริการ ระบบการทำงาน คุณภาพเจ้าหน้าที่ และกฎหมายระเบียบใดบ้าง เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่าสรรพากรน่าจะประชาสัมพันธ์ให้ดีกว่านี้ ให้คนรู้ว่ามียาได้เท่าใดต้องเสียภาษีอย่างไร คิดว่าคนส่วนใหญ่ไม่มีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีเพราะไม่อยากถูกฟ้องดำเนินคดี”

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2559

ถอดเทปคำถามสัมภาษณ์สำหรับการค้นคว้าอิสระ

เรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงาน- สรรพากรพื้นที่นครปฐม 1”

ชุดที่ 1 คำถามสัมภาษณ์สำหรับประชาชน ลำดับที่ 3

ชื่อ/นามสกุล นายสุเมธ สถาณพันธ์ เพศ ชาย อายุ 44 ปี ภูมิลำเนาอยู่ บ้านเลขที่ 448 หมู่ที่ 7 ถนนมาลัยแมน ตำบลทุ่งกระพังโหม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ประกอบอาชีพ รับราชการ สถานที่ทำงาน องค์การบริหารส่วนตำบล ห้วยหมอนทอง เลขที่ 84 หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยหมอนทอง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ผู้ศึกษาวิจัยต้องการศึกษาหาข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นดังต่อไปนี้

1.ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะทางครอบครัวคือ อาชีพ รายได้ หนี้สิน และทรัพย์สิน โดยประมาณของครัวเรือน

คำถาม : ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพอะไร มีรายได้โดยเฉลี่ยประมาณเดือนละเท่าใด มีหนี้สินโดยรวมเป็นจำนวนเงินประมาณเท่าใด และมีทรัพย์สินโดยรวมเป็นจำนวนเงินประมาณเท่าใด ?

คำตอบ : “ปัจจุบันข้าพเจ้าประกอบอาชีพรับราชการมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 50,000.- บาท มีหนี้สินโดยรวมประมาณเดือนละ 35,000.-บาท เป็นหนี้เงินกู้ ช้อรยยนต์ และส่งให้ทางบ้าน และมีทรัพย์สินโดยรวมประมาณ 300,000.-บาท”

2.ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ในการเสียภาษีอากรตามกฎหมาย และทัศนคติเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรของรัฐบาล

คำถาม : ท่านคิดว่าการเสียภาษีอากรเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนเพราะรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ให้ประชาชนทุกคนมีหน้าที่เสียภาษี เพื่อจะเอาเงินนั้นไปใช้ในการพัฒนาประเทศ”

คำถาม : ท่านคิดว่ารัฐบาลนำเงินภาษีอากรที่จัดเก็บจากประชาชนไปใช้อย่างคุ้มค่าหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่าปัจจุบันรัฐบาลนำเงินภาษีไปใช้ตามนโยบายของรัฐบาล แต่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนสักเท่าใด จะได้ประโยชน์เฉพาะคนบางกลุ่ม เช่น โครงการตำบลละ

ห้าล้าน หมู่บ้านละสองแสน เป็นต้น เป็นการนำเงินภาษีไปใช้โดยไม่ได้ทำให้ชีวิตของราษฎรดีขึ้นเลย ในส่วนนี้จึงเห็นว่าไม่คุ้มค่า แต่ที่เห็นว่าคุ้มค่าคือ การนำไปใช้เกี่ยวกับเรื่องโครงสร้างการคมนาคม เช่น รถไฟฟ้า เป็นการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาการจราจร”

3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามประมวลรัษฎากร และผลเสียของการไม่ชำระภาษีอากรโดยถูกต้องตามกฎหมาย

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่าบุคคลมีรายได้ประมาณเท่าใดจึงต้องยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และท่านทราบวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือไม่ ?

คำตอบ : “ทราบว่ามีเงินได้สุทธิตั้งแต่ 150,000.-บาทขึ้นไปต้องยื่นแบบแสดงรายการส่วนวิธีการคำนวณก็หักลดหย่อนส่วนตัว หักลดหย่อนสามีภริยาและบุตร หักลดหย่อนเงินบริจาค ประกันชีวิต ที่อยู่อาศัย เหลือเป็นเงินได้สุทธิเท่าใดจึงนำมาคำนวณว่าจะต้องเสียภาษีหรือไม่”

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่า หากท่านมีรายได้ถึงเกณฑ์ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแล้วไม่ยอมเสียภาษี จะต้องถูกทางราชการดำเนินการอย่างไร ?

คำตอบ : “จะต้องถูกสรรพากรมีหนังสือแจ้งทวงถาม หากยังเพิกเฉยไม่มาติดต่อก็จะถูกดำเนินการตามกฎหมายคือ आयัดบัญชีเงินฝาก และอายัดทรัพย์สินเพื่อนำมาขายทอดตลาดเพื่อชำระภาษีที่ค้าง”

4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 ความสามารถในการผ่อนชำระภาษีอากร และการจัดหาหลักประกันการผ่อนชำระ

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ท่านค้างชำระอยู่ขณะนี้สามารถผ่อนชำระเป็นงวดๆได้ โดยไม่จำเป็นต้องชำระด้วยเงินเป็นจำนวนมากเพื่อให้หมดสิ้นในครั้งเดียว ?

คำตอบ : “ทราบว่าสามารถผ่อนชำระได้โดยแบ่งเป็น 3 งวด”

คำถาม : ท่านสามารถจัดหาหลักทรัพย์ เช่น เชื้อธนาคาร พันธบัตรรัฐบาล ที่ดิน หนังสือค้ำประกันของธนาคาร หรือบุคคลมาค้ำประกันการผ่อนชำระภาษีอากรค้างของท่านได้หรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “สามารถหาที่ดิน หรือรถยนต์มาเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันได้”

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่ากฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่กำหนดให้บุคคลที่มีรายได้มากต้องเสียภาษีมากขึ้นตามสัดส่วน และบุคคลที่มีรายได้ก็น้อยก็เสียภาษีน้อยลงตามสัดส่วนหรือไม่ ต้องเสียภาษีเลยนั้นยุติธรรมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่าโครงสร้างภาษีอากรเป็นธรรมแล้ว เพราะมีรายได้มากก็ต้องเสียภาษีมาก ส่วนรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อยตามสัดส่วน”

6.ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลของสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจต่อศักยภาพในการชำระภาษีอากรของผู้ให้สัมภาษณ์

คำถาม : ท่านคิดว่าสภาวะเศรษฐกิจไม่ดีเช่นในปัจจุบันมีผลกระทบต่อภาระชำระภาษีอากรค้างของท่านหรือไม่ อย่างไร ?

คำตอบ : “คิดว่ามีผลกระทบ เช่น น้ำมันขึ้นราคา เราต้องใช้รถยนต์ในการเดินทางมาทำงาน ก็จะเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายให้เรา และค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้นมากก็มีผลกระทบต่อรายได้ของเราเพราะเราต้องกินต้องใช้ แต่ภาษีก็ต้องชำระเท่าเดิมตามหลักเกณฑ์เดิม ค่าครองชีพที่สูงขึ้นมีผลกระทบต่อรายได้ ทำให้ไม่สามารถชำระภาษีได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด”

7.ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ผู้เร่งรัดจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาที่เกี่ยวข้อง

คำถาม : ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่สรรพากรประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีความรู้ความสามารถในหน้าที่การงาน ขยันขันแข็ง ให้คำแนะนำและให้บริการที่ดี รวมทั้งมีความซื่อสัตย์สุจริตหรือไม่ ?

คำตอบ : “คิดว่าเจ้าหน้าที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขามีความรู้ ความสามารถดี มีการให้คำแนะนำในการยื่นแบบคำนวณภาษีและข้อกฎหมาย มีการให้บริการที่รวดเร็วดี และไม่เคยพบเห็นว่ามีพฤติกรรมทุจริต”

8.ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา (สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1

คำถาม : ท่านคิดว่าสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีการให้บริการที่ดีแก่ประชาชนหรือไม่ ขอให้ยกตัวอย่าง ?

คำตอบ : “คิดว่าสำนักงานมีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยดี และมีบริการแว่นสายตาฟรีแก่ผู้ที่ไม่ได้พกแว่นมา”

9.ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทลงโทษตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่าบทลงโทษฐานเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากรตามมาตรา 37 และ 37 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากรในปัจจุบันซึ่งมีโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองแสนบาท และโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับนั้น มีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่าเป็นบทลงโทษที่ไม่มีความรุนแรงเท่าไร แต่ไม่ควรมีโทษจำคุก มีโทษปรับอย่างเดียวก็น่าจะเพียงพอสำหรับผู้ที่ไม่เจตนาหลีกเลี่ยงภาษี”

10.ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ ระบบงาน บุคลากร และกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและเร่งรัดภาษีอากรค้าง

คำถาม : ท่านคิดว่ากรมสรรพากร สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ)ควรปรับปรุงการให้บริการ ระบบการทำงาน คุณภาพเจ้าหน้าที่ และกฎหมายระเบียบใดบ้าง เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “กรมสรรพากรควรปรับปรุงกฎหมายเรื่องการหักลดหย่อนบุตร กรณีที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสให้นำมาหักลดหย่อนภาษีได้ เพราะแม้จะไม่ได้จดทะเบียนสมรสแต่ก็ยังคงเลี้ยงดู ให้การศึกษา และรักษาพยาบาลอยู่ ควรจะใช้ข้อมูลบิดามารดาตามใบสูติบัตรมาเป็นหลักฐานในการหักลดหย่อน”

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2559

ถอดเทปคำถามสัมภาษณ์สำหรับการค้นคว้าอิสระ

เรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงาน-
สรรพากรพื้นที่นครปฐม 1”

ชุดที่ 1 คำถามสัมภาษณ์สำหรับประชาชน ลำดับที่ 4

ชื่อ/นามสกุล นางสิริรัตน์ เรือนนุช เพศ หญิง อายุ 57 ปี ภูมิลำเนาอยู่
บ้านเลขที่ 129 หมู่ที่ 7 ตำบลห้วยขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ประกอบอาชีพ
รับราชการ สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านรางอี่เม้ย เลขที่ 119 หมู่ที่ 7 ตำบลห้วยขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ผู้ศึกษาวิจัยต้องการศึกษาหาข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นดังต่อไปนี้

1.ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะทางครอบครัวคือ อาชีพ รายได้ หนี้สิน และทรัพย์สิน โดยประมาณของครัวเรือน

คำถาม : ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพอะไร มีรายได้โดยเฉลี่ยประมาณเดือนละเท่าใด มีหนี้สินโดยรวมเป็นจำนวนเงินประมาณเท่าใด และมีทรัพย์สินโดยรวมเป็นจำนวนเงินประมาณเท่าใด ?

คำตอบ : “ปัจจุบันข้าพเจ้าประกอบอาชีพรับราชการครู มีรายได้ประมาณ 55,000.- บาทต่อเดือน มีหนี้สินประมาณ 3,000,000.-บาท มีทรัพย์สินคือ บ้านและรถยนต์รวมราคาประมาณ 1,700,000.-บาท”

2.ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ในการเสียภาษีอากรตามกฎหมาย และทัศนคติเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรของรัฐบาล

คำถาม : ท่านคิดว่าการเสียภาษีอากรเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทย เพราะเมื่อมีรายได้ก็ต้องเสียภาษีให้แก่รัฐบาล”

คำถาม : ท่านคิดว่ารัฐบาลนำเงินภาษีอากรที่จัดเก็บจากประชาชนไปใช้อย่างคุ้มค่าหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่าบางรัฐบาลก็นำไปใช้อย่างคุ้มค่า บางรัฐบาลก็ใช้อย่างไม่คุ้มค่า”

3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามประมวลรัษฎากร และผลเสียของการไม่ชำระภาษีอากรโดยถูกต้องตามกฎหมาย

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่าคุณคลมีรายได้ประมาณเท่าใดจึงต้องยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และท่านทราบวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือไม่ ?

คำตอบ : “ไม่แน่ใจเพราะหลักเกณฑ์การเสียภาษีไม่แน่นอน มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย แต่ทราบวิธีการคำนวณคือ นำรายได้ตามหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่ายมาหายอดรวมทั้งปี แล้วหักค่าใช้จ่ายได้ 40% ไม่เกิน 60,000.-บาท และมีหักลดหย่อนตนเอง คู่สมรส บุตร ประกันชีวิต นำมาหักเป็นเงินได้สุทธิ แล้วนำมาคิดคำนวณภาษีตามอัตรา”

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่า หากท่านมีรายได้ถึงเกณฑ์ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแล้วไม่ยอมเสียภาษี จะต้องถูกทางราชการดำเนินการอย่างไร ?

คำตอบ : “จะต้องถูกติดตามเร่งรัด แต่ขั้นตอนนี้ยังไม่ทราบ”

4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 ความสามารถในการผ่อนชำระภาษีอากร และการจัดหาหลักประกันการผ่อนชำระ

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ท่านค้างชำระอยู่สามารถผ่อนชำระเป็นงวดๆได้ โดยไม่จำเป็นต้องชำระด้วยเงินเป็นจำนวนมากเพื่อให้หมดสิ้นในครั้งเดียว ?

คำตอบ : “ทราบว่าสามารถผ่อนชำระได้ในกรณีที่เงินภาษีเป็นจำนวนมาก สามารถผ่อนชำระได้ 3 งวด”

คำถาม : ท่านสามารถจัดหาหลักทรัพย์ เช่น เชื้อชนาคร พันธบัตรรัฐบาล ที่ดิน หนังสือค้ำประกันของธนาคาร หรือบุคคลมาค้ำประกันการผ่อนชำระภาษีอากรค้างของท่านได้หรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “สามารถหาบ้านและที่ดินมาเป็นหลักประกันได้ เพราะไม่ติดภาระจำนอง”

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่ากฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่กำหนดให้บุคคลที่มีรายได้มากต้องเสียภาษีมากขึ้นตามสัดส่วน และบุคคลที่มีรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อยลงตามสัดส่วนหรือไม่ต้องเสียภาษีเลยนั้นยุติธรรมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่าต้องดูตามรายได้คือ คนมีรายได้เยอะก็ต้องเสียภาษีเยอะ คนมีรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อย คิดว่าโครงสร้างภาษีไม่มีปัญหาอะไร”

6.ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลของสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจต่อศักยภาพในการชำระภาษีอากรของผู้ให้สัมภาษณ์

คำถาม : ท่านคิดว่าสภาวะเศรษฐกิจไม่ดีเช่นในปัจจุบันมีผลกระทบต่อภาระภาษีอากรค้างของท่านหรือไม่ อย่างไร ?

คำตอบ : “มีผลกระทบเพราะรายได้ไม่สมดุลกับรายจ่าย ทำให้ชำระภาษีไม่ได้ตามจำนวน”

7.ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ผู้เร่งรัดจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาที่เกี่ยวข้อง

คำถาม : ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่สรรพากรประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีความรู้ความสามารถในหน้าที่การงาน ขยันขันแข็ง ให้คำแนะนำและให้บริการที่ดี รวมทั้งมีความซื่อสัตย์สุจริตหรือไม่ ?

คำตอบ : “คิดว่าเจ้าหน้าที่ยังมีความรู้ความสามารถในงานบางเรื่องไม่ดีเท่าที่ควร แต่มีการให้บริการที่ดี และเรื่องทุจริตไม่เคยพบ”

8.ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา (สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1

คำถาม : ท่านคิดว่าสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีการให้บริการที่ดีแก่ประชาชนหรือไม่ ขอให้ยกตัวอย่าง ?

คำตอบ : “คิดว่ามีเครื่องมือเครื่องใช้ทันสมัย มีการใช้ระบบคิว มีการให้บริการรวดเร็ว มีการให้คำแนะนำดี และมีน้ำดื่มบริการดี”

9.ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทลงโทษตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่าบทลงโทษฐานเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากรตามมาตรา 37 และ 37 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากรในปัจจุบันซึ่งมีโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองแสนบาท และโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่าบทลงโทษดังกล่าวไม่ควรจะใช้กับประชาชน เพราะส่วนใหญ่มีรายได้น้อย ไม่มีเจตนาหลบเลี่ยงภาษี”

10.ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ ระบบงาน บุคลากร และกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและเร่งรัดภาษีอากรต่าง

คำถาม : ท่านคิดว่ากรมสรรพากร สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ)ควรปรับปรุงการให้บริการ ระบบการทำงาน คุณภาพเจ้าหน้าที่ และกฎหมายระเบียบใดบ้าง เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่ากรมสรรพากรควรประชาสัมพันธ์กฎหมายและระเบียบให้ประชาชนรู้มากกว่านี้”

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2559

ถอดเทปคำถามสัมภาษณ์สำหรับการค้นคว้าอิสระ

เรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงาน-
สรรพากรพื้นที่นครปฐม 1”

ชุดที่ 1 คำถามสัมภาษณ์สำหรับประชาชน ลำดับที่ 5

ชื่อ/นามสกุล นายบุญเต็ม ทองดอนเหมือน เพศ ชาย อายุ 62 ปี ภูมิลำเนา
อยู่บ้านเลขที่ 487 หมู่ที่ 1 ตำบลทุ่งกระพังโหม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ประกอบ
อาชีพ นักธุรกิจ สถานที่ทำงาน ห้างหุ้นส่วนจำกัด วงษ์ทองเซนเตอร์การ์ด เลขที่ 487 หมู่ที่ 1
ตำบลทุ่งกระพังโหม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ผู้ศึกษาวิจัยต้องการศึกษาหาข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นดังต่อไปนี้

1.ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะทางครอบครัวคือ อาชีพ รายได้ หนี้สิน และทรัพย์สิน
โดยประมาณของครัวเรือน

คำถาม : ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพอะไร มีรายได้โดยเฉลี่ยประมาณเดือนละเท่าใด
มีหนี้สินโดยรวมเป็นจำนวนเงินประมาณเท่าใด และมีทรัพย์สินโดยรวมเป็นจำนวนเงินประมาณเท่าใด ?

คำตอบ : “ปัจจุบันข้าพเจ้าประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปและทำงานอาสาสมัครป้องกัน
ภัย ฝ่ายพลเรือน(อปพร.)ของอำเภอกำแพงแสน มีรายได้เฉลี่ยเดือนละประมาณ 10,000.-กว่า
บาท มีหนี้สินผ่อนรถจักรยานยนต์ 2 คันเดือนละ 2,000.-บาท มีทรัพย์สินคือ บ้านราคา
ประมาณ 200,000.-บาท ”

2.ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ในการเสียภาษีอากรตามกฎหมาย และทัศนคติ
เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรของรัฐบาล

คำถาม : ท่านคิดว่าการเสียภาษีอากรเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยหรือไม่ เพราะเหตุ
ใด ?

คำตอบ : “คิดว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยที่ต้องช่วยเสียภาษีให้แก่ทางรัฐ เพราะ
เมื่อมีรายได้ก็ต้องเสียภาษี”

คำถาม : ท่านคิดว่ารัฐบาลนำเงินภาษีอากรที่จัดเก็บจากประชาชนไปใช้อย่างคุ้มค่า
หรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “ไม่ทราบรัฐบาลนำเงินภาษีไปใช้อย่างคุ้มค่าหรือไม่ เพราะไม่ค่อยมีความรู้เรื่อง นี้จึงไม่อยากจะทำล่วง รัฐบาลเก็บภาษีจะนำไปใช้จ่ายทำกิจกรรมอะไรก็เป็นเรื่องของรัฐบาล รู้แต่ว่ามีหน้าที่ที่ต้องเสียภาษี”

3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามประมวลรัษฎากร และผลเสียของการไม่ชำระภาษีอากรโดยถูกต้องตามกฎหมาย

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่าคุณคนมีรายได้ประมาณเท่าใดจึงต้องยื่นแบบแสดง รายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และท่านทราบวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หรือไม่ ?

คำตอบ : “คิดว่ามีรายได้ 50,000.-บาทต่อปีขึ้นไปจึงต้องเสียภาษี แต่ไม่ทราบ วิธีการคำนวณภาษี ส่วนใหญ่จะให้เจ้าหน้าที่สรรพากรอำเภอช่วยคำนวณให้”

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่าหากท่านมีรายได้ถึงเกณฑ์ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แล้วไม่ยอมเสียภาษี จะต้องถูกทางราชการดำเนินการอย่างไร ?

คำตอบ : “ทราบว่าเจ้าหน้าที่สรรพากรจะต้องมาตามให้ไปชำระ ถ้าไม่ชำระจะมีโทษตาม กฎหมาย แต่ไม่รู้รายละเอียดของขั้นตอนว่ามีอะไรบ้าง”

4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 ความสามารถในการผ่อนชำระภาษีอากรและการจัดหา หลักประกันการผ่อนชำระ

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ท่านค้างชำระอยู่ขณะนี้สามารถ ผ่อนชำระเป็นงวดๆได้ โดยไม่จำเป็นต้องชำระด้วยเงินเป็นจำนวนมากเพื่อให้หมดสิ้นในครั้งเดียว ?

คำตอบ : “ไม่ทราบว่าสามารถผ่อนชำระได้”

คำถาม : ท่านสามารถจัดหาหลักทรัพย์ เช่น เชื้อธนาคาร พันธบัตรรัฐบาล ที่ดิน หนังสือค้ำประกันของธนาคาร หรือบุคคลมาค้ำประกันการผ่อนชำระภาษีอากรค้างของท่านได้หรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “เชื้อธนาคารและที่ดินไม่มี แต่สามารถหาข้าราชการมาค้ำประกันการผ่อนชำระ ได้”

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่ากฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่กำหนดให้บุคคลที่มี

รายได้มากต้องเสียภาษีมากขึ้นตามสัดส่วน และบุคคลที่มีรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อยลงตามสัดส่วน หรือไม่ต้องเสียภาษีเลยนั้นยุติธรรมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่าโครงสร้างภาษีมีความเป็นธรรม ใครรายได้มากก็ต้องเสียภาษีให้รัฐบ้าง รายได้น้อยก็เสียส่วนน้อย มีมากขึ้นก็ต้องเสียมากขึ้นไปตามลำดับ”

6.ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลของสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจต่อศักยภาพในการชำระภาษีอากรของผู้ให้สัมภาษณ์

คำถาม : ท่านคิดว่าสภาวะเศรษฐกิจไม่ดีเช่นในปัจจุบันมีผลกระทบต่ออากรชำระภาษีอากรของท่านหรือไม่ อย่างไร ?

คำตอบ : “มีผลกระทบบ้างเพราะเมื่อเศรษฐกิจไม่ดี ลูกค้าไม่จ่ายเงินให้บริษัทฯ ตามกำหนด บางทีตีเช็คมาให้พอนำไปเบิกก็ไม่ผ่าน จึงต้องไปหากู้เงินนอกระบบมาจ่ายให้แก่ลูกจ้างซึ่งต้องเสียดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 5 และกลายเป็นดินพอกหางหมูไปในที่สุด”

7.ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ผู้เร่งรัดจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาที่เกี่ยวข้อง

คำถาม : ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่สรรพากรประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีความรู้ความสามารถในหน้าที่การงาน ขยันขันแข็ง ให้คำแนะนำและให้บริการที่ดี รวมทั้งมีความซื่อสัตย์สุจริตหรือไม่ ?

คำตอบ : “คิดว่าเจ้าหน้าที่ให้บริการดี มีความรู้ดี ให้คำแนะนำดีทั้งสำนักงานสรรพากรพื้นที่และสาขา”

8.ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา (สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1

คำถาม : ท่านคิดว่าสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีการให้บริการที่ดีแก่ประชาชนหรือไม่ ขอให้ยกตัวอย่าง ?

คำตอบ : “ทั้งสำนักงานสรรพากรพื้นที่และสาขามีการให้บริการดี สถานที่เป็นระเบียบเรียบร้อยดี แต่สำนักงานสรรพากรพื้นที่มีเจ้าหน้าที่หนาแน่นเกินไป”

9.ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทลงโทษตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่าบทลงโทษฐานเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากรตามมาตรา 37 และ 37 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากรในปัจจุบันซึ่งมีโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่สองพันบาท

ถึงสองแสนบาท และโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับนั้น มีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่าทางรัฐได้กำหนดโทษไว้เหมาะสมแล้วสำหรับคนที่ไม่ชำระภาษีให้ทางรัฐ”

10.ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ ระบบงาน บุคลากร และกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและเร่งรัดภาษีอากรต่าง

คำถาม : ท่านคิดว่ากรมสรรพากร สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ)ควรจะปรับปรุงการให้บริการ ระบบการทำงาน คุณภาพเจ้าหน้าที่ และกฎหมายระเบียบใดบ้าง เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “อยากให้เจ้าหน้าที่สรรพากรเข้าร่วมการประชาสัมพันธ์กับประชาชนในเขตเทศบาลหรือ อบต. เพื่อจะได้ทราบปัญหาของประชาชนและจะได้ประชาสัมพันธ์เรื่องการเสียภาษีให้ประชาชนได้ทราบ”

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2559

ถอดเทปคำถามสัมภาษณ์สำหรับการค้นคว้าอิสระ

เรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงาน- สรรพากรพื้นที่นครปฐม 1”

ชุดที่ 1 คำถามสัมภาษณ์สำหรับประชาชน ลำดับที่ 6

ชื่อ/นามสกุล นายณัฐพล เรืองกิจ เพศ ชาย อายุ 25 ปี ภูมิลำเนาอยู่ บ้านเลขที่ 8/1 หมู่ที่ 9 ถนนมาลัยแมน ตำบลกำแพงแสน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ประกอบอาชีพ ค้าขาย สถานที่ทำงาน โรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน หมู่ที่ 3 ตำบลกำแพงแสน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ผู้ศึกษาวิจัยต้องการศึกษาหาข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นดังต่อไปนี้

1.ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะทางครอบครัวคือ อาชีพ รายได้ หนี้สิน และทรัพย์สิน โดยประมาณของครัวเรือน

คำถาม : ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพอะไร มีรายได้โดยเฉลี่ยประมาณเดือนละเท่าใด มีหนี้สินโดยรวมเป็นจำนวนเงินประมาณเท่าใด และมีทรัพย์สินโดยรวมเป็นจำนวนเงินประมาณเท่าใด ?

คำตอบ : “ปัจจุบันข้าพเจ้าประกอบอาชีพค้าขาย มีรายได้เฉลี่ย 20,000-30,000.-บาทต่อเดือน มีหนี้สินผ่อนรถยนต์และอื่นๆเดือนละ 10,000.-บาท ทรัพย์สินมีรถยนต์หนึ่งคันราคา 700,000.-บาท”

2.ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ในการเสียภาษีอากรตามกฎหมาย และทัศนคติเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรของรัฐบาล

คำถาม : ท่านคิดว่าการเสียภาษีอากรเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทย แต่ไม่มีความรู้ว่าควรจะเสียภาษีอย่างไร”

คำถาม : ท่านคิดว่ารัฐบาลนำเงินภาษีอากรที่จัดเก็บจากประชาชนไปใช้อย่างคุ้มค่าหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่ารัฐบาลนำเงินภาษีไปใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า”

3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามประมวลรัษฎากร และผลเสียของการไม่ชำระภาษีอากรโดยถูกต้องตามกฎหมาย

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่าบุคคลมีรายได้ประมาณเท่าใดจึงต้องยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และท่านทราบวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือไม่ ?

คำตอบ : “ไม่ทราบเลย และไม่รู้จักวิธีการคำนวณภาษี”

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่า หากท่านมีรายได้ถึงเกณฑ์ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแล้วไม่ยอมเสียภาษี จะต้องถูกทางราชการดำเนินการอย่างไร ?

คำตอบ : “ทราบว่าโดนอายัดบัญชีธนาคาร”

4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 ความสามารถในการผ่อนชำระภาษีอากรและการจัดหาหลักประกันการผ่อนชำระ

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ท่านค้างชำระอยู่ขณะนี้สามารถผ่อนชำระเป็นงวดๆได้ โดยไม่จำเป็นต้องชำระด้วยเงินเป็นจำนวนมากเพื่อให้หมดสิ้นในครั้งเดียว ?

คำตอบ : “ทราบว่ามีการผ่อนชำระได้ และลดหย่อนเบี้ยปรับได้ด้วย”

คำถาม : ท่านสามารถจัดหาหลักทรัพย์ เช่น เชื้อธนาคาร พันธบัตรรัฐบาล ที่ดิน หนังสือค้ำประกันของธนาคาร หรือบุคคลมาค้ำประกันการผ่อนชำระภาษีอากรค้างของท่านได้หรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “หาหลักทรัพย์ค้ำประกันไม่ได้”

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่ากฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่กำหนดให้บุคคลที่มีรายได้มากต้องเสียภาษีมากขึ้นตามสัดส่วน และบุคคลที่มีรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อยลงตามสัดส่วนหรือไม่ต้องเสียภาษีเลยนั้นยุติธรรมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่าโครงสร้างภาษีไม่เป็นธรรม เพราะคนมีรายได้มากต้องใช้ความรู้ความสามารถในการทำงานมากและทำงานหนัก แต่กลับต้องมาเสียภาษีมากอีกซึ่งเป็นการเพิ่มค่าใช้จ่าย”

6. ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลของสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจต่อศักยภาพในการชำระภาษีอากรของผู้ให้สัมภาษณ์

คำถาม : ท่านคิดว่าสภาวะเศรษฐกิจไม่ดีเช่นในปัจจุบันมีผลกระทบต่อการชำระภาษีอากรค้ำของท่านหรือไม่ อย่างไร ?

คำตอบ : “คิดว่าไม่น่าจะเกี่ยวข้อ แต่ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของแต่ละคนมากกว่า”

7.ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ผู้เร่งรัดจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาที่เกี่ยวข้อง

คำถาม : ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่สรรพากรประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีความรู้ความสามารถในหน้าที่การงาน ขยันขันแข็ง ให้คำแนะนำและให้บริการที่ดี รวมทั้งมีความซื่อสัตย์สุจริตหรือไม่ ?

คำตอบ : “คิดว่าเจ้าหน้าที่สรรพากรพื้นที่สาขาไม่ได้ให้คำแนะนำแก่ประชาชนมากเท่าที่ควร ส่วนใหญ่จะเน้นให้ชำระเงินอย่างเดียว ไม่ได้สร้างความเข้าใจให้ประชาชน ส่วนเจ้าหน้าที่สรรพากรพื้นที่มีบริการที่ดีแล้ว และเรื่องทุจริตนั้นยังไม่เคยพบ”

8.ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา (สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1

คำถาม : ท่านคิดว่าสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีการให้บริการที่ดีแก่ประชาชนหรือไม่ ขอให้ยกตัวอย่าง ?

คำตอบ : “คิดว่าทั้งสำนักงานสรรพากรพื้นที่และสาขามีการให้บริการที่ดีแล้ว”

9.ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทลงโทษตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่าบทลงโทษฐานเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากรตามมาตรา 37 และ 37 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากรในปัจจุบันซึ่งมีโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองแสนบาท และโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่าอัตราโทษหนักเกินไป ไม่สร้างความสมัครใจในการชำระภาษี”

10.ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ ระบบงาน บุคลากร และกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและเร่งรัดภาษีอากรค้ำ

คำถาม : ท่านคิดว่ากรมสรรพากร สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ)ควรจะปรับปรุงการให้บริการ ระบบการทำงาน คุณภาพเจ้าหน้าที่ และกฎหมายระเบียบใดบ้าง เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “ควรเน้นเรื่องการสร้างความเข้าใจให้คนเข้าใจเรื่องภาษีจะดีกว่า โดยเฉพาะผู้ประกอบการอาชีพอิสระ”

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2559

ถอดเทปคำถามสัมภาษณ์สำหรับการค้นคว้าอิสระ

เรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงาน- สรรพากรพื้นที่นครปฐม 1”

ชุดที่ 1 คำถามสัมภาษณ์สำหรับประชาชน ลำดับที่ 7

ชื่อ/นามสกุล นายฉลาด สามบุญเรือง เพศ ชาย อายุ 72 ปี ภูมิลำเนา
อยู่บ้านเลขที่ 81/1 หมู่ที่ 5 ตำบลลำลูกบัว อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ประกอบ
อาชีพ เกษตรกร สถานที่ทำงาน บ้านเลขที่ 81/1 หมู่ที่ 5 ตำบลลำลูกบัว อำเภอดอนตูม
จังหวัดนครปฐม

ผู้ศึกษาวิจัยต้องการศึกษาหาข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นดังต่อไปนี้

1.ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะทางครอบครัวคือ อาชีพ รายได้ หนี้สิน และทรัพย์สิน
โดยประมาณของครัวเรือน

คำถาม : ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพอะไร มีรายได้โดยเฉลี่ยประมาณเดือนละ
เท่าใด มีหนี้สินโดยรวมเป็นจำนวนเงินประมาณเท่าใด และมีทรัพย์สินโดยรวมเป็นจำนวนเงินประมาณ
เท่าใด ?

คำตอบ : “ปัจจุบันข้าพเจ้าประกอบอาชีพเกษตรกรผสมผสาน มีรายได้ต่อเดือนเป็นค่าเบี้ย
เลี้ยงยังชีพเดือนละ 700.-บาท ไม่มีหนี้สิน ทรัพย์สินส่วนตัวไม่มี มีแต่ที่มรดกแต่ก็ยกให้ลูกไปแล้ว”

2.ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ในการเสียภาษีอากรตามกฎหมาย และทัศนคติ
เกี่ยวกับ การจัดเก็บภาษีอากรของรัฐบาล

คำถาม : ท่านคิดว่าการเสียภาษีอากรเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทย เพราะกฎหมายกำหนดไว้”

คำถาม : ท่านคิดว่ารัฐบาลนำเงินภาษีอากรที่จัดเก็บจากประชาชนไปใช้อย่างคุ้มค่า
หรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่ารัฐบาลนำเงินภาษีไปใช้อย่างไม่ค่อยคุ้มค่า”

3.ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตาม
ประมวลรัษฎากร และผลเสียของการไม่ชำระภาษีอากรโดยถูกต้องตามกฎหมาย

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่าคุณคลมมีรายได้ประมาณเท่าใดจึงต้องยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และท่านทราบวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือไม่ ?

คำตอบ : “ไม่ทราบ และคำนวณภาษีไม่เป็นเพราะสมัยก่อนบริษัท ฯ ที่ทำงานจะดำเนินการให้ทั้งหมด รู้แต่ว่าหากทำโอเวอร์ไทม์จะถูกหักภาษี 10%”

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่าหากท่านมีรายได้ถึงเกณฑ์ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแล้วไม่ยอมเสียภาษี จะต้องถูกทางราชการดำเนินการอย่างไร ?

คำตอบ : “ทราบว่าจะต้องถูกทางราชการติดตามเร่งรัดและฟ้องคดี”

4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างตามระเบียบกรมสรรพากรว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 ความสามารถในการผ่อนชำระภาษีอากรและการจัดหาหลักประกันการผ่อนชำระ

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ท่านค้างชำระอยู่ขณะนี้สามารถผ่อนชำระเป็นงวดๆได้ โดยไม่จำเป็นต้องชำระด้วยเงินเป็นจำนวนมากเพื่อให้หมดสิ้นในครั้งเดียว ?

คำตอบ : “ทราบว่าสามารถผ่อนชำระได้ แต่ไม่ทราบหลักเกณฑ์รายละเอียด”

คำถาม : ท่านสามารถจัดหาหลักทรัพย์ เช่น เชื้อธนาคาร พันธบัตรรัฐบาล ที่ดิน หนังสือค้ำประกันของธนาคาร หรือบุคคลมาค้ำประกันการผ่อนชำระภาษีอากรค้างของท่านได้หรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “ไม่สามารถหาหลักทรัพย์ได้ เพราะไม่มีทรัพย์สินเป็นของตนเอง”

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่ากฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่กำหนดให้บุคคลที่มีรายได้มากต้องเสียภาษีมากขึ้นตามสัดส่วน และบุคคลที่มีรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อยลงตามสัดส่วนหรือไม่ต้องเสียภาษีนั่นยุติธรรมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่าเป็นโครงสร้างภาษีอากรเหมาะสมแล้ว แต่ต้องจัดเก็บให้เป็นธรรม”

6. ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลของสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจต่อศักยภาพในการชำระภาษีอากรของผู้ให้สัมภาษณ์

คำถาม : ท่านคิดว่าสภาวะเศรษฐกิจไม่ดีเช่นในปัจจุบันมีผลกระทบต่อภาระการชำระภาษีอากรค้างของท่านหรือไม่ อย่างไร ?

คำตอบ : “มีผลกระทบต่อการใช้ภาษา โดยเฉพาะอาชีพเกษตรกรรมมีความไม่แน่นอนของราคาผลผลิต และมักจะถูกพ่อค้าคนกลางตัดราคาผลผลิต”

7.ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ผู้เร่งรัดจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาที่เกี่ยวข้อง

คำถาม : ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่สรรพากรประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีความรู้ความสามารถในหน้าที่การงาน ขยันขันแข็ง ให้คำแนะนำและให้บริการที่ดี รวมทั้งมีความซื่อสัตย์สุจริตหรือไม่ ?

คำตอบ : “คิดว่าการบริการยังไม่ดีเท่ากับภาคเอกชน และเจ้าหน้าที่บางคนส่อแววที่จะใช้อำนาจหน้าที่หาประโยชน์กับผู้เสียภาษี”

8.ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา (สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1

คำถาม : ท่านคิดว่าสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีการให้บริการที่ดีแก่ประชาชนหรือไม่ ขอให้ยกตัวอย่าง ?

คำตอบ : “รู้สึกว่าการให้บริการในพื้นที่มีสถานที่คับแคบเกินไป การจัดเรียงเอกสารไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย และเปิดแอร์เย็นเกินไป ส่วนสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาไม่ค่อยมีปัญหา เพราะมีคนน้อย”

9.ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทลงโทษตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่าบทลงโทษฐานเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากรตามมาตรา 37 และ 37 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากรในปัจจุบันซึ่งมีโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองแสนบาท และโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่าบทลงโทษหนักเกินไปสำหรับประชาชนที่ไม่มีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษี”

10.ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ ระบบงาน บุคลากร และกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและเร่งรัดภาษีอากรค้าง

คำถาม : ท่านคิดว่ากรมสรรพากร สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ)ควรจะปรับปรุงการให้บริการ ระบบการทำงาน คุณภาพเจ้าหน้าที่ และกฎหมายระเบียบใดบ้าง เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “มีคำแนะนำคือ

- 1.เรื่องบุคคล ต้องให้ความรู้เรื่องภาษีแก่ประชาชนผู้เสียภาษี
- 2.เจ้าหน้าที่ควรให้คำแนะนำเรื่องภาษีแก่ประชาชนให้ทั่วถึง
- 3.เจ้าหน้าที่ไม่ควรใช้คำพูดที่ไม่ดีกับผู้เสียภาษี
- 4.กฎหมายออกใหม่ควรเผยแพร่ให้ประชาชนรู้ โดยเฉพาะเกี่ยวกับโทษทางอาญา
- 5.ควรมีสถานที่เฉพาะสำหรับต้อนรับผู้เสียภาษี”

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2559

ถอดเทปคำถามสัมภาษณ์สำหรับการค้นคว้าอิสระ

เรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงาน-
สรรพากรพื้นที่นครปฐม 1”

ชุดที่ 1 คำถามสัมภาษณ์สำหรับประชาชน ลำดับที่ 8

ชื่อ/นามสกุล นายรัตนชัย ทัดตานนท์ เพศ ชาย อายุ 54 ปี ภูมิลำเนา
อยู่บ้านเลขที่ 43 หมู่ที่ 2 ถนนดอนตูม-นครชัยศรี ตำบลดอนพุทรา อำเภอดอนตูม
จังหวัดนครปฐม ประกอบอาชีพ ธุรกิจรับจัดสวน สถานที่ทำงาน ห้างหุ้นส่วนจำกัด
ทีลอสูเลขที่ 43 หมู่ที่ 2 ถนนดอนตูม-นครชัยศรี ตำบลดอนพุทรา อำเภอดอนตูม จังหวัด
นครปฐม โทร. 096-8601811

ผู้ศึกษาวิจัยต้องการศึกษาหาข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นดังต่อไปนี้

1.ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะทางครอบครัวคือ อาชีพ รายได้ หนี้สิน และทรัพย์สิน
โดยประมาณของครัวเรือน

คำถาม : ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพอะไร มีรายได้โดยเฉลี่ยประมาณเดือนละ
เท่าใด มีหนี้สินโดยรวมเป็นจำนวนเงินประมาณเท่าใด และมีทรัพย์สินโดยรวมเป็นจำนวนเงินประมาณ
เท่าใด ?

คำตอบ : “ปัจจุบันข้าพเจ้าประกอบอาชีพรับจัดสวน มีรายได้โดยเฉลี่ยประมาณเดือน
ละ 10,000.-บาทหรือน้อยกว่า มีหนี้สินโดยรวมประมาณ 450,000.-บาท และมีทรัพย์สินโดยรวม
ประมาณ 400,000.-บาท”

2.ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ในการเสียภาษีอากรตามกฎหมาย และทัศนคติเกี่ยวกับ
การจัดเก็บภาษีอากรของรัฐบาล

คำถาม : ท่านคิดว่าการเสียภาษีอากรเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยที่ต้องเสียภาษีเพื่อนำไปพัฒนา
ประเทศ แต่ควรที่จะจัดเก็บภาษีให้เหมาะสมกับรายได้ของแต่ละคน”

คำถาม : ท่านคิดว่ารัฐบาลนำเงินภาษีอากรที่จัดเก็บจากประชาชนไปใช้อย่างคุ้มค่า
หรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่านำไปใช้อย่างไม่คุ้มค่าเท่าที่ควร เช่น โครงการตำบลละ 5 ล้าน ที่นำเงินไปจ่ายให้แก่ประชาชนอย่างไม่คุ้มค่า ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน และไม่โปร่งใส”

3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประมวลรัษฎากร และผลเสียของการไม่ชำระภาษีอากรโดยถูกต้องตามกฎหมาย

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่าบุคคลมีรายได้ประมาณเท่าใดจึงต้องยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และท่านทราบวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือไม่ ?

คำตอบ : “ไม่รู้อย่างชัดเจน และไม่ทราบวิธีการคำนวณภาษีด้วยแม้จะมีคู่มือแนะนำก็ตาม ส่วนใหญ่จะจ้างเขาทำ”

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่า หากท่านมีรายได้ถึงเกณฑ์ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแล้วไม่ยอมเสียภาษี จะต้องถูกทางราชการดำเนินการอย่างไร ?

คำตอบ : “ไม่รู้เลย คิดว่าตนเองทำถูกต้องแล้ว”

4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 ความสามารถในการผ่อนชำระภาษีอากร และการจัดหาหลักประกันการผ่อนชำระ

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ท่านค้างชำระอยู่ยังสามารถผ่อนชำระเป็นงวดๆได้ โดยไม่จำเป็นต้องชำระด้วยเงินเป็นจำนวนมากเพื่อให้หมดสิ้นในครั้งเดียว ?

คำตอบ : “ไม่รู้มาก่อนจนกระทั่งได้มาพบกับเจ้าหน้าที่”

คำถาม : ท่านสามารถจัดหาหลักทรัพย์ เช่น เชื้อธนาคาร พันธบัตรรัฐบาล ที่ดิน หนังสือค้ำประกันของธนาคาร หรือบุคคลมาค้ำประกันการผ่อนชำระภาษีอากรค้างของท่านได้หรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “สามารถจัดหาบุคคลมาค้ำประกันได้ แต่หลักทรัพย์อื่นควรดูให้เหมาะสมกับจำนวนหนี้และไม่ทำให้ประชาชนเดือดร้อน”

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่ากฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่กำหนดให้บุคคลที่มีรายได้มากต้องเสียภาษีมากขึ้นตามสัดส่วน และบุคคลที่มีรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อยลงตามสัดส่วนหรือไม่ต้องเสียภาษีเลยนั้นยุติธรรมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่าควรปรับปรุงเพราะไม่ค่อยเป็นธรรมชาติ โดยเฉพาะคนมีรายได้ปานกลาง ต้องเสียภาษีเยอะ ควรคิดค่าเฉลี่ยให้เหมาะสมกับผู้ประกอบกิจการแต่ละประเภท”

6.ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลของสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจต่อศักยภาพในการชำระภาษีอากรของผู้ให้สัมภาษณ์

คำถาม : ท่านคิดว่าสภาวะเศรษฐกิจไม่ดีเช่นในปัจจุบันมีผลกระทบต่อภาระภาษีอากรค้างของท่านหรือไม่ อย่างไร ?

คำตอบ : “เศรษฐกิจตอนนี้มีผลกระทบมาก เศรษฐกิจตกต่ำมากเพราะคนไม่กล้าลงทุน ส่วนใหญ่จะเก็บเงินอย่างเดียว ทำให้ผู้ประกอบการไม่มีรายได้ ประกอบกับค่าแรงสูงขึ้นทำให้ไม่สามารถชำระภาษีได้อย่างต่อเนื่อง”

7.ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ผู้เร่งรัดจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาที่เกี่ยวข้อง

คำถาม : ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่สรรพากรประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีความรู้ความสามารถในหน้าที่การงาน ขยันขันแข็ง ให้คำแนะนำและให้บริการที่ดี รวมทั้งมีความซื่อสัตย์สุจริตหรือไม่ ?

คำตอบ : “คิดว่าเจ้าหน้าที่ทั้งสองหน่วยงานมีความรู้ความสามารถดี มีการให้คำแนะนำและให้บริการที่ดี สุภาพเรียบร้อยนอบน้อม”

8.ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1

คำถาม : ท่านคิดว่าสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีการให้บริการที่ดีแก่ประชาชนหรือไม่ ขอให้ยกตัวอย่าง ?

คำตอบ : “คิดว่าทั้งสำนักงานสรรพากรพื้นที่และสาขามีการให้บริการแก่ประชาชนที่ดีแล้ว”

9.ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทลงโทษตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่าบทลงโทษฐานเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากรตามมาตรา 37 และ 37 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากรในปัจจุบันซึ่งมีโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองแสนบาท และโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่าบทลงโทษดังกล่าวไม่เหมาะจะนำมาใช้กับผู้เสียภาษี เพราะไม่ใช่พนักงานที่ไปฆ่าคนตาย ภาษีเก็บจากค่าแรงงานของคนที่ทำ ต้องดูว่าที่เขาไม่จ่ายภาษีเพราะอะไรก่อนที่จะลงโทษ คิดหนักๆเหมาะสำหรับพวกนักโทษ แต่ผู้เสียภาษีไม่ใช่พนักงาน โทษหาวิธีทำให้ดีกว่านี้”

10.ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ ระบบงาน บุคลากร และกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและเร่งรัดภาษีอากรค้าง

คำถาม : ท่านคิดว่ากรมสรรพากร สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ)ควรจะปรับปรุงการให้บริการ ระบบการทำงาน คุณภาพเจ้าหน้าที่ และกฎหมายระเบียบใดบ้าง เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “ในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ กรมสรรพากรควรหาวิธีช่วยประชาชน เช่น จะลดหย่อนได้อย่างไรให้ภาษีต่ำลง แบบ ชกส.ขนาดเป็นเงินก็ยังลดหย่อนให้ แต่นี้เป็นภาษีของคนแท้ๆ เป็นความเหนื่อยของเขา ควรพิจารณาระเบียบการผ่อนชำระให้เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจ และในการผ่อนชำระไม่ควรจะต้องให้มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน”

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2559

ถอดเทปคำถามสัมภาษณ์สำหรับการค้นคว้าอิสระ

เรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงาน- สรรพากรพื้นที่นครปฐม 1”

ชุดที่ 1 คำถามสัมภาษณ์สำหรับประชาชน ลำดับที่ 9

ชื่อ/นามสกุล นางสาวรัศมี ริอุบล เพศ หญิง อายุ 52 ปี ภูมิลำเนาอยู่ บ้านเลขที่ 44/90 หมู่ที่ 4 ถนนเพชรเกษม ตำบลท่าตำหนัก อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ประกอบอาชีพ นักธุรกิจ สถานที่ทำงาน ร้านวิจิตรโมลด์ พลาสติก เลขที่ 44/141 หมู่ที่ 4 ถนนเพชรเกษม ตำบลท่าตำหนัก อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ผู้ศึกษาวิจัยต้องการศึกษาหาข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นดังต่อไปนี้

1.ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะทางครอบครัวคือ อาชีพ รายได้ หนี้สิน และทรัพย์สิน โดยประมาณของครัวเรือน

คำถาม : ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพอะไร มีรายได้โดยเฉลี่ยประมาณเดือนละเท่าใด มีหนี้สินโดยรวมเป็นจำนวนเงินประมาณเท่าใด และมีทรัพย์สินโดยรวมเป็นจำนวนเงินประมาณเท่าใด ?

คำตอบ : “ปัจจุบันข้าพเจ้าประกอบธุรกิจทำแม่พิมพ์พลาสติก มีรายได้โดยเฉลี่ยประมาณเดือนละ 500,000.-บาท มีหนี้สินคือ ค่าผ่อนบ้านเดือนละ 80,000.-บาท ค่าเครื่องจักรเดือนละ 200,000.-บาท มีทรัพย์สินโดยรวมประมาณ 4,000,000-5,000,000.-บาท”

2.ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ในการเสียภาษีอากรตามกฎหมาย และทัศนคติเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรของรัฐบาล

คำถาม : ท่านคิดว่าการเสียภาษีอากรเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนที่มีรายได้ เพราะทำมาหากินบนแผ่นดินไทยก็ต้องเสียภาษีให้ประเทศ”

คำถาม : ท่านคิดว่ารัฐบาลนำเงินภาษีอากรที่จัดเก็บจากประชาชนไปใช้อย่างคุ้มค่าหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่ารัฐบาลนำเงินภาษีอากรไปใช้อย่างคุ้มค่าแล้ว เช่น มหาวิทยาลัย โรงพยาบาล สถานที่ราชการต่างๆ ทำให้ประชาชนได้รับบริการในราคาถูก”

3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามประมวลรัษฎากร และผลเสียของการไม่ชำระภาษีอากรโดยถูกต้องตามกฎหมาย

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่าคุณคลมีรายได้ประมาณเท่าใดจึงต้องยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และท่านทราบวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือไม่ ?

คำตอบ : “ข้าพเจ้าไม่ทราบหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ส่วนใหญ่จะให้หลานคำนวณให้”

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่า หากท่านมีรายได้ถึงเกณฑ์ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแล้วไม่ยอมเสียภาษี จะต้องถูกทางราชการดำเนินการอย่างไร ?

คำตอบ : “ทราบว่าจะต้องถูกติดตามเร่งรัด และอาจถูกยึดทรัพย์ด้วย”

4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 ความสามารถในการผ่อนชำระภาษีอากรและการจัดหาหลักประกันการผ่อนชำระ

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ท่านค้างชำระอยู่สามารถผ่อนชำระเป็นงวดๆได้โดยไม่จำเป็นต้องชำระด้วยเงินเป็นจำนวนมากเพื่อให้หมดสิ้นในครั้งเดียว ?

คำตอบ : “ทราบว่าสามารถผ่อนชำระได้ เพราะเพื่อนบอกให้ทราบ”

คำถาม : ท่านสามารถจัดหาหลักทรัพย์ เช่น เชื้อธนาคาร พันธบัตรรัฐบาล ที่ดิน หนังสือค้ำประกันของธนาคาร หรือบุคคลมาค้ำประกันการผ่อนชำระภาษีอากรค้างของท่านได้หรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “ไม่สามารถจัดหาได้เลย อย่งที่ที่ดินก็ไม่มี ส่วนบุคคลค้ำประกันก็ไม่มีใครมาค้ำประกันให้ และหนังสือค้ำประกันของธนาคารถ้าข้าพเจ้ามีเงินไปฝากธนาคารสู้เอามาชำระให้สรรพากรเลยไม่ดีกว่าหรือ ส่วนใช้เชื้อผ่อนชำระ 6 งวดก็ไม่ไหวเพราะหนี้ภาษีมีจำนวนมาก”

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่ากฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่กำหนดให้บุคคลที่มีรายได้มากต้องเสียภาษีมากขึ้นตามสัดส่วน และบุคคลที่มีรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อยลงตามสัดส่วนหรือไม่ต้องเสียภาษีนั่นยุติธรรมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่ายังไม่ยุติธรรม เพราะคนขยันทำงานมาก ลงทุนมาก ประหยัดมาก แต่ต้องเสียภาษีมากเกินไป”

6.ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลของสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจต่อศักยภาพในการชำระภาษีอากรของผู้ให้สัมภาษณ์

คำถาม : ท่านคิดว่าสภาวะเศรษฐกิจไม่ดีเช่นในปัจจุบันมีผลกระทบต่อภาระภาษีอากรค้างของท่านหรือไม่ อย่างไร ?

คำตอบ : “มีผลกระทบคือ หากเศรษฐกิจไม่ดี รายได้น้อยลง ก็ทำให้สามารถชำระภาษีได้น้อยลง”

7.ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ผู้เร่งรัดจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาที่เกี่ยวข้อง

คำถาม : ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่สรรพากรประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีความรู้ความสามารถในหน้าที่การงาน ขยันขันแข็ง ให้คำแนะนำและให้บริการที่ดี รวมทั้งมีความซื่อสัตย์สุจริตหรือไม่ ?

คำตอบ : “คิดว่าทั้งสำนักงานสรรพากรพื้นที่และสาขามีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถและให้บริการที่ดี รวมทั้งไม่เคยพบคนที่เรียกรับผลประโยชน์”

8.ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1

คำถาม : ท่านคิดว่าสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีการให้บริการที่ดีแก่ประชาชนหรือไม่ ขอให้ยกตัวอย่าง ?

คำตอบ : “คิดว่าทั้งสำนักงานสรรพากรพื้นที่และสาขามีการให้บริการที่ดีแก่ประชาชนแล้ว”

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทลงโทษตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่าบทลงโทษฐานเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากรตามมาตรา 37 และ 37 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากรในปัจจุบันซึ่งมีโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองแสนบาท และโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่ามีความเหมาะสมแล้ว แต่ต้องพิจารณาตามเจตนาเป็นรายๆไป”

10.ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ ระบบงาน บุคลากร และกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและเร่งรัดภาษีอากรค้าง

คำถาม : ท่านคิดว่ากรมสรรพากร สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ)ควรปรับปรุงการให้บริการ ระบบการทำงาน คุณภาพเจ้าหน้าที่ และกฎหมายระเบียบใดบ้าง เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่าการผ่อนชำระต้องสอบถามผู้เสียภาษีว่า จะสามารถผ่อนชำระตามระเบียบได้หรือไม่ จำนวนเท่าใด ควรจะอนุญาตให้ผู้เสียภาษีผ่อนชำระได้ตามกำลังความสามารถของแต่ละรายโดยไม่ต้องมีหลักประกัน หากเป็นผู้เสียภาษีที่ดีและเชื่อถือได้”

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2559

ถอดเทปคำถามสัมภาษณ์สำหรับการค้นคว้าอิสระ

เรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงาน-
สรรพากรพื้นที่นครปฐม 1”

ชุดที่ 1 คำถามสัมภาษณ์สำหรับประชาชน ลำดับที่ 10

ชื่อ/นามสกุล นางสมบุญ ตาดอยู่ เพศ หญิง อายุ 57 ปี ภูมิลำเนาอยู่
บ้านเลขที่ 94 หมู่ที่ 6 ถนนบางหลวง-บางเลน ตำบลหินมูล อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
ประกอบอาชีพ เกษตรกร สถานที่ทำงานเลขที่ 94 หมู่ที่ 6 ถนนบางหลวง-บางเลน ตำบลหินมูล
อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

ผู้ศึกษาวิจัยต้องการศึกษาหาข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะทางครอบครัวคือ อาชีพ รายได้ หนี้สิน และทรัพย์สิน
โดยประมาณของครัวเรือน

คำถาม : ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพอะไร มีรายได้โดยเฉลี่ยประมาณเดือนละเท่าใด
มีหนี้สินโดยรวมเป็นจำนวนเงินประมาณเท่าใด และมีทรัพย์สินโดยรวมเป็นจำนวนเงินประมาณเท่าใด ?

คำตอบ : “ปัจจุบันข้าพเจ้าประกอบอาชีพเกษตรกร ทำนา เลี้ยงปลา มีรายได้เฉลี่ย
เดือนละ 5,000-6,000.-บาท มีหนี้สินประมาณ 1,000,000.-บาท มีทรัพย์สินคือ บ้าน ที่ดิน
รถไถนา มูลค่าประมาณ 1,000,000.-บาท”

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ในการเสียภาษีอากรตามกฎหมาย และทัศนคติ
เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรของรัฐบาล

คำถาม : ท่านคิดว่าการเสียภาษีอากรเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยหรือไม่ เพราะเหตุ
ใด ?

คำตอบ : “คิดว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยที่สืบต่อกันมา”

คำถาม : ท่านคิดว่ารัฐบาลนำเงินภาษีอากรที่จัดเก็บจากประชาชนไปใช้อย่างคุ้มค่า
หรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “คิดว่านำไปใช้อย่างคุ้มค่าแล้ว เพราะถ้าไม่ได้ตรงนี้รัฐบาลคงจะแย่”

3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตาม

ประมวลรัษฎากร และผลเสียของการไม่ชำระภาษีอากรโดยถูกต้องตามกฎหมาย

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่าบุคคลมีรายได้ประมาณเท่าใดจึงต้องยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และท่านทราบวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือไม่ ?

คำตอบ : “คิดว่าประมาณ 10,000.-บาทขึ้นไปต้องเสียภาษี แต่ไม่ทราบวิธีการคำนวณภาษีเลย”

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่า หากท่านมีรายได้ถึงเกณฑ์ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแล้วไม่ยอมเสียภาษี จะต้องถูกทางราชการดำเนินการอย่างไร ?

คำตอบ : “ทราบว่าต้องถูกสืบหาทรัพย์สิน แล้วดำเนินการอายัด”

4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ภาษีอากรค้างตามระเบียบกรมสรรพากรว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 ความสามารถในการผ่อนชำระภาษีอากรและการจัดหาหลักประกันการผ่อนชำระ

คำถาม : ท่านทราบหรือไม่ว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ท่านค้างชำระอยู่ขณะนี้สามารถผ่อนชำระเป็นงวดๆได้โดยไม่จำเป็นต้องชำระด้วยเงินเป็นจำนวนมากเพื่อให้หมดสิ้นในครั้งเดียว ?

คำตอบ : “ทราบว่าผ่อนชำระได้”

คำถาม : ท่านสามารถจัดหาหลักทรัพย์ เช่น เชื้อธนาคาร พันธบัตรรัฐบาล ที่ดิน หนังสือค้ำประกันของธนาคาร หรือบุคคลมาค้ำประกันการผ่อนชำระภาษีอากรค้างของท่านได้หรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “ใช้ที่ดินเป็นหลักประกัน ส่วนทรัพย์สินอื่นไม่มี”

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่ากฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่กำหนดให้บุคคลที่มีรายได้มากต้องเสียภาษีมากขึ้นตามสัดส่วน และบุคคลที่มีรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อยลงตามสัดส่วนหรือไม่ต้องเสียภาษีเลยนั้นยุติธรรมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “น่าจะยุติธรรม เพราะคนมีรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อย รายได้มากก็เสียมาก”

6. ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลของสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจต่อศักยภาพในการชำระภาษีอากรของผู้ให้สัมภาษณ์

คำถาม : ท่านคิดว่าสภาวะเศรษฐกิจไม่ดีเช่นในปัจจุบันมีผลกระทบต่อการชำระภาษีอากร ค้างของท่านหรือไม่ อย่างไร ?

คำตอบ : “มีผลกระทบแน่ๆ เพราะไม่มีรายได้สำหรับชำระภาษี”

7.ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ผู้เร่งรัดจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาที่เกี่ยวข้อง

คำถาม : ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่สรรพากรประจำสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีความรู้ความสามารถในหน้าที่การงาน ขยันขันแข็ง ให้คำแนะนำและให้บริการที่ดี รวมทั้งมีความซื่อสัตย์สุจริตหรือไม่ ?

คำตอบ : “เจ้าหน้าที่ทั้งสรรพากรพื้นที่และสรรพากรพื้นที่สาขามีความรู้ความสามารถ และบริการที่ดี”

8.ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา (สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1

คำถาม : ท่านคิดว่าสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ) และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 มีการให้บริการที่ดีแก่ประชาชนหรือไม่ ขอให้ยกตัวอย่าง ?

คำตอบ : “คิดว่าทั้งสำนักงานสรรพากรพื้นที่และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขามีการบริการที่ดีแล้ว”

9.ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทลงโทษตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่าบทลงโทษฐานเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากรตามมาตรา 37 และ 37 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากรในปัจจุบันซึ่งมีโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองแสนบาท และโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “เห็นว่ามีความเหมาะสมแล้ว”

10.ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ ระบบงาน บุคลากร และกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและเร่งรัดภาษีอากรค้าง

คำถาม : ท่านคิดว่ากรมสรรพากร สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา(สรรพากรอำเภอ)ควรจะปรับปรุงการให้บริการ ระบบการทำงาน คุณภาพเจ้าหน้าที่ และกฎหมายระเบียบใดบ้าง เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “เห็นว่าปัจจุบันมีการให้บริการที่ดีอยู่แล้ว”

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2559

ภาคผนวก ง

คำให้สัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่สรรพากร จำนวน 5 ราย

ถอดเทปคำถามสัมภาษณ์สำหรับการค้นคว้าอิสระ

เรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากร-
พื้นที่นครปฐม 1”

ชุดที่ 2 คำถามสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สรรพากร ลำดับที่ 1

ชื่อ/นามสกุล นายรณกาล สาครสิทธิศักดิ์ เพศ ชาย อายุ 45 ปี ภูมิลำเนาอยู่
บ้านเลขที่ 88/4 หมู่ที่ 6 ตำบลนครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ประกอบอาชีพ รับ
ราชการ ตำแหน่ง เจ้าพนักงานสรรพากรชำนาญงาน สถานที่ทำงาน สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมือง
นครปฐม เลขที่ 67 ถนนเทศบาล ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ผู้ศึกษาวิจัยต้องการศึกษาหาข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. สถานการณ์เกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างในปัจจุบัน

คำถาม : ปัจจุบันสถานการณ์เกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างเป็นอย่างไร เป็นไป
ตามประมาณการที่กำหนดไว้หรือไม่ และมีแนวโน้มอย่างไรในอนาคต ?

คำตอบ : “เป็นไปตามระเบียบงานเร่งรัดฯ และได้ตามประมาณการ การเร่งรัดใน
อนาคตมีแนวโน้มที่จะเร่งรัดได้มากขึ้นเนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจและสภาพคล่องของผู้เสียภาษี
จะทำให้หนี้ค้างเพิ่มมากขึ้น”

2. นโยบายหรือมาตรการของกรมสรรพากรและหน่วยงานในสังกัดในการแก้ไข
ปัญหาเกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้าง

คำถาม : กรมสรรพากรและหน่วยงานของท่านมีนโยบายหรือมาตรการใดในการ
แก้ไขปัญหาค้างชำระหนี้ภาษีอากรค้าง ?

คำตอบ : “ต้องประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจให้ผู้เสียภาษีได้ทราบถึงข้อกำหนดและ
ระเบียบเร่งรัดฯ”

3. สาเหตุที่ทำให้ประชาชนค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

คำถาม : ท่านคิดว่าปัจจัยใดเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคล
ธรรมดา ?

คำตอบ : “สภาวะทางเศรษฐกิจ ค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้นไม่สมดุลกับรายได้”

4. สาเหตุที่ทำให้ประชาชนไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545

คำถาม : ท่านคิดว่าปัจจัยใดเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 ?

คำตอบ : “เป็นภาระที่จะต้องชำระงวดที่ 2 และงวดที่ 3”

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่ากฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่กำหนดให้บุคคลที่มีรายได้มากต้องเสียภาษีมากขึ้นตามสัดส่วน และบุคคลที่มีรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อยลงตามสัดส่วนหรือไม่ต้องเสียภาษีนั่นยุติธรรมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “เป็นไปตามกฎหมายและยุติธรรม แต่มีผู้เสียภาษีและผู้ประกอบการจำนวนมากที่เพิกเฉย ไม่เข้าใจกฎหมาย ประกอบกับเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอที่จะควบคุมเร่งรัดให้มีผู้มีรายได้มาชำระภาษีทั้งหมด”

6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจต่อศักยภาพในการชำระภาษีของประชาชน

คำถาม : ท่านคิดว่าสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการชำระภาษีอากรของประชาชนหรือไม่ อย่างไร ?

คำตอบ : “มีผลกระทบมาก เนื่องจากอุปสงค์กับอุปทานไม่สัมพันธ์กัน”

7. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทลงโทษตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่าบทลงโทษฐานเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากรตามมาตรา 37 และ 37 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากรในปัจจุบันซึ่งมีโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองแสนบาท และโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับนั้น มีความเหมาะสมในการที่จะช่วยป้องปรามการหลบเลี่ยงภาษีหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “เหมาะสม แต่กฎหมายทุกตัวมีช่องโหว่ให้กับผู้ที่รู้กฎหมายจริงหาทางหลีกเลี่ยง”

8. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ ระบบงาน บุคลากร และกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและเร่งรัดภาษีอากรค้าง

คำถาม : ท่านมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ ระบบงาน บุคลากร และ กฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและเร่งรัดภาษีอากรค้างอย่างไร ?

คำตอบ : “1.ระบบการติดตามเร่งรัดผู้เสียภาษีรายตัวไม่ทันสมัย (IT)

2.จำนวนบุคลากรที่ทำงานเร่งรัดกับจำนวนผู้ค้างๆไม่สมดุลกัน

3. การประชาสัมพันธ์ข้อกฎหมายให้ผู้เสียภาษี”

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2559

ถอดเทปคำถามสัมภาษณ์สำหรับการค้นคว้าอิสระ
เรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงาน-
สรรพากรพื้นที่นครปฐม 1”

ชุดที่ 2 คำถามสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สรรพากร ลำดับที่ 2

ชื่อ/นามสกุล นางสาวยลดา ธนธารกุล **เพศ** หญิง **อายุ** 44 ปี **ภูมิลำเนาอยู่**
บ้านเลขที่ 52/1 หมู่ที่ 7 ตำบลกำแพงแสน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม **ประกอบอาชีพ**
รับราชการ ตำแหน่ง เจ้าพนักงานสรรพากรชำนาญงาน **สถานที่ทำงาน** สำนักงานสรรพากรพื้นที่
สาขากำแพงแสน ที่ตั้ง ที่ว่าการอำเภอกำแพงแสน หมู่ที่ 7 ถนนมาลัยแมน ตำบลทุ่งกระพังโหม
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ผู้ศึกษาวิจัยต้องการศึกษาหาข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. สถานการณ์เกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างในปัจจุบัน

คำถาม : ปัจจุบันสถานการณ์เกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างเป็นอย่างไร เป็นไปตามประมาณการที่กำหนดไว้หรือไม่ และมีแนวโน้มอย่างไรในอนาคต ?

คำตอบ : “ไม่เป็นไปตามประมาณการ เพราะจัดเก็บได้ไม่เท่ากับหนี้ค้างที่เกิดขึ้นใหม่ สัดส่วนไม่เท่ากัน แนวโน้มในอนาคตหนี้ค้างก็จะเพิ่มขึ้น แต่การเร่งรัดไม่ทันกับหนี้ที่ค้างมากขึ้น”

2. นโยบายหรือมาตรการของกรมสรรพากรและหน่วยงานในสังกัดในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้าง

คำถาม : กรมสรรพากรและหน่วยงานของท่านมีนโยบายหรือมาตรการใดในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้าง ?

คำตอบ : “ติดตามทวงหนี้โดยการโทรศัพท์ตามและออกหนังสือเตือน ต้องทำความเข้าใจกับผู้เสียภาษีให้เข้าใจข้อกฎหมาย”

3. สาเหตุที่ทำให้ประชาชนค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

คำถาม : ท่านคิดว่าปัจจัยใดเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ?

คำตอบ : “ไม่มีเงิน ไม่ทราบข้อกฎหมายที่แท้จริง ไม่สนใจ ใส่ใจ และเพิกเฉย”

4. สาเหตุที่ทำให้ประชาชนไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545

คำถาม : ท่านคิดว่าปัจจัยใดเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 ?

คำตอบ : “ไม่อยากจะเสียดอกเบี้ย ไม่อยากเสียเวลา ไม่เข้าใจข้อกำหนด”

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่ากฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่กำหนดให้บุคคลที่มีรายได้มากต้องเสียภาษีมากขึ้นตามสัดส่วน และบุคคลที่มีรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อยลงตามสัดส่วนหรือไม่ต้องเสียภาษีน้อยกว่าหรือมากกว่า เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “ยุติธรรม แต่การบังคับใช้กฎหมายในการจัดเก็บภาษีเมื่อให้ผู้เสียภาษีประเมินตนเองยังไม่ได้ข้อเท็จจริง จึงทำให้คนที่มียาได้มากจะพยายามหาช่องทางในการหลบเลี่ยงภาษี”

6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจต่อศักยภาพในการชำระภาษีของประชาชน

คำถาม : ท่านคิดว่าสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการชำระภาษีอากรของประชาชนหรือไม่ อย่างไร ?

คำตอบ : “มีผลกระทบ เพราะถ้าเศรษฐกิจดีผู้เสียภาษีก็จะมีเงินมาชำระภาษี แต่ถ้าเศรษฐกิจไม่ดี ผู้เสียภาษีก็ไม่มีเงินมาชำระภาษี”

7. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทลงโทษตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่าบทลงโทษฐานเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากรตามมาตรา 37 และ 37 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากรในปัจจุบันซึ่งมีโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองแสนบาท และโทษปรับไม่เกินห้าพันบาทหรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับนั้น มีความเหมาะสมในการที่จะช่วยป้องปรามการหลบเลี่ยงภาษีหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “ช่วยได้ แต่การบังคับใช้กฎหมายไม่เข้มข้น ยังมีช่องโหว่ก็คือ บางกรณีก็แล้วแต่ดุลยพินิจของเจ้าพนักงาน จึงทำให้ผู้เสียภาษีไม่กลัวกฎหมาย บางครั้งก็ใช้ระบบอุปถัมภ์ให้เงินใต้โต๊ะ”

8. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ ระบบงาน บุคลากร และกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและเร่งรัดภาษีอากรค้าง

คำถาม : ท่านมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ ระบบงาน บุคลากร และกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและเร่งรัดภาษีอากรค้างอย่างไร ?

คำตอบ : “บุคลากรไม่พอ ทุกคนก็ไม่อยากทำงานเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้าง พยายามจะเปลี่ยนสายงานไปหมด ทำให้กรมสรรพากรขาดบุคลากรสายนิติกร”

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2559

ถอดเทปคำถามสัมภาษณ์สำหรับการค้นคว้าอิสระ

เรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงาน-
สรรพากรพื้นที่นครปฐม 1”

ชุดที่ 2 คำถามสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สรรพากร ลำดับที่ 3

ชื่อ/นามสกุล นางสาวพัชรภรณ์ สุโกทัย เพศ หญิง อายุ 45 ปี ภูมิลำเนาอยู่
บ้านเลขที่ 77/1 หมู่ที่ 6 ตำบลนครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม **ประกอบอาชีพ**
รับราชการ ตำแหน่ง นิติกรชำนาญการ **สถานที่ทำงาน** สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 ที่ตั้ง
71 ถนนเทศบาล ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ผู้ศึกษาวิจัยต้องการศึกษาหาข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. สถานการณ์เกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างในปัจจุบัน

คำถาม : ปัจจุบันสถานการณ์เกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างเป็นอย่างไร เป็นไป
ตามประมาณการที่กำหนดไว้หรือไม่ และมีแนวโน้มอย่างไรในอนาคต ?

คำตอบ : “เร่งรัดได้ยากขึ้น เพราะสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันขาดสภาพคล่อง ค่าครองชีพแพง
ขึ้นในขณะที่รายได้คงที่หรือรายได้เพิ่มขึ้นจำนวนน้อย ผู้เสียภาษีส่วนใหญ่ขาดจิตสำนึกในการเสียภาษี
แต่ที่เสียภาษีเพราะเป็นเรื่องที่ถูกบังคับให้เสียโดยผลของกฎหมายมากกว่า มิได้ยินดีที่จะเสีย จึงไม่ได้
ใส่ใจกับหนี้ภาษีอากรค้างที่ค้างชำระอยู่ และหากยังเป็นเช่นนี้ในอนาคตก็คงเป็นเช่นเดียวกัน หากไม่
สามารถปลูกจิตสำนึกให้ผู้เสียภาษีได้”

2. นโยบายหรือมาตรการของกรมสรรพากรและหน่วยงานในสังกัดในการแก้ไข
ปัญหาเกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้าง

คำถาม : กรมสรรพากรและหน่วยงานของท่านมีนโยบายหรือมาตรการใดในการแก้ไข
ปัญหาเกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้าง ?

คำตอบ : “มาตรการเร่งรัดให้ถึงตัวผู้ค้างฯ รวมทั้งการใช้มาตรการตามมาตรา 12 แห่ง
ประมวลรัษฎากรยึดอายัด ขายทอดตลาดทรัพย์สิน”

3. สาเหตุที่ทำให้ประชาชนค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

คำถาม : ท่านคิดว่าปัจจัยใดเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคล
ธรรมดา ?

คำตอบ : “รายได้ไม่พอรายจ่าย นำเงินไปใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีพก่อน”

4. สาเหตุที่ทำให้ประชาชนไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545

คำถาม : ท่านคิดว่าปัจจัยใดเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 ?

คำตอบ : “ไม่สามารถหาหลักประกันตามระเบียบฯได้ และไม่แน่ใจว่าจะผ่อนชำระให้ได้ทุกงวดในจำนวนเท่าๆกัน”

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่ากฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่กำหนดให้บุคคลที่มีรายได้มากต้องเสียภาษีมากขึ้นตามสัดส่วน และบุคคลที่มีรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อยลงตามสัดส่วนหรือไม่ต้องเสียภาษีนั่นยุติธรรมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “ยุติธรรมเพราะเป็นไปตามความชอบธรรมในสัดส่วนของรายได้ หากจะให้ทุกคนไม่ว่ามีรายได้เท่าใดก็ต้องเสียเท่ากันมันก็ไม่เกิดความยุติธรรม การเสียภาษีตามสัดส่วนของรายได้ในแต่ละคนจึงยุติธรรมและถูกต้องแล้ว”

6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจต่อศักยภาพในการชำระภาษีของประชาชน

คำถาม : ท่านคิดว่าสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการชำระภาษีอากรของประชาชนหรือไม่ อย่างไร ?

คำตอบ : “มีผลกระทบที่สุด เพราะปัจจุบันเศรษฐกิจแย่ลง ขาดสภาพคล่อง ปริมาณการใช้จ่ายหรือการกระจายรายได้ลดลง ข้าวของเครื่องใช้ในการอุปโภคบริโภคแพงเพิ่มขึ้นเป็นปัจจัยที่ทำให้ศักยภาพในการชำระค่าภาษีอากรค้างลดลง”

7. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทลงโทษตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่าบทลงโทษฐานเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากรตามมาตรา 37 และ 37 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากรในปัจจุบันซึ่งมีโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองแสนบาท และโทษปรับไม่เกินห้าพันบาทหรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับนั้น มีความเหมาะสมในการที่จะช่วยป้องปรามการหลบเลี่ยงภาษีหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “เห็นด้วย เพราะเกิดความยุติธรรมกับผู้เสียภาษีที่ได้ดำเนินการเสียภาษีไว้อย่างถูกต้อง บุคคลหรือนิติบุคคลที่มีได้ชำระภาษีต้องมีการลงโทษเพื่อให้เกิดความยุติธรรม และเป็นแบบอย่างให้ผู้อื่นได้เห็นถึงโทษของการหลีกเลี่ยงภาษีอากร”

8. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ ระบบงาน บุคลากร และกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและเร่งรัดภาษีอากรค้าง

คำถาม : ท่านมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ ระบบงาน บุคลากร และกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและเร่งรัดภาษีอากรค้างอย่างไร ?

คำตอบ : “ควรจัดสรรบุคลากรให้เหมาะสมกับปริมาณงานของในแต่ละท้องที่ และหน่วยงานด้วยกันเองควรช่วยเหลือให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างราบรื่น รวดเร็ว และสามารถแก้ไขปัญหาให้ผู้ปฏิบัติได้ ไม่สร้างปัญหาเพิ่มให้การปฏิบัติยากยิ่งขึ้น ให้หน่วยงานต้นสังกัดห้ทักภาษี ณ ที่จ่ายให้เพียงพอเพื่อไม่ให้เกิดภาระชำระภาษีมากเกินไป”

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2559

ถอดเทปคำถามสัมภาษณ์สำหรับการค้นคว้าอิสระ
เรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงาน-
สรรพากรพื้นที่นครปฐม 1”

ชุดที่ 2 คำถามสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สรรพากร ลำดับที่ 4

ชื่อ/นามสกุล นางสาวนงนุช ธัญลักษณ์เดโช **เพศ** หญิง **อายุ** 41 ปี **ภูมิลำเนาอยู่**
บ้านเลขที่ 5/2 หมู่ที่ 9 ตำบลหนองงูเหลือม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม **ประกอบอาชีพ**
รับราชการ ตำแหน่ง นิติกรชำนาญการ **สถานที่ทำงาน** สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 **ที่ตั้ง**
 71 ถนนเทศบาล ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ผู้ศึกษาวิจัยต้องการศึกษาหาข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. สถานการณ์เกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างในปัจจุบัน

คำถาม : ปัจจุบันสถานการณ์เกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างเป็นอย่างไร เป็นไปตามประมาณการที่กำหนดไว้หรือไม่ และมีแนวโน้มอย่างไรในอนาคต ?

คำตอบ : “ปัจจุบันสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ราคาสินค้าแพงขึ้น รายได้เท่าเดิม ทำให้การเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค่อนข้างยาก ผู้เสียภาษีขาดสภาพคล่องทางการเงินไม่สามารถหาเงินมาชำระภาษีอากรค้างให้เสร็จสิ้นโดยเร็วได้ ผลการเร่งรัดต่ำกว่าประมาณการเนื่องจากประมาณการค่อนข้างตั้งไว้สูง แนวโน้มการเก็บภาษีลดลง รายได้ภาษีอากรจะลดลงจากการเพิ่มค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา”

2. นโยบายหรือมาตรการของกรมสรรพากรและหน่วยงานในสังกัดในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้าง

คำถาม : กรมสรรพากรและหน่วยงานของท่านมีนโยบายหรือมาตรการใดในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้าง ?

คำตอบ : “นโยบายหรือมาตรการของกรมสรรพากรในการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค่อนข้างเข้มงวด”

สาเหตุที่ทำให้ประชาชนค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

คำถาม : ท่านคิดว่าปัจจัยใดเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ?

คำตอบ : “ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีอากร”

4. สาเหตุที่ทำให้ประชาชนไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545

คำถาม : ท่านคิดว่าปัจจัยใดเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 ?

คำตอบ : “ไม่สามารถจัดหาหลักทรัพย์มาค้ำประกันตามระเบียบฯได้ และจำนวนงวดน้อยเกินไป ไม่สามารถหาเงินมาชำระรายเดือนได้”

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่ากฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่กำหนดให้บุคคลที่มีรายได้มากต้องเสียภาษีมากขึ้นตามสัดส่วน และบุคคลที่มีรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อยลงตามสัดส่วนหรือไม่ต้องเสียภาษีเลยนั้นยุติธรรมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “ยุติธรรมเพราะคนมีรายได้มากก็ต้องเสียภาษีมาก จะให้เสียเท่ากับคนรายได้น้อยได้อย่างไร คนที่มีศักยภาพมากก็ต้องเสียมากกว่าคนที่มีศักยภาพน้อย”

6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจต่อศักยภาพในการชำระภาษีของประชาชน

คำถาม : ท่านคิดว่าสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการชำระภาษีอากรของประชาชนหรือไม่ อย่างไร ?

คำตอบ : “ส่งผลกระทบมากเลย เพราะความผันผวนทางเศรษฐกิจทำให้ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคแพงขึ้น รายได้เท่าเดิมแต่ต้องจ่ายมากขึ้น ทำให้ประชาชนต้องจ่ายรายจ่ายในส่วนที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตก่อนการชำระภาษีอยู่แล้ว”

7. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทลงโทษตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่าบทลงโทษฐานเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากรตามมาตรา 37 และ 37 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากรในปัจจุบันซึ่งมีโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองแสนบาท และโทษปรับไม่เกินห้าพันบาทหรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับนั้น มีความเหมาะสมในการที่จะช่วยป้องปรามการหลบเลี่ยงภาษีหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “มีความเหมาะสมในการที่จะช่วยป้องปรามการหลบเลี่ยงภาษีเพราะเป็นอัตราโทษที่เหมาะสมดีแล้ว แต่คนส่วนใหญ่ไม่ค่อยทราบว่าการไม่เสียภาษีอากรมีโทษทางอาญาด้วย และโทษเท่าไร จึงไม่ค่อยเกรงกลัวเท่าใดนัก”

8. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ ระบบงาน บุคลากร และกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและเร่งรัดภาษีอากรค้าง

คำถาม : ท่านมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ ระบบงาน บุคลากร และกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและเร่งรัดภาษีอากรค้างอย่างไร ?

คำตอบ : “ควรจัดหาสถานที่ในการทำงานให้เหมาะสม สะดวกแก่การต้อนรับผู้เสียภาษี ทุกวันนี้สถานที่คับแคบเกินไป ไม่มีน้ำดื่มไว้บริการ ควรจัดอบรมผู้เสียภาษีในทุกระดับให้มีความรู้เกี่ยวกับภาษีให้มากขึ้น และควรปรับปรุงระเบียบฯให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน เอื้อประโยชน์ให้ผู้เสียภาษีให้มากขึ้นกว่านี้ ทุกวันนี้ระเบียบฯรัดตึงเกินไป”

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2559

ถอดเทปคำถามสัมภาษณ์สำหรับการค้นคว้าอิสระ
เรื่อง “ปัญหาการค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตพื้นที่สำนักงาน-
สรรพากรพื้นที่นครปฐม 1”

ชุดที่ 2 คำถามสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สรรพากร ลำดับที่ 5

ชื่อ/นามสกุล นายจงเกียรติ เกื้อสุข เพศ ชาย อายุ 45 ปี ภูมิลำเนาอยู่ บ้านเลขที่ 68/48 ถนนเพชรเกษม ตำบลพระประโทน อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ประกอบอาชีพ รับราชการ ตำแหน่ง นิติกรชำนาญการ สถานที่ทำงาน สำนักงานสรรพากรภาค 6 ที่ตั้ง 53 ถนนเทศบาล ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ผู้ศึกษาวิจัยต้องการศึกษาหาข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. สถานการณ์เกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างในปัจจุบัน

คำถาม : ปัจจุบันสถานการณ์เกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างเป็นอย่างไร เป็นไปตามประมาณการที่กำหนดไว้หรือไม่ และมีแนวโน้มอย่างไรในอนาคต ?

คำตอบ : “หนี้ภาษีอากรเกิดขึ้นจากปัจจัยต่างๆคือ เกิดจากประชาชนไม่เข้าใจกฎหมายภาษีอากร เจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากร และฉ้อโกงภาษีอากร ปัจจุบันการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรเป็นไปตามประมาณการ สำหรับอนาคตนั้นแนวโน้มว่าหนี้ค้างภาษีอากรเพิ่มขึ้นทุกปี แต่ทางกรมสรรพากรน่าจะเก็บได้ตามประมาณการ”

2. นโยบายหรือมาตรการของกรมสรรพากรและหน่วยงานในสังกัดในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้าง

คำถาม : กรมสรรพากรและหน่วยงานของท่านมีนโยบายหรือมาตรการใดในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้าง ?

คำตอบ : “ใช้แผนงานการบริหารหนี้ภาษีอากรตามตัวชี้วัด โดยควบคุมให้มีการปฏิบัติงานตามตัวชี้วัดทุกตัวชี้วัด และกำกับดูแลการบันทึกขั้นตอนการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้างในระบบ DMS เพื่อให้ขั้นตอนการเร่งรัดเป็นปัจจุบัน เนื่องจากระบบ DMS เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามหนี้ค้างของกรมสรรพากร”

3. สาเหตุที่ทำให้ประชาชนค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

คำถาม : ท่านคิดว่าปัจจัยใดเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนค้างชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ?

คำตอบ : “มีการหักภาษี ณ ที่จ่ายน้อยเกินไป เมื่อคำนวณภาษีในตอนปลายปีมีภาษีที่ต้องชำระปริมาณสูง ไม่มีความสามารถในการชำระภาษีครั้งเดียวหมดได้ จึงตั้งค้าง บ.ช.35 มากขึ้น และกรมสรรพากรมีนโยบายในการแบ่งเบาภาระการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา 64 ให้ผ่อนชำระได้ 3 งวดโดยไม่มีเงินเพิ่ม(ดอกเบี้ย) จึงตั้งค้าง บ.ช.35 มากขึ้น”

4. สาเหตุที่ทำให้ประชาชนไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545

คำถาม : ท่านคิดว่าปัจจัยใดเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนไม่ใช้สิทธิผ่อนชำระหนี้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการผ่อนชำระภาษีอากร พ.ศ.2545 ?

คำตอบ : “มักจะหาหลักประกันการผ่อนชำระภาษีอากรตามระเบียบฯไม่ได้ เช่น หนังสือค้ำประกันของธนาคาร ที่ดิน หรือบุคคล จึงไม่สามารถใช้สิทธิการผ่อนตามระเบียบการผ่อนชำระได้ นอกจากนี้ผู้ค้างฯไม่สมัครใจเข้าสู่ระบบการผ่อนชำระ ไม่ต้องการที่จะผูกพันเพราะหากผิดเงื่อนไขก็จะถูกดำเนินคดีหรือบังคับเอาหลักประกัน อีกประการหนึ่งเพราะว่าผู้ค้างฯใช้สิทธิการผ่อนชำระ 3 งวดตามมาตรา 64 ซึ่งไม่ต้องยื่นหลักทรัพย์ในการค้ำประกันการผ่อน”

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่ากฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่กำหนดให้บุคคลที่มีรายได้มากต้องเสียภาษีมากขึ้นตามสัดส่วน และบุคคลที่มีรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อยลงตามสัดส่วนหรือไม่ต้องเสียภาษีเลยนั้นยุติธรรมหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “มีความยุติธรรม เพราะภาษีอัตราก้าวหน้าเสียภาษีที่มีอัตราสูงขึ้นเมื่อรายได้หรือรายจ่ายซึ่งเป็นฐานในการจัดเก็บเพิ่มขึ้น ชนิดของภาษีที่มีการเรียกเก็บในอัตราก้าวหน้า เช่น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการกระจายรายได้เท่าเทียมกันมากขึ้นหลังการเรียกเก็บภาษีแล้ว”

6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจต่อศักยภาพในการชำระภาษีของประชาชน

คำถาม : ท่านคิดว่าสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการชำระภาษีอากรของประชาชนหรือไม่ อย่างไร ?

คำตอบ : “สภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการชำระภาษีของประชาชนคือ กรณีเกิดสภาวะเงินเฟ้อ ราคาสินค้าและบริการที่จำเป็นสูงขึ้น ค่าครองชีพสูงขึ้น อัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น ทำให้กำลังซื้อในมือประชาชนลดลง ส่งผลให้การชำระภาษีน้อยลงด้วย แต่ภาษีมูลค่าเพิ่มรัฐเก็บเพิ่มขึ้น กรณีเกิดภาวะเงินฝืดตรงข้ามกับเงินเฟ้อกล่าวคือ ภาวะ

ราคาสินค้าลดลง แต่ประชาชนก็ไม่มีเงินซื้อสินค้า ทำให้ภาษีมูลค่าเพิ่มลดลง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ลดลงด้วย”

7. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทลงโทษตามประมวลรัษฎากร

คำถาม : ท่านคิดว่าบทลงโทษฐานเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีอากรตามมาตรา 37 และ 37 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากรในปัจจุบันซึ่งมีโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองแสนบาท และโทษปรับไม่เกินห้าพันบาทหรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับนั้น มีความเหมาะสมในการที่จะช่วยป้องปรามการหลบเลี่ยงภาษีหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

คำตอบ : “โทษดังกล่าวมีความเหมาะสมแล้ว เนื่องจากการลงโทษเพื่อป้องกันและปราบปรามให้เกิดความเกรงกลัวมิให้มีการกระทำความผิดถ้ามีการบังคับใช้กันอย่างจริงจัง ซึ่งปัจจุบันเจ้าหน้าที่พยายามหลีกเลี่ยงการดำเนินคดีอาญาเพราะเห็นว่าเสียเวลาและต้องไปขึ้นศาล และขาดความรู้ความเข้าใจในการที่จะทำสำนวนคดีอาญา”

8. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ ระบบงาน บุคลากร และกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและเร่งรัดภาษีอากรค้าง

คำถาม : ท่านมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการ ระบบงาน บุคลากร และกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและเร่งรัดภาษีอากรค้างอย่างไร ?

คำตอบ : “มีข้อเสนอแนะคือ การออกคำสั่งยึดอายัด ควรมอบอำนาจต่อให้สรรพากรพื้นที่เป็นผู้มีอำนาจออกคำสั่งได้ โดยกำหนดให้เป็นไปตามจำนวนหนี้ค้างเพื่อให้เกิดความรวดเร็ว

-ควรมีคำตอบแทนในการยึดทรัพย์สิน เนื่องจากการยึดทรัพย์สินเกิดความเสียหายต่อผู้ปฏิบัติสูง ควรจัดให้มีเพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการยึดทรัพย์

-การยึดทรัพย์สินที่ไม่มีตราหรือทะเบียนควรแกะไขระเบียบฯให้ยึดทรัพย์ได้ง่ายขึ้น แม้จะเสี่ยงต่อการถูกร้องต่อศาลปกครองก็ตาม

-จัดหาบุคลากรให้มีจำนวนเพียงพอกับปริมาณงาน

-จัดหาเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพ ลดระยะเวลาในการทำงาน เช่น จัดทำคำสั่งอายัดให้เสร็จในระบบ DMS”

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2559

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายเฉลิมพงศ์ สิริชัย
วันเดือนปีเกิด	1 พฤษภาคม 2507
ตำแหน่ง	นักวิชาการสรรพากรชำนาญการพิเศษ สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง
ทุนการศึกษา (ถ้ามี)	-
ผลงานทางวิชาการ	-
ประสบการณ์ทำงาน	พ.ศ.2558 : นักวิชาการสรรพากรชำนาญการพิเศษ สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม 1 พ.ศ.2557 : นักวิชาการสรรพากรชำนาญการพิเศษ สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 26 พ.ศ.2555 : นักวิชาการสรรพากรชำนาญการพิเศษ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สมุทรสงคราม พ.ศ.2544 : นิติกรชำนาญการ สำนักงานสรรพากร พื้นที่กรุงเทพมหานคร 26 พ.ศ.2541 : นิติกรชำนาญการ สำนักงานสรรพากร พื้นที่จันทบุรี